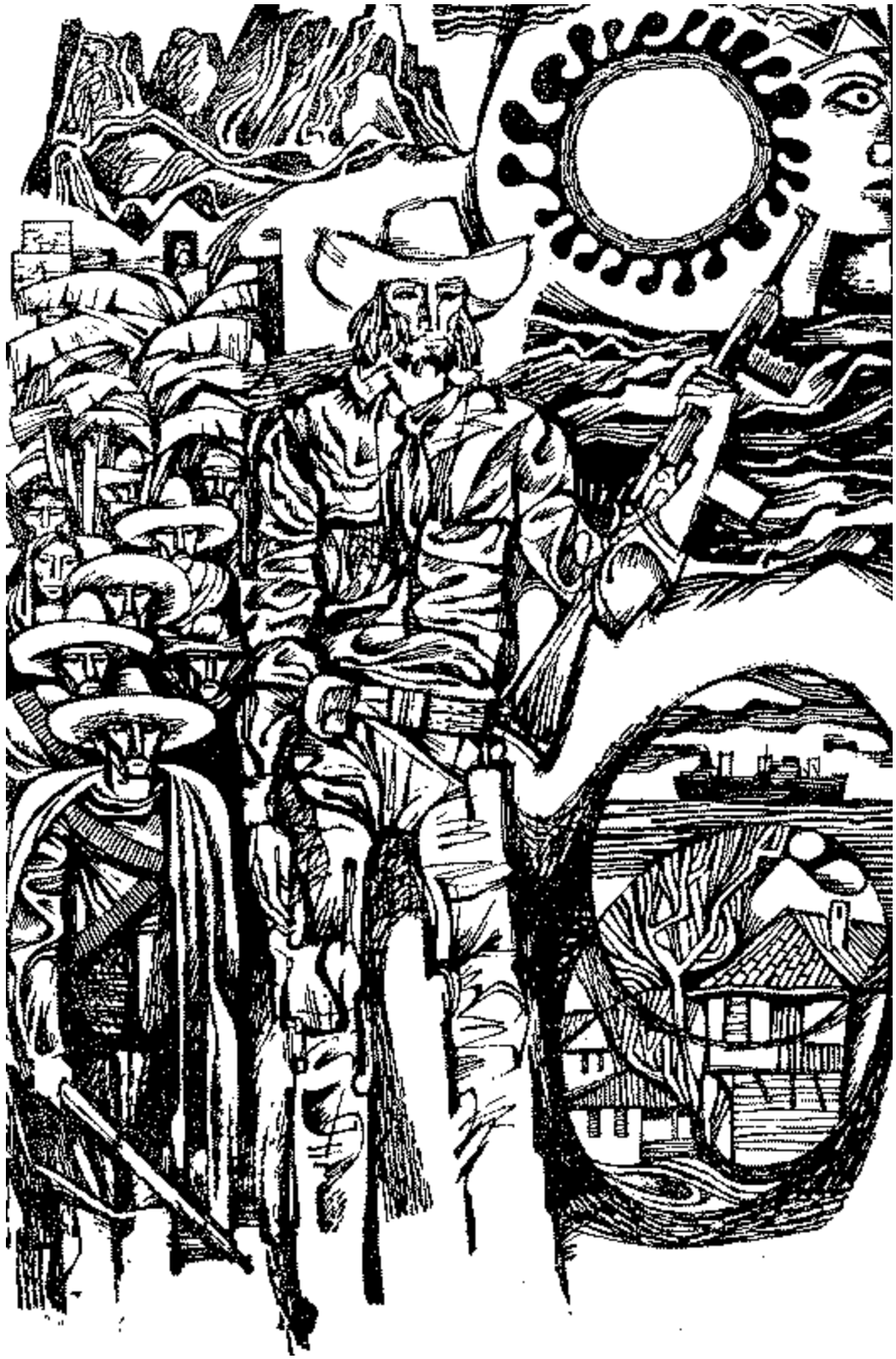

АТАНАС ГЕОРГИЕВ
ЕЛ КАПИТАН АЛЕССАНДРО

chitanka.info

В тази книга нищо не е измислено, описани са преживелиците на един моряк — мой приятел от детинство — из Карибско море, така, както ми ги разказа самият той малко преди смъртта си. В случая аз съм само един добросъвестен разказвач.

САШО

Сашо беше по-голям от мене, при това живееше в друг квартал, затова не бях го срещал никъде в игрите си. Но веднаж, когато минавах по една тясна улица в крайния квартал, аз видях на един прозорец истински кокосов орех: кафяв, брадат, голям колкото глава на бебе. А аз винаги съм обичал морето и всичко, свързано с него. Затова спрях и се загледах. Колко съм стоял така и съм се взирали, не зная, но в миг почувствувах, че някой ме дърпа за ръката. Подскочих и свих юмруци — с момчетата от този квартал бяхме във вражда! — но почти веднага се успокоих. Момчето беше непознато, малко по-голямо от мен наистина, но необикновено слабо и аз почувствувах, че то трудно би ме победило. При това то съвсем нямаше враждебни намерения и сухото му луничаво лице беше приятелски усмихнато.

— Ела! — каза момчето.

— Къде?

— Ела в къщи. Стига си зяпал отвън!

Мина ми през ума, че това е клопка, но очите на момчето гледаха все така подкупващо открито и аз се успокоих.

Баща ми беше дребен служащ и нашата къща никога не се е отличавала с някакъв разкош в уредбата си — тя беше направо, бедна! Обаче стаята, в която ме въведе момчето, се оказа така оскъдно обзаведена, че в сравнение с нея нашият дом изглеждаше охолно и уютно подреден. Дървен небоядисан креват, покрит с излиняло одеяло, стара дъсчена маса и два разкривени стола — ето цялата покъщнина. Всичко това обаче аз забелязах по-късно. Още щом пристъпих прага, замрях от изненада: там, до кокосовия орех, блестеше с цветовете на дъгата една огромна мидена черупка. Но това, което поразих най-силно моето въображение, беше една великолепна репродукция от картина с маслени бои на сражение между два крайцера: стоманените чудовища изригваха едно срещу друго облаци от огън и дим, а около тях в морето се издигаха гейзери зелена вода от попаденията на снарядите. Ярките ѝ тонове силно контрастираха с белия фон на голата стена и

това я правеше необикновено релефна и внушителна. Приближих и като омагьосан се изправих срещу нея.

Както разбрах по-късно, кокосовият орех, мидената черупка и картината с морския бой бяха единствените вещи, собственост на Сашов чичо — моряк. Отдавна вече нещастникът беше загинал при тайфун из просторите на Индийски океан, но неговото романтично наследство стана причина да се запознаем със Сашо.

Така започна нашето приятелство. Понякога Сашо идваше у дома, понякога аз отивах у тях, но винаги когато се намерех в бедната стаичка, картината ме привличаше неотразимо. Готов бях с часове да я съзерцавам! Сашо също я обичаше и се гордееше с нея.

— Когато порасна, ще стана моряк! — заяви веднаж Сашо.

Повярвах му — това беше и моя тайна мечта.

— И аз ще стана моряк!

Сашо ме погледна и поклати глава.

— Ти? Не, Коле, ти никога няма да станеш моряк!

— Защо? — казах засегнат.

Сашо отново ме погледна и ме прегърна през раменете.

— Не се сърди, не исках да те обиждам! — успокои ме той. — Но... майка ти няма да те пусне! Тя не би преживяла това! А аз... мен няма кой да ме спре!

Мама! Трудно бих могъл да си представя, че някоя майка не обича децата си. Обаче в любовта на моята майка имаше нещо болезнено. Достатъчно беше само за час-два да изчезна от погледа ѝ и тя хукваше из квартала да ме дири, разпитваше всеки познат дали ме е видял някъде, викаше ме високо по име. Кой знае защо, това дълбоко ме засягаше. Струваше ми се, че тя ме унижава пред другите момчета, но не намирах сили да ѝ се противопоставя. А да стана моряк и да тръгна по моретата... това сигурно би я убило. И тогава разбрах: Сашо беше прав. За мен морето щеше да остане само мечта от детските ми години. Щях да стана лекар, защото за моята майка лекарското звание беше върха на човешкия прогрес, символ на успеха и на щастието в живота. Това се повтаряше в нашия дом така често, че постепенно и аз самият повярвах. А виж, Сашо беше друго нещо: майка той отдавна нямаше, а баща му почти не се интересуваше от нищо друго, освен от чашката.

За своето намерение да стане моряк Сашо повече не заговори, макар че с настървение издирваше в библиотеките всички книги, в които се разказваше за живота по моретата. Обаче аз знаех, че непрекъснато мисли само за това. И ето, една вечер той, вече шестнадесетгодишен, дойде в къщи и тикна в ръцете ми продълговат пакет. Отворих го и зяпнах: в него бяха кокосовият орех, мидената черупка и картината, навита на руло.

— Вземи ги! Те са твои! — кратко каза Сашо.

— Мои?!... А ти?...

Сигурно видът ми е бил твърде объркан, защото Сашо се усмихна, прегърна ме през рамо и повтори:

— Твои са! Тази вечер аз заминавам!

— Заминаваш?... А за къде?

— Ти знаеш! — той махна неопределено с ръка на изток, към големия пристанищен град. — Ако някой тези дни запита за мен, кажи, че нямаш представа къде съм и че изобщо нищо не знаеш и отдавна не си ме виждал!

— Ще се върнеш ли?

— Не зная. Много са пътищата по морето, Коле! Прощавай!

Сашо силно ми стисна ръката и изтича навън, сякаш се боеше, че ще го спра. Поисках да го изпратя, но той затвори вратата под носа ми. Спуснах се към прозореца и за последен път го видях да минава под мъждеещата улична лампа на ъгъла — висок и слаб, облечен както винаги с окъсялото му, протъркано на лактите палто.

Дълго време след тази нощ минавах всеки ден по Сашовата улица — все ми се струваше, че някоя сутрин той ще се зададе иззад ъгъла. Напразно: времето минаваше, Сашо нито веднаж не ми се обади. И така, цели тридесет години. Споменът за приятеля от детинство избледня в паметта ми, сигурен бях, че той вече не е между живите. Но...

Една сутрин, когато бях започнал работата си, влезе една сестра и малко разтревожено ми каза:

— Доктор Михайлов, един от болните желае да говори с вас. Настоя да ви кажа, че бил моряк.

Не обичам да ме смущават по това време, но думата моряк, както винаги, ме накара да наостря уши.

— Поканете го тук!

Обаче сестрата поклати глава.

— Извинете, това е невъзможно. Той е болен, в изолационното!
— бързо поясни тя. — Моли ви да отидете при него.

„В изолационното!“ — лоша догадка проблясна в съзнанието ми. В това отделение бяха поставени само неколцина нещастници, страдащи от редки за нашия климат болести, обикновено тропически. За съвременната медицина те бяха неизличими, и хората в това отделение бяха обречени на бавна и мъчителна смърт. Повечето от тях обитаваха отделението от много години насам, под грижите на един колега, възрастен лекар. Самият аз не бях намерил досега време да обиколя това мрачно ъгълче на болницата, освен при самото ми назначение, и то съвсем мимоходом.

Побързах след сестрата. Мисълта, която ме разтревожи, все не излизаше от ума ми и щом влязох в стаята, взрях се в болния. Но не: това не беше Сашо! Нищо в този измъчен, невероятно слаб човек не ми напомняше за моя някогашен приятел!

Болният лежеше със затворени очи и с ръце отпуснати край тялото. Побелелите му коси се бяха разпилели по възглавницата и това му придаваше приликата с мъртвец. Обаче, макар и едва забележимо, гърдите му се повдигаха под одеялото.

— Викали сте ме? — казах аз тихо.

При звука на гласа ми човекът отвори очи, погледна ме и в тях неочаквано трепна радостна искра.

— Николай — каза ласкаво той, — Николай, аз знаех, сигурен бях, че този доктор Михайлов, това си ти!

Неволно подскочих. Гласът: това беше неговият глас!

— Сашо! Я виж ти!... Откога, как попадна тука?

Той затвори очи за момент, после отново ме погледна и ми се усмихна ласкаво.

— Сигурно има вече шест години. Само че... стой по-настрана! Знаеш...

— От шест години? И да не ми се обадиш нито веднаж?

— А защо? Това само би те разтревожило, без полза за никого!

— Без полза!... А знаеш ли, аз винаги съм вярвал, че ме смяташ за приятел!

— Недей! Не ти се обадох, защото, казах ти, беше излишно. Сега обаче аз трябваше да те повикам. Никой друг не би могъл да ми

помогне! Само стой по-настрана, съгласен ли си?

— Добре, добре, слушам те.

Той замълча за момент със затворени очи, като че събираше сили, после отново ме погледна.

— Тук, в шкафчето ми, има един пакет. Ако умра внезапно, ще го прибереш и ще чакаш.

— Ще чакам? Кого? Какво?

— Някой ден ще дойдат за него. Непременно ще дойдат! Ще търсят ел капитан Алесандро. Няма да го забравиш, нали?

— Бъди спокоен!

— Ел капитан Алесандро, това съм аз. По-право, бях! — допълни той с тъжна усмивка.

— Ел капитан Алесандро! — повторих механически.

— Когато дойдат, дай им този пакет.

— Добре, ще бъде изпълнено. Само че... сигурен ли си, че ще дойдат, Алесандро?

— Ще дойдат! Непременно ще дойдат!

— Добре. А... какво има в този пакет, ако не е тайна?

Моят приятел изведнаж понадигна глава от възглавницата и с глас, съвсем неочакван за човек в неговото състояние, ясно произнесе:

— Един символ! Една вяра, ако искаш! Разбираш ли ти това, доктор Михайлов?

— Да... капитан Алесандро, разбирам!

ПРАТЕНИКЪТ

Разговорът със Сашо (ел капитан Алессандро, както неволно го наричах в мислите си) и неговата странна молба разбудиха в мен противоречиви чувства. Някога за мен този човек беше нещо повече от приятел в детските игри и аз го обичах извънредно много. Мислех го за умрял, но това съвсем не означава, че съм го забравил. Затова, дори и след тридесет години, аз не можах да остана равнодушен към него. Преди всичко, обхвана ме желание да направя нещо, да му помогна, доколкото това беше възможно при неговото състояние. От друга страна обаче аз, като дългогодишен лекар, много добре знаех колко са мнителни понякога болните и до каква степен са склонни да възприемат трагично събития, всъщност незначителни и за тях, и за околните. Твърде възможно беше цялата тази история да е само плод на поразено от болестта съзнание.

Все пак, неусетно за самия себе си, аз заживях в очакване на нещо странно и необикновено. И може би точно затова една сутрин, на път за болницата, се спрях при тълпата, събрана на площада — нещо, което почти никога не бях правил преди. Позяпах и се поослушах, не забелязах нищо интересно и си тръгнах, но изведнаж се върнах: там, сред навалищата, се белееше едно сомбреро!

Повтарям, аз не мога да понасям стадното любопитство, с което тълпата наблюдава уличните произшествия, и ако само преди няколко дни не бях изслушал молбата на моя болен приятел, сигурно не бих се спрял, нито пък бих се втурнал напред при вида на едно протъркано и почти обезцветено сомбреро. Сега обаче го направих, поразблъсках тоз-оня с лакти и си пробих път.

Притежателят на сомбрерото се оказа висок слаб, изпит човек, по лицето на когото безпогрешно разпознах следи от хроничен глад. Облечен беше с характерната за Латинска Америка блуза и тесни, цепнати отстрани панталони, а през рамото си беше преметнал старо изгубило цвета си одеяло. Гладът беше придал съвсем аскетичен вид на този човек, а в очите му се долавяше мъка и отчаяние. Изглежда,

моят втрещен поглед го изплаши, но човекът веднага се овладя и каза: „Ел капитан Алессандро?“

Това беше неочаквано и изненадващо. Най-после аз кимнах: „Си, ел капитан Алессандро!“

Непознатият пребледня и се олюля, но аз го подкрепих и когато се оправи, го поведох към болницата.

Да се въведе един човек в изолационното отделение на болница съвсем не е лесна работа. Мога да заявя смело, без да си приписвам несъществуващи заслуги, че без мен непознатият едва ли би успял да намери ел капитан Алессандро, а още по-малко, да проникне през санитарния кордон при него. През цялото време, докато водех преговорите с медицинския персонал, моят спътник търпеливо ме изчакваше. В същото време обаче в държането му нямаше нито сянка от потиснатост — той успя да запази достойнство. Гордото му мълчание неволно всяваше респект и вдъхваше доверие у околните. Въпреки необикновено изтърканите му и износени дрехи никой не би нарекъл този човек скитник или пропаднал тип. В дълбоките му тъмни очи се долавяше вътрешна сила, самоуважение и гордост, чувствуваше се боецът! Такъв видях аз човека, който вървеше през оная лятна утрин до мен. Поглеждах го крадешком и колкото повече го наблюдавах, толкова повече той ми харесваше и вълнуваше въображението ми.

Най-после и последната врата се отвори пред нас. Кимнах и казах: „Ел капитан Алессандро!“ Непознатият отново пребледня, погледна ме смутено, но след миг се съвзе, изправи се и понамести на раменете си белия халат, с който го бяха наметнали сестрите. „Аз съм готов!“ — каза той на испански и прекрачи прага. Каквито и да са били колебанията и страховете му, в стая номер три гостът влезе като мъж.

Алессандро лежеше отпуснат на кревата, като заспал. Не очакваше посещение или лекарска визитация, но щом затворихме вратата, той отвори очи и бавно обърна глава към нас. Погледът му беше тъжен и уморен. Следният миг обаче той викна от изненада, понадигна се от възглавницата и впи горящ поглед в неочаквания си посетител.

Непознатият се усмихна, направи крачка или две напред и тихо каза: „Поздрав на капитан Алессандро!“ — гласът му, ясен и звучен, изпълни притихналата стая.

— Чаках те! — кимна от леглото Алессандро.

Дълго останаха те така — единият изправен до вратата, а другият понадигнал с усилие глава от възглавницата — и се гледаха един друг. Най-после Алессандро се отпусна назад.

— Доктор Михайлов — каза той тихо, — моля те, извади вързопата и го отвори.

Без да разпитвам, измъкнах малкия пакет, поставих го на желязната масичка до леглото и го развързах. От него извадих стара, охлузена кожена чанта с дълга презрамка. Взех я в ръце и спрях нерешително.

— Отвори я!

Разкопчах ръждивите катарамки и отворих чантата. Вътре нещо се пъстреше. Измъкнах го и го разгърнах.

Беше едно знаме от тежка коприна, със златни ресни по края, потъмняло, опушено и на много места продупчено.

В стаята стана тихо, толкова тихо, че се долавяше нежното шумолене на копринения плат. Не зная защо и как — може би някакъв тайнствен флуид се излъчваше от старото знаме, или пък и на мен се придаде вътрешното напрежение на двамата мъже! — но изведнаж ме изпълни странно вълнение: почувствувах се безкрайно слаб и необикновено силен в едно и също време, горд и примирен, щастлив и задавен от сълзи...

Когато и тримата се нагледахме на знамето, ел капитан Алессандро протегна бавно ръка и докосна плата с пръсти.

— Прибери го! — каза той.

Внимателно сгънах потъмнелия плат, поставих го в чантата и я закопчах грижливо.

— Предай го на Фернандо!

Фернандо мълчаливо се поклони, пое чантата с две ръце и с несъзнателен жест я притисна към гърдите си.

— Николай — каза след малко Алессандро, — имаш ли у себе си пари?

— Да, Алессандро! — потвърдих аз и назовах сумата.

— Тогава... бих те помолил да предадеш тези пари на Фернандо. Нито той, нито аз, уви, ще можем някой ден да ти ги върнем, но те са нужни на Фернандо, за да може той да се завърне там, на Острова! А това — да се завърне Фернандо! — е важно, извънредно важно, за много, за твърде много хора, за цял един народ!

— Капитан Алессандро — казах, — не само с тези пари, но и с всичко мое можеш да разполагаш всеки момент! — после извадих парите — за щастие, това беше доста значителна сума — и ги подадох на Фернандо. Той обаче дори не ги погледна и аз останах така, с пачка банкноти в протегнатата ръка. Алессандро ни погледна и се усмихна.

— Да, той е горд като дявол. Дай парите на мен, Николай!

Побързах да му предам банкнотите. Алессандро ги пое с ужасяващо отслабналата си ръка и ги подаде на Фернандо. Този път Фернандо без колебание се приближи и ги взе, като кимна величествено в знак на благодарност към двама ни.

— Довиждане, Алессандро!

— Сбогом, Фернандо! Щастливо плаване!

Фернандо отново кимна и си тръгна. Придружих го до изхода на болницата и го проследих с поглед, докато избелялото му сомбреро се изгуби сред навалищата. Тогава се върнах в стая номер три. Алессандро лежеше неподвижно, с угаснал и опустошен поглед. Но щом ме видя, чертите на лицето му се отпуснаха.

— Струва ми се, ти искаш нещо да попиташ? — позасмя се той от леглото.

— Да, Алессандро! Ако това не е мъчително за теб, бих те помолил да ми разкажеш за всичко: за Острова, за знамето, за Фернандо, и за... ел капитан Алессандро!

Алессандро отново се усмихна.

— Добре, Николай! Още като малък ти имаше слабост към необикновените истории. Някоя вечер, когато посъбера сили, ще ти се обадя. Тогава ще изпълня желанието ти...

В КАРИБСКО МОРЕ

Алессандро беше прав: аз винаги съм имал слабост към необикновените истории. А сега, след като се бях докоснал до една истинска светиня и бях получил обещание, че ще чуя нейната история, няколко дни живях с мисълта само за това.

Кой знае защо, бях си наумил, че Алессандро ще ме повика още на следния ден. Обаче времето минаваше, а поканата все не идваше, докато най-после, макар и със съжаление, престанах да я очаквам. Не се разсърдих на Алессандро — за един тежко болен човек винаги има неща много по-важни, отколкото разказването на стари истории! Затова се постарах да направя всичко, което беше по силите ми, за да облекча положението му, без да се мяркам пред очите му. И все пак поканата дойде! Работното ми време в болницата беше изтекло, стягах се да си вървя. Но изведнаж притъмня, задухата стана непоносима, изтрещя ужасен гръм и от почернялото небе ливна пороен дъжд. Само за няколко минути лятната буря превърна алеите на болничния парк в кално блато. Тогава именно телефонът иззвъня: сестрата от изолационното кратко ми съобщи, че болният от стая номер три ме моли да отида при него. Изкрещях, че идвам, сграбчих бялата си престилка и изтичах навън. Докато пробягам стотината метри до изолационното, на гърба ми не остана сухо място. Сигурно съм бил доста странен на вид, защото сестрата ме погледна изненадано, не каза нищо, само ми подаде суха кърпа.

Знаех вече какво ме очаква в стая номер три и все пак неестествено бледото лице на моя приятел върху бялата възглавница ме порази така болезнено, както и първия път. Но ето: Алессандро отвори очи и като че болничната стая в миг оживя!

— Седни, Николай! — каза той тихо и ми посочи с очи свободния стол до леглото си. — Аз съм свикнал да изпълнявам обещанията си, а ти си един от малкото хора, за които винаги съм си спомнял с добро чувство. Не зная защо, но никак не мога да забравя

щастливото ти хлапашко лице, когато се беше зазяпал в кокосовия орех на нашия прозорец.

— Нима наистина помниш всичко това?

— Да, помня го! Бях нещастен и гладен през оня ден, а не бях сигурен дори дали баща ми вечерта ще донесе парче хляб! Но когато те видях на улицата, изведнаж разбрах, че и аз притежавам нещо, което бих могъл да дам, че имам нещо, с което бих могъл да направя някого щастлив! И това ме успокои.

Ел капитан Алессандро замълча, загледа се през прозореца в бурята навън, въздъхна и продължи:

— Винаги съм обичал часовете, когато природата се гневи. Признавам, в морето това са страшни часове. Вълните подмятат кораба като треска, едвам се крепиш на крака от умора, сърцето ти бие лудо; но... вярвай ми, всичко бих дал, само и само отново да се върна там!

Ел капитан Алессандро се замисли, после тъжно се усмихна:

— Прощавай, размечтах се! Спомних си всичко това, защото всичко започна след една лятна буря в Карибско море.

Тогава бях матрос на кораба „Мистрал“. „Мистрал“ пътуваше под френско знаме. Това беше един голям товарен параход, но на предната му палуба имаше няколко пътнически каюти. За райони като Карибско море, където разстоянията, рядко се покриват за повече от едно денонощие, това ни позволяваше да вземаме и пътници.

Пътувахме към остров Сан Хозе. Бурята ни връхлетя на сред пътя. Дойде внезапно и също така внезапно си отиде. Вятърът се беше поуспокоил, но вълните все още размахваха белите си гривни. Целият стоманен корпус на „Мистрал“ потрепваше под ударите им. Понякога, разколебан, той спираше за миг, като че да събере сили, после отново и отново се хвърляше напред, пухтеше и изхвърляше цели облаци от черен дим през комина си. Да! Един изморен, но все още як мърльо беше този „Мистрал“!

Ние — моят приятел Луи и аз — бяхме свободни от вахта и стояхме на предната палуба. Облегнати на фалшборда^[1], почивахме и пушехме. Пред нас, сякаш направо от вълните, бавно се издигаше двугърбият връх на остров Сан Хозе — целият зелен, чист и умит от дъжда. Само в подножието му се белееше пристанището Санта Круз — крайната цел на нашето пътуване. Оставаше ни малко повече от час път, но изведнаж Луи се наведе напред и се взря.

— Военен катер! — изръмжа той и запрати недопушената си цигара в морето. — Да пукна, ако това не са полицаи!

Луи е човек, на когото може да се вярва. Когато той подуши наоколо и каже: „Проклет да бъда, ако греша: нещо се мъти!“ — излишно е да гледаш барометъра. Можеш да бъдеш сигурен, че до края на вахтата бурята ще ни споходи. А начинът, по който възкликна „полицаи“, не предвещаваше нищо добро.

Сирената на катера бясно виеше, а един матрос на носа сигнализираше с байрячета да спрем. Старецът^[2] се подчини и нареди да спуснат щормтрапа^[3]. След минута на палубата се изсипаха цял куп полицаи. Още преди да се огледаме, окупираха кораба. Старецът направо побесня: документите му бяха в ред, а „Мистрал“ все още се намираще в свободни води! — започна да протестира и да размахва под носа на полицейския офицер връзка книжа, но оня дори и не ги погледна. Затова пък с какво настървение бяха проверени документите на екипажа! А корабът — претърсиха го буквално от кила до върха на мачтите! Да не говорим пък за пътниците: струпаха ги на палубата, съблякоха ги едва ли не голи, провериха багажа им парче по парче.

Луи, който през цялото време беше наблюдавал погрома с присвити очи, изведнаж се изправи, поразкърши рамене и промърмори:

— Да пукна, ако греша: тези плъхове не търсят контрабанда! Душат за друго, нещо съвсем определено! — После плю и прибави: — Аз се махам! Тук мирише лошо!

Друг път и аз бих се прибрал в каютата, за да подремна, но сега останах; признавам, въпреки че това не ме засягаше, изпитвах злорадство от напразните усилия на полицаите. Видимо раздразнен, командирът им се принуди да отстъпи пред настояванията на капитана и най-после „Мистрал“ отново потегли напред. Обаче полицаите не си отидоха: останаха на борда дори и след като корабът акостира в пристанището.

Познавах отпреди Санта Круц. Това е весел град, лениво излегнат по полегатите склонове на Сиера Гранде. Денем той като че замира в маранята и само палмите по крайбрежния булевард оживяват пейзажа. Но щом слънцето се спусне зад двугърбата Сиера Гранде, градът се събужда от дневната летаргия, заблестява с неоновите си

реклами и радостното човешко множество изпълва булевардите му. Глъчката затихва едва когато на изток зарозовее новият ден.

Този път обаче Санта Круц ни посрещна настръхнал, с полицейски постове и бронирани коли на всеки кръстопът. В канцеларията на пристанището бяха допуснати само капитанът, лекарят и други някои служебни лица, при това съвсем за кратко — колкото да се изпълнят най-необходимите формалности. Останалият екипаж трябваше да се задоволи само с гледката, която се разкриваше от палубата на парахода, и то под надзора на полицаите, които не напуснаха нито за миг кораба. Изобщо „Мистрал“ беше поставен под домашен арест.

Престоят ни в Санта Круц продължи три денонощия, но в спомените ми това е един от най-неприятните периоди в живота ми по море. Не си спомням някъде другаде да съм попадал сред по-изнервен и раздразнен екипаж! До известна степен ни успокояваше само това, че и другите кораби на рейда редом с нас бяха в същото положение: и на техните палуби стърчаха щикове! Ето защо, не е чудно, че когато рано призори на четвъртия ден „Мистрал“ вдигна котва, всички се развеселиха. Наистина полицаите напуснаха борда чак в открито море — там ги прибраха в катер — но все пак най-последно бяхме свободни!

Изгрев слънце ни завари вече в открито море — само там някъде, на хоризонта, все още се тъмнееше Сиера Гранде. Чувствувах се изморен — едва дочаках края на вахтата, взех си от бюфета кифла и чаша мляко с шоколад и побързах към каютата си. Исках да закуся на спокойствие и да подремна час-два на любимия си стол-люлка, с който никога не се разделях.

На „Мистрал“ имах обикновена моряшка длъжност и по щат ми се полагаше легло в общото помещение за матросите. За мое щастие обаче една от самостоятелните каюти остана свободна. Тя беше разположена под желязното стълбище, по което почти непрекъснато бумтяха стъпките на моряците или пътниците. Точно тази беше причината, че никой от командния персонал не бе пожелал да се настани там. Тогава аз помолих да ми я дадат. Макар и шумна, самостоятелната каюта дава възможност на човека да се разположи по свой вкус и разбирания, без да се съобразява с навиците и желанията на останалите моряци, както това е в общите спални помещения. Наистина през първите дни бумтенето на желязното стълбище ме

будеше и ми пречеше да спя, но бързо свикнах и престанах да му обръщам внимание. С течение на времето обикнах това малко помещение, единственото в целия свят, което можех да нарека свой дом.

Топлата чаша приятно пареше ръцете ми и аз бързах към каютата, предвкушвайки малкото удоволствие, което ми предстоеше след нощното бодърствуване. Вървах и си подсвирквах весела мелодия, обаче още щом затворих вратата след себе си, доброто ми настроение отлетя. Изпълни ме странна тревога. Не зная отде дойде това: всичко в каютата беше в пълен ред — така, както я бях оставил преди няколко часа! — и все пак можех да се закълна, че в каютата има чужд човек.

Обстановката в една моряшка каюта е твърде скромна. В нея няма нито една излишна вещ. Затова веднага разбрах, че оня, „другият“, се е притаил зад завеската на умивалника. Мисълта ми трескаво заработи: приятел или враг? Разбира се, враг! — приятелят спокойно би изчакал връщането ми, без да се крие. А може би пътник без билет? Но... полицейският кордон правеше невъзможно проникването на външен човек на кораба. Тогава... оставаше само едно: таен агент!

Обзе ме силен гняв. Оставих кифлата и чашата на масичката и се спуснах към умивалника, за да изритам натрапника.

Сигурно видът ми е бил твърде заплашителен, защото човекът, който стоеше притаен зад завеската, изведнаж пребледня и се сви в очакване на удар. И точно това движение на беззащитен човек спря юмрука ми. Следния миг аз изобщо отпуснах ръце, защото непознатият можеше да бъде всичко друго, но не и полицейски агент. Просто е невъзможно човек с такива очи да бъде подлец!

Гневът ми утихна. Закачих завеската на куката и се отпуснах на стола люлка. Непознатият също се овладя, обаче напрегнатото изражение на подгонен човек нито за миг не изчезна от лицето му. Винаги щом нечии стъпки прогърмяваха по стълбището над нас, той неволно се свиваше и се притискаше в жалкото си укритие в ъгъла до мивката.

— Седнете! — посочих му малкото столче пред мен. Непознатият ме изгледа изпитателно.

— Благодаря, сеньор! — каза той на испански, но не седна.

Не съм голям познавач на испанския език, но все пак го владее достатъчно добре, за да мога свободно да водя един обикновен разговор. Това ми остана от службата на един испански кораб.

Дори и след втората покана, моят неканен гост не седна, но въпреки това в позата му не се чувствуваше приниженост. Напротив, в изправената му снага се долавяше естественото изящество на човек, свикнал да живее на открито. Той несъмнено схващаше, че силно износеното му моряшко облекло и тридневната четина по бузите му придават вид на съмнителен скитник; знаеше, че е достатъчно само да викна по-високо и ще бъде заловен, но въпреки това успя да запази гордостта и чувството си за лично достойнство.

— Все пак, може би ще споделите моята скромна закуска? — настоях аз и посочих масичката.

Този път непознатият неволно се издаде: олюля се и в очите му проблясна искра на нетърпим глад. Стори ми се, че ще скочи, ще сграбчи кифлата и ще я натика с ръмжене в устата си. Обаче само след миг той се овладя и на най-изтънчен испански език ми обясни, че вече е закусил и отклони поканата ми. Сега обаче за мен не беше тайна защо моят „гост“ се опира с рамо в стената.

— Слушайте, вас ли диреха ония? — казах аз след малко и посочих с глава навън.

Непознатият се смути и забави отговора си.

— Не е изключено! — потвърди най-после той. В края на краищата отрицанието с нищо не би облекчило положението му.

— Какво, да не сте откраднали нещо или убили някого? Случва се човек от глупост да сгреша!

Лицето на непознатия изведнаж пламна.

— Никой никога и никъде не е обвинил Фернандо Гомес Феличиа в нещо непочтено! — гордо изрече той. — Ако вие, сеньор, познавахте по-добре тази страна, щяхте да знаете, че никой тук не би си направил труд, за да преследва крадец или убиец, колкото и гнусен да е той!

Признавам, този отговор още повече ме заинтригува.

— Тогава... става дума за политика?

— Да, сеньор! — кимна Фернандо, като помълча за момент. — Става дума за политика!

— Да... Това наистина обяснява твърде много работи! Но... слушайте, Фернандо Гомес Феличия, позволете и аз да ви кажа: ако познавахте по-добре матроса Александър, никога не бихте го нарекли сеньор, а компанеро^[4]!

— Компанеро! — очите на Фернандо блеснаха. Той бързо приближи и ми стисна ръката. — Компанеро Алессандро!

— Си, компанеро Фернандо! А сега... въпреки че скоро сте се хранили, може би ще споделите моята закуска? — поканих го отново и прибавих към млякото парче сух колбас и половин хляб, останали ми от миналия ден.

За момент Фернандо се поколеба, но изкушението беше по-голямо от силите му. Той кимна и посегна към храната. Веднаж започнал, моят гост не можеше да спре и насърчаван от мен, унищожи всичко до троха. Едва когато вече сдъвкваше последното парче колбас, той погледна смутено към празната маса.

— Не зная какво ще си помислите за мен...

— Нищо няма да си помисля! Излишно е да се говори за това! Иначе... ако не е тайна, бих желал да разбера как попаднахте тука? Кой ви насочи към мен?

— Кой ме насочи към вас? — Фернандо поклати глава. — Никой! Вашата каюта беше първата откъм морето. Забелязах, че в нея живее само един човек и че тази седмица той е на нощна вахта. При това каютата ви е под стълбището, а това я правеше невидима за поста, който стоеше на предната палуба. А другият пост, на средната палуба, извършваше една обиколка за четиридесет секунди. Към кърмата той обикаляше около спасителната лодка и тогава входът на вашата каюта оставаше закрит за него за около десет секунди.

— Така!... Удивителна наблюдателност!

Фернандо се усмихна и кимна.

— Когато човек е подгонен, той или става наблюдателен, или загива! А аз имах предостатъчно време, за да наблюдавам вашия кораб.

— А защо именно нашият?

— „Мистрал“ отива към Санта Лучия.

— Аха, и това отговаря на вашия маршрут?

— Да. Аз *трябва* да отида там!

Това „трябва“ той натърти по най-изразителен начин.

— Все пак за мен остава загадка как сте успели да се промъкнете на „Мистрал“ през полицейския кордон.

Фернандо сви рамене, сякаш искаше да каже, че всичко това е дребна работа и не заслужава никакво внимание, но накрая не устоя на моите настоявания и ми разказа одисеята си.

Той, Фернандо, бил известен предварително за „Мистрал“, очаквал и това, че корабът ще бъде охраняван. Затова предвидливо се укрил в един от храстите по крайбрежния булевард. Оттам се откривал свободен изглед към пристанището и Фернандо можел спокойно да наблюдава живота на кораба, без което не би могъл да осъществи изобщо бягството си. Дотук — всичко добре. Лошото започнало на втория ден. Полицейската охрана била усилена и станала толкова внимателна, че никой от другарите на Фернандо не можал да се приближи до скривалището, както се били уговорили, и да му донесе храна. Цели четиридесет и осем часа Фернандо прекарал само с кора хляб и с две манерки чай „мате“, които носел със себе си. А на десетина метра от него шуртяло градинското фонтанче, до което почивали и се хранели полицаите... Струва ми се, трудно би могло да се измисли по-неприятна ситуация от тая, особено пък в тропиците!

Последната нощ настъпва. В предутринните часове, когато мракът е най-непрогледен, а умореният полицаи сънливо тътрел краката си по асфалта, Фернандо се промъкнал пълзешком към брега, до своята укрита лодка. Тя била крехка и лека — наглед трудно би удържала и дете! — но Фернандо познавал добре нейните качества. Морето било тихо и вълните едва-едва се плискали по пясъчния плаж. Като се огледал за последен път, Фернандо бутнал лодката във водата, легнал по корем в нея, измъкнал двете мънички като играчки весла и загребал безшумно навътре в морето.

Виждал съм подобни лодки. Това са истински черупки. Когато плува в морето, бордовете на такава лодка се издигат едва пет-шест сантиметра над морската повърхнина. Този, който е в нея, трябва да има здрави нерви: като че всяка по-голяма вълна ще я преобърне или ще я напълни с вода! Обаче това не се случва: лодката е лека като коркова тапа и неизменно остава на гребена на вълните. Поради ниските си бордове тя е трудно забележима дори и денем, а нощем е напълно невидима, особено пък ако гребецът е предпазлив и умее да действа леко с веслата.

И така, малката лодка се плъзва безшумно по вълните, избикаля каменния пристан и навлиза в пристанището. Там задълго се загубва в мастиленочерната сянка на пристана, докато най-после се изравнява със стоманения корпус на „Мистрал“. Всичко е извършено така тихо и ловко, че дори и най-острото човешко око не би различило нищо сред тъмните пристанищни води.

Веднаж достигнал до „Мистрал“, Фернандо напипва гумения маркуч на помпата, който моряците бяха спуснали през деня в морето и се покатерва на ръце по него до палубата. Остават някакви си два-три метра — един скок! — но Фернандо дълго изчаква, преди да направи този скок, защото тази част от палубата е силно осветена. Дори и котка трудно би се промъкнала през нея незабелязано! Полицаят не спи, бодърствува, непрекъснато обикаля. Ето, той приближава, все по-близо и по-застрашително гърмят тежките подковани обувки по дървената настилка на палубата, все по-силно бие сърцето на беглеца! Ако полицаят спре и погледне през перилата — край!... Но не: той прескача маркуча, продължава нататък, стъпките му затихват, достига до спасителната лодка, заобикаля я и пак се връща — равномерно, като махалото на огромен стенен часовник. Петнадесет секунди нататък, десет зад лодката и петнадесет насам. И точно в тия десет секунди, които полицаят губи, за да избиколи лодката, е последният шанс на Фернандо, сега те решават неговия живот!

Фернандо виси вкопчен с тръпнещи ръце и крака в маркуча и чака: една обиколка... втора... трета! — Не, няма грешка: за цели десет секунди палубата остава въвн от погледа на полицая. Тогава... напред!

Фернандо пропълзвява под железното перило, плъзва се по дървената настилка... Бързо! Бързо!... Един поглед напред, последно усилие и той се пъхва под купчината стари платнища в ъгъла, до стълбището. Всичко пет или шест секунди. Когато полицаят излиза иззад спасителната лодка и тежките му стъпки приближават насам, Фернандо вече се е притаил. Само сърцето му все още бие като чук в слепите му очи и като че тези удари отекват по целия кораб! Но не: полицаят отминава.

Фернандо поема дъх. Само че... скривалището му е ненадеждно. Завари ли го тук утрото, той е загубен! Обаче не напразно Фернандо

три дни е наблюдавал живота на кораба. Ето, бие часовникът, възвестявайки смяна на вахтата. Още преди да е затихнал неговият звън, вратата на кабинката под стълбището се отваря и оттам излиза моряк. Без да бърза, той се изкачва по желязната стълба, причесвайки с гребен мокрите си коси. Сега най-малко четири часа морякът няма да се върне в каютата, а през това време „Мистрал“ ще вдигне котва, ще отплува към Санта Лучия... Затова Фернандо отново изчаква спасителните десет секунди: щом полицаят преминава зад спасителната лодка, пришълецът се промъква напред, без да излиза от сянката на стълбището, и се скрива в каютата.

— Никой не ме забеляза! — с тия думи Фернандо завърши своя разказ. През цялото време той не повиши нито веднаж тона си, мъчейки се да подчертае, че не е извършил нищо особено, нищо необикновено, като че всичко е било едва ли не обикновена разходка. И само в последните му думи прозвуча гордост. Обаче аз достатъчно дълго бях живял из тези географски ширини и можех да си представя какво напрежение на волята и на силите е необходимо, за да издържиш три дни под яростните лъчи на екваториалното слънце, особено пък без достатъчно храна и вода! А да намериш в себе си сили след такова едно изпитание да се впуснеш в пътуване, което, само по себе си изисква огромно напрежение на волята и силите, това вече е подвиг! Представих си как този изтощен от глад и жажда човек е плувал с крехката си ладия из морето, как се е катерил по гумения маркуч и как е сдържал ударите на сърцето си, броейки секундите, и се изпълвах с все по-голямо доверие и възхищение към него.

— Никой не ме забеляза! — повтори Фернандо и ме погледна с ясният си открит поглед.

— Да, никой не те е забелязал! — потвърдих аз. — Иначе не би стоял тук, а някъде на хладно! Само че... знаеш ли, Фернандо, щом навлязохме в териториалните води на Сан Хозе, още в открито море, ни посрещна полицейският катер. Корабът беше претърсен. Започнаха най-напред от каютите на екипажа. Едва ли можем да очакваме по-друг прием и в пристанището на Перейра. Тогава?

Фернандо се обърна към мен и се взря в очите ми.

— Нима на целия кораб не ще се намери ъгълче, в което да се укрие някой отчаян човек, единствената вина на когото е, че твърде много обича родината си? — попита тихо той.

Беше ми неприятно да огорча този човек, който все повече ми харесваше, но друг изход нямах.

— Ако идването ти тук, на „Мистрал“, беше подготвено предварително, подобно ъгълче би се намерило — можеш да бъдеш сигурен в това, компанеро Фернандо! Но... помисли сам: още днес, преди залез слънце, ще бъдем пред пристанището на Перейра. А да тръгнем сега, денем, под погледите на десетки пътници и матроси, да търсим скривалище... не, приятелю, невъзможно!

— Невъзможно?

— Да! Ако се послушаш внимателно, ще разбереш, че в този момент най-малко половината от пътниците са на палубата пред нас. А между тях има поне един, който получава заплата именно за това: да следи кой се е качил на кораба и къде отива. Твърде много сили са хвърлени в тази хайка, компанеро Фернандо, за да остане без наблюдение кораб, който отива за Санта Лучия!

— И няма никаква възможност за мен да се промъкна незабелязано на сушата? — попита настойчиво Фернандо, взирайки се в очите ми в напразен опит да открие в тях поне искрица надежда, но аз свих рамене: нямах право да му създавам празни илюзии.

Фернандо стана и се поразходи из каютата, но изведнаж спря и отново ме погледна в очите.

— Остава само един път: морето! — каза решително той.

— Какво? Морето? Чрез плуване? — неволно трепнах. — Това не е разрешение. Наоколо гъмжи от акули!

— Зная това! — кимна Фернандо. — Но... ние, островитяните, сме стари познайници с тях. С акулите аз по-лесно ще се разбера, отколкото с ония! — допълни той с горчивина. — Аз мисля, че бих успял да стигна невредим до брега, ако...

— Какво е нужно за това?

— Един здрав и остър моряшки нож и възможността да скоча незабелязано в морето.

Мисълта, че някой би могъл да преплува невредим няколко километра до брега през море, пълно с акули, ми се стори безнадеждна. Имаше обаче нещо в мъжествената осанка на човека пред мен, което ме караше, напук на здравия разум, да мисля, че подобно начинание, въпреки огромния риск, крие надежда за успех. Постепенно у мен съзря малък план.

— Сериозно ли мислиш всичко това? — попитах за всеки случай.

— Да!

— Нож ще получиш. Дванадесет дюйма^[5] дълъг, остър като бръснач — гарантирам за това.

— Добре!

— А за останалото... изслушай ме внимателно: човекът по природа е любопитен, а по време на еднообразното морско пътуване това естествено чувство се изостря необикновено много. Достатъчно е на хоризонта да се появи кораб или... катер и това е вече сензация. Нужно е само някой да извика: „Гледайте: катер! Към нас идва катер!“ — за да се струпат всички моряци и пътници и да се взират там, където той сочи. Това става винаги, по всички морета и океани — можеш да ми вярваш! Наблюдавал съм го стотици пъти. А в тази суматоха един решителен мъж непременно ще намери своите десет секунди, за да успее да се измъкне незабелязано от каютата и да се върне в морето по същия път, по който се е качил на кораба. Особено пък ако маркучът е на същото място.

— Добре! — Фернандо кимна, но остана дълго време замислен и аз помислих, че съмненията все още го измъчват, но когато той отново ме погледна, разбрах, че съм бил несправедлив към него.

— Аз ще тръгна по този път, компанеро Алессандро! — продължи най-после той. — Има обаче нещо, което ти не знаеш. Нещо, което аз нямам право да предоставям като плячка на акулите. Най-после нещо, което трябва да достигне там, на брега, дори и ако Фернандо Гомес Феличия престане да съществува!

Фернандо отново замълча и ме погледна изпитателна изпод вежди. Разбрах неговите колебания, но все пак се почувствувах засегнат.

— Знаеш ли, компанеро Фернандо — казах му най-после, — аз или вярвам на човека, или изобщо не му вярвам!

Фернандо изведнаж се обърна и се взря в очите ми.

— Да — повтори той, — или вярвам в човека, или изобщо не му вярвам! — После ми стисна силно ръката и без повече обяснения съблече блузата и фланелката си. Под тях се показа увит върху гърдите му пъстроцветен копринен плат. Като издърпа внимателно подгънатия край, той се завъртя така, че платът се разви. Беше знамето, което вече

знаеш. Без да го остави да падне на пода, Фернандо го пое с две ръце и го притисна към гърдите си.

— Знамето на родината! — бавно каза той. — То носи цветовете на моя изстрадал народ, на трите раси, от които е съставен: червената, черната и бялата! Историята на тия цветове, това е историята и на самия народ. И ти, компанеро Алессандро, трябва да я чуеш!

Фернандо започна своя разказ със спомена за оная нещастна утрин, когато пред очите на неговите червенокожи прадеди, индианците кариби^[6], на хоризонта, заедно със слънцето, се появили платната на чудновати кораби. От тях слезли брадати, белокожи мъже, въоръжени със страшно огнеметно оръжие. Никой не знаел, защо идват пришълците. Обаче здравият разум подсказал на червенокожите стопанина острова, че този, който има добри намерения, не пристига въоръжен до зъби! А карибите били храбър и войнствен народ и не се поколебали да защитят родната си земя! Тъй започнала първата индианска война. Първата, а всъщност и последната, защото продължила дотогава, докато от многобройните индиански племена, останала само шепа жени, деца и старци — една жалка тълпа убити от скръб, окървавени и отчаяни хора! — които потърсили убежище из непристъпните планини във вътрешността на острова...

Вече нямало кой да се противопоставя на разбойническата армия. Тогава нейният вожд, конквистадорът Себастиан Гарсиа Еспера, скочил от своя бял кон и забил в пръстта меча си: знак, че е настъпило времето за мирен труд, за орача и копача. Само че... в битката били унищожени тия, които трябвало да орат и копаят земята. Затова корабите отново тръгнали на път, за към Африка, и се върнали оттам, натоварени с черни роби.

Испанците дошли на острова с мисълта да останат там завинаги и отначало това наистина изглеждало така: минавали век след век, а те, защитени от каменните стени на своите крепости, смазвали всеки опит за съпротива. Но постепенно на острова се появила нова сила: потомците на някогашните бели завоеватели, на мулатите^[7] и метисите^[8], а също и на замбо^[9], които се наричали с общото име креоли. Те именно, креолите, се считали истинските господари на Санта Лучия и мразели надменните испанци, дошли иззад океана, за да ги управляват, без дори да ги запитат за мнението им.

Дълга и упорита била борбата между испанците и креолите, но все пак в началото на двадесетия век последният испански губернатор трябвало да подпише декрет, според който испанската корона „дарява“ свободата на острова.

Това бил щастлив ден за народа на Санта Лучия, но още преди да заглъхнат топовните салюти, възвестяващи раждането на така горещо чаканата свобода, затворници от средите на испанската реакция подло нападат въстаниците и убиват орела на революцията Ернесто Гевара. Така водачът на заговорниците, Антонио Перейра, заграбва властта и се провъзгласява за президент на новата република. Всъщност това е диктатура и тя би била пометена още на следния ден от народа, ако не била подкрепена от ураганния огън на американските крайцери, заели през нощта позиция пред пристанището.

И така, индианска Санта Лучия си отива горда и непобедена, покрита с кръв и слава;, испанска Санта Лучия си заминава бита и с оплюти знамена; кога ще си отиде Санта Лучия на Антонио Перейра, Фернандо не знаеше, но беше пълен с увереност, че това ще стане скоро, твърде скоро! Защото, както каза той, никой не може да потъпква волята за свобода на един народ безкрайно!

— А може би, за да се осъществят надеждите на народа, необходимо е да се развее това знаме? — попитах, когато Фернандо завърши своя разказ.

Фернандо ме погледна, поколеба се за момент и кимна.

— Няколко десетилетия вече — каза той, — нито едно сражение не е започвало на Санта Лучия, преди да се развее този славен трицвет! Всички битки са се водили под знамето, на което някога дон Розария Гарсиа със собствените си ръце е извезала: „Родина или смърт!“ Ето защо, компанеро Алессандро, дори и ако Фернандо Гомес Феличия престане да съществува, свещеният трицвет на моя народ трябва да достигне невредим на острова, който някои наричат Остров на разстреляните!

— Вярвам в това!

— Никога — продължи вдъхновен Фернандо, — никога ръката на предател или враг не е успяла да се докосне до него! Тези, на които то е било поверявано, са жертвували своя живот, своята гореща младост, но са го спасявали!

Тук Алессандро замълча и замислено се усмихна.

— Ти знаеш, Николай, когато се срещнах с Фернандо, аз вече бях мъж, изпитал много горчивини в живота си. Защото ако някой ти каже, че пътят по широкия свят на младия и неопитен човек, лишен от дом и родина, е лек и радостен, не вярвай! Самият аз съм се питал неведнаж: как стана така, че въпреки всичко останах жив през ония години и никога не съм намерил отговор на този въпрос. Затова не така лесно бих повярвал в думите на когото и да било! Но през оная сутрин... като че пред мен не беше все същият зле облечен, гладен скитник с тридневна разбойническа брада, когото бях намерил скрит в каютата си. Това беше някакъв нов човек — вдъхновен и неповторим в своя чист порив! — който увличаше и покоряваше. Той говореше и думите

му будеха в мен отдавна забравени спомени. В паметта ми изплуваха дъхът на Родината и песните за ония нейни синове, които с яростния зов: „Свобода или смърт!“ — са тръгвали на бой с тирана. Аз скочих.

— Фернандо, вярвай ми: аз също съм готов, ако трябва, да загина под това знаме!

— Да загинеш? Не! — поклати глава Фернандо и ме погледна предизвикателно в очите. — Да достигне знамето невредимо до Каза дел венто, ето какво е нужно, Алессандро!

„Да достигне знамето до Каза дел венто!...“

— Прав си, Фернандо — казах му. — Понякога е наистина трудно да оживееш, отколкото да загинеш! А това за знамето е нещо, за което си струва човек да се потруди!

Все така, без да откъсва поглед от моите очи, Фернандо бавно каза:

— Това е нещо голямо, нещо много голямо, Алессандро! Помисли още веднаж! Все още можеш да останеш настрана, никой не би имал право да те осъди за това!

— Не, Фернандо, сега вече не мога, а и не искам да остана настрана!

— Тогава — помни: от момента, в който знамето премине в твоите ръце, ти — капитан Алессандро — нямаш право да загиваш!

— Капитан Алессандро?

— Всеки, който е имал честта да му бъде поверено това знаме, се счита за капитан от освободителната армия на моя народ!

Знаех, че в случая капитанското звание е само един символ, значението на който ще се загуби веднага, щом напусна тези води, и все пак думите на Фернандо ме трогнаха и развълнуваха. Трябва човек да е загубил родината си, за да може да почувствува какво означава това: да придобиеш родина, да придобиеш правото да те приемат за син на един героичен народ!

— Добре — кимнах, — а къде е това Каза дел венто?

— Каза дел венто е един замък, издигнат някога от конквистадора Себастиан Гарсиа Еспера като символ на испанското господство над Санта Лучия. Намира се на изток, на около половин ден пеша от града, който някога диктаторът Перейра нарече на своето име. Запомни това!

— Ще го запомня!

— Всяка нощ, точно в полунощ, при гроба на Себастиан Гарсиа Еспера отива пратеник на моя народ, за да посрещне този, който носи знамето. Паролата е: „Сеньор, вие ли запалихте тази свещ над гроба на дон Еспера?“, на което отговорът е: „Не, аз винаги запалвам по две свещи. Тази не е моя!“ Запомни ли го, капитан Алессандро?

— Не ще го забравя никога!

Тогава Фернандо ме прегърна силно, по братски, накара ме да съблека моряшката фланелка и внимателно уви около тялото ми знамето. От този момент аз, морякът Александър, станах ел капитан Алессандро!

Тия думи Алессандро произнесе тихо, почти с шепот и затвори уморено очи.

— Алессандро — казах му аз, след като почаках минута или две, — може би е по-добре да продължим някой друг ден?

— Да! — съгласи се той, без да погледне. — Някои ден ние ще продължим.

[1] Фалшборд — перила на палубата. ↑

[2] Старецът — на моряшки жаргон капитанът. ↑

[3] Щормтрап — подвижна стълба за извънредни, непредвидени случаи, обикновено в открито море. ↑

[4] Компанеро — другар. ↑

[5] Дюйм — 2,5 см (английска мярка). ↑

[6] Първоначалните обитатели на островите из Карибско море са били индианците от племената АРАВАКИ, които били миролюбиви и водели заседнал живот. Впоследствие от континента нахлува вълна от войнствени карибски племена, които за кратко време завладели по-голямата част от островите. Докато араваките посрещнали миролюбиво испанците, карибите навсякъде са дали бесен отпор. ↑

[7] Мулат — потомък на бялата и черната раса. ↑

[8] Метис — потомък на бялата и червената раса. ↑

[9] Замбо — потомък на черната и червената раса. ↑

БЯГСТВОТО

„Някой ден ние ще продължим!“ — странно прозвучаха тия думи в устата на Алессандро. Но види се и аз, лекарят, бях недооценил волята за живот, която се криеше в това слабо, измъчено от болестта тяло. Когато след няколко дни отново влязох в стая номер три, намерих моя приятел още по-блед и слаб, обаче тъмните му очи бяха все така блестящи и уверени. Това все още бяха очите на ел капитан Алессандро!

— И така — започна Алессандро, след като се наместих на стола до леглото му, — Фернандо уви знамето на своя народ около гърдите ми и от този момент, аз, морякът Александър, се превърнах в ел капитан Алессандро. Може би за мнозина церемонията би се сторила наивна, а самото звание — призрочно. Нямам намерение да споря с никого по този въпрос. Не трябва обаче да се забравя, че всяко звание има само смисъла и съдържанието, което хората влагат в него. Виждал съм генерали, удостоени от короновани особи и обсипани с блестящи знаци и отличия, но въпреки това те никого не представляваха. А съм срещал и хора, без нито една нашивка или отличие на скромната им униформа, но това не им пречеше да водят след себе си цели армии от решителни бойци. Затова, когато Фернандо ми каза: „От този момент ти си капитан Алессандро“, аз го приех така сериозно, както го изрече той, а заедно с това поех и всички задължения, които произтичаха от новото ми положение.

Още веднаж ние обмислихме всичко, което можеше да се предвиди и уточнихме действията си. А тъй като разполагахме с около десет часа, докато „Мистрал“ стигне до Санта Лучия, предложих на Фернандо моето легло (на него му предстоеше да измине един пълен с опасности път до брега!), а самият аз излязох на палубата, като не забравих да заключа каютата отвън.

Както винаги, на палубата беше многолюдно и шумно. На тясното дълго пространство между спасителните лодки се бяха струпали над петдесет души пътници — мъже, жени и деца, прави,

седнали, а някои дори заспали, подложили вързопи под главите си. Високата човешка глъчка се преплиташе с песни и китарен звън. Винаги съм обичал да наблюдавам тази пъстра и многолика човешка тълпа: радостна и тъжна, шумна и сдържана, понякога щедра, а други път скъперница и зла, изпълнена с оптимизъм и готова панически да се хвърли при опасност към спасителните лодки, тъпчейки в сляпа ярост всичко под краката си...

Вървах бавно из навалищата, без да изпускам изпод око входа на каютата, наблюдавах наоколо и неволно се размислих: не обещах ли твърде много на човека, който лежеше в този момент в леглото ми, успокоен и потънал в забравата на първия си истински сън от много дни насам? Защо бях толкова уверен, че всички — дори и този, на когото плащат, за да гледа! — ще се втурнат презглава напред при появата на катера? Защо?... Сега, когато размислих на спокойствие, увереността ме напусна и съмнението кльцна сърцето ми. Е добре, мислех си, дори и да успее Фернандо да се спусне в морето, нещо повече: да предположим, че успее да преплува невредим до брега (кой знае, кой знае!), изчерпва ли се с това въпросът? Нали остава най-важното: знамето да достигне невредимо до Каза дел vento? Не бях ли се впуснал съвсем лекомислено в една авантюра, която не обещаваше нищо добро?...

„Знамето!“ — попипах неволно с пръсти през грубата си моряшка блуза увития около кръста ми плат. Авантюра? Безспорно да! Само че, защо трябва да се съжالياва за това? Аз, морякът Александър — ел капитан Алессандро! — бях направил свободно своя избор! Повярвах и ми повярваха! Тогава долу съмненията! Долу колебанията! Намерих Луи, взех военния му бинокъл и заех най-удобното място за наблюдение на предната палуба.

Беше още рано след обяд, когато право пред нас из морската бездна бавно изплува конусовидният връх на Сиера диаблес — най-високият връх на Санта Лучия. Сега вече скоро, само след час, щяхме да достигнем до Перейра. Побързах да се върна в каютата. Отворих внимателно вратата и Фернандо не се събуди. Беше сложил ръка под главата си и дишаше леко, почти безшумно. Неволно спрях и го загледах. Сега, когато строгите му очи бяха затворени, порази ме колко нежен, едва ли не момински овал имаше лицето му. Цялата му фигура, по детски, свита на кравайче, издаваше истинската му възраст.

Стана ми мъчно за момъка, съжалих неговия сладък сън, но времето течеше! Още при първото ми побутване Фернандо сепнато отвори очи и скочи.

— Дойде ли часът?

— Да. Пригответи се!

Фернандо леко пребледня, но бързо се овладя, усмихна се и ми подаде ръка.

— До скоро виждане, капитан Алессандро!

— Щастливо плаване, капитан Фернандо!

— Всяка вечер, в полунощ, в Каза дел венто...

— Ако не дойда, значи съм загинал!

Фернандо се наведе напред и ме погледна в очите.

— Не трябва да загиваш! Нямах право да загиваш!

— Зная... Но аз трябва да вървя. Ще оставя вратата отключена. Ти застани зад нея и чакай. Ако случайно някой се опита да влезе, подпри я с рамо — нека мисли, че е заключена.

— Добре!

Стиснах му още веднаж ръката и побързах към предната палуба.

Не зная как е това у другите, но за мен часът, в който корабът се приближава към нов бряг, винаги е бил пълен с очарование и неповторимост. Този път обаче не беше така: обзет от вътрешно напрежение, притиснах бинокъла към очите си и дебнех. Ето, там вече се белеят кейовете на пристанището, тъмните сенки все повече се избистрят, добиват по-ясни очертания и аз с мъка запазвам спокойствие. Постепенно глъчката на палубата затихна и зад мен се струпаха повече от пътниците. Взираха се към брега, поглеждаха със завист към бинокъла ми, но аз останах глух към молбите: трябваше аз — именно аз! — да видя пръв катера.

Минута... две... пет!... — дали нямаше да се размине?... Но ето: нещо се стрелна по вълните!... Да, сега вече нямаше съмнение: катерът!

— Катер! — изкрещях. — Насам идва катер!

За миг гласът ми се извиси над глъчката. Палубата затихна, после всички се юрнаха към фалшборда. Трескаво се огледах с крайчеца на окото си — и моряците дори не устояха, смесиха се с

тълпата. Самият аз с мъка откъснах очи от катера и се измъкнах назад. Да, сега вече можех да се гордея с предвидливостта си: никой, нито един, не обърна очи назад! Всички се бутеха, сочеха с ръце, възклицаваха.

Но... струва ми се, за мен времето никога не е текло така бавно, както през ония две или три минути: катерът приближаваше, броените секунди изтичаха, а Фернандо все още го нямаше и нямаше. Нима той не бе разбрал, не е доловил какво става на палубата?... Сърцето ми лудо биеше, гърлото ми пресъхна от вълнение, чувствувах краката си вкопани в палубата.

Най-после! Вратата на каютата бавно се откряна отначало едва забележимо, а после вече решително — и Фернандо излезе на прага. Почти гол, само по едни плувки и с широк пояс на кръста, в който беше забучен ножът, той ясно се откри на тъмния фон на отворената врата. За миг кожата му матово блесна под лъчите на косото слънце. Спомням си, в оня момент неприятно ме порази костеливата фигура на Фернандо, но още първите му движения, в които се долавяше котешка гъвкавост и скрита сила, ме успокоиха. Това беше тяло на човек, който никога през целия си живот не се е нахранил до насита, но затова пък не знае умора, способен е да издържи там, където другите — по-охранените, по-силните наглед! — отдавна вече са капитулирали.

Фернандо се огледа, преви снага и почти се плъзна по палубата, пропъхна се под парапета и се спусна ловко по маркуча надолу. За момент въздъхнах с облекчение. Но... ако някои от матросите го забележи и вдигне тревога? Спуснах се и подадох глава през парапета. Напразно: разлюляната морска повърхност беше пуста! Отначало това ме смути. Скоро обаче се досетих: Фернандо се беше гмурнал под водата и там изчакваше да отmine корабът! Насочих бинокъла и търпеливо изчаках. И ето: на стотина метра зад „Мистрал“ за миг се мярна къдрокоса глава и отново изчезна. Това се повтори няколко пъти. Бяхме вече твърде далече, когато най-после Фернандо престана да се гмурка и равномерно заплува към сушата. И в този момент забелязах гръбния плавник на една акула, насочена към самотния плувец!

Междувременно, катерът се беше приближил. „Мистрал“ забави хода си и отново по щормтрапа нахлуха полицаи. Не искам още веднаж да описвам отвратителните сцени на проверката. Всъщност тя

по нищо не се отличаваше от тази пред Санта Круз, освен по това, че сега в трюмовете хвърлиха кихавични газове.

Повече от два часа бяха необходими на полицаите, за да се убедят в безплодността на диренията си. Един след друг се завръщаха те, обрала паяжините по всички ъгли из кораба, и заставаха смутени пред своя командир. А той, пълен, с апоплектична червенина по бузите, блъскаше с крак по палубата, крещеше и отново ги изпращаше да търсят, като сочеше ядосано с ръка там, където според него все още беше останало някое неогледано място. Тази именно настойчивост ме кара сега, когато си спомням за ония дни, да мисля, че пребиваването на Фернандо на „Мистрал“ не ще да е минало така незабелязано, както си въобразявахме ние. Всеки случай, едно е сигурно: там, на кораба, Фернандо не би успял да се укрие, дори и да разполагаше с помощта на целия екипаж! А това все пак ми даваше известна утеха, защото иначе не бих могъл никога да си простя, че го оставих да тръгне през океана, преди да съм направил всичко възможно за укриването му на кораба.

При тия думи Алессандро някак тъжно се усмихна.

— Фернандо! Колко много ме измъчваше тогава мисълта, че може би е загинал — въздъхна той.

— А какво е станало все пак с него? — попитах нетърпеливо.

Алессандро ме погледна и се усмихна, както винаги, с малко загадъчната си усмивка.

— Ти си спомняш — каза той, — че последното, което успях да видя след като Фернандо скочи в морето, беше плавникът на една акула, устремена към него. И в това няма нищо чудно — напротив, чудното би било, ако акулите не бяха го усетили, защото в ония географски ширини почти винаги, след всеки кораб се движат цели глутници от тези свирепи чудовища. Те обикалят наоколо и поглъщат безразборно всякакви отпадъци, дори и празните консервни кутии. Това е известно на всички, знаеше го и Фернандо. Затова именно, щом „Мистрал“ отмина, той заплува с все сила към сушата: трябваше час по-скоро да се отдалечи от опасната зона.

Върхът на Сиера диавлес се синееше примамливо в далечината. Странна е притегателната сила на родната земя! Човек с разума си знае, че това са все същите облаци и вечното небе... и все пак някак по-радостно се носят облаци и друг е ароматът на люлката на младостта ни! Дори и щурците, като че доловили трепета на нашето сърце, църкат в надпревара. А звездите... ех, едрите звезди над бащиния дом! — тях никой не може да забрави! — така си мислеше Фернандо и плуваше равномерно напред, уверен, че силите няма да му изневерят. Така продължи повече от половин час и макар че върхът оставаше все така далечен, очертанятията му станаха по-ясни. Фернандо въздъхна: колкото по-близък ставаше брегът, толкова повече нарастваше надеждата му, че ще успее да избегне срещата с акулите. Но изведнаж Фернандо почувствува, че косите му настръхват: право пред него доплува една малка рибка, дълга не повече от двадесет сантиметра, пурообразна, с характерни напречни яркоцветени ивици по цялото тяло, които я оприличаваха на зебра. Тя се приближи до плувеца, поспря за момент, като че го помириша, но щом Фернандо размахна ръце, рибката изчезна.

„Риба-лоцман!“ — изпъшка Фернандо с побелели устни, после се втурна отново напред. Това беше най-бързият, буквално фантастичен кроул през живота му, защото знаеше: рибата лоцман живее в странна дружба с акулата. Тя плува непрекъснато пред нея и я насочва към плячката, отдето е дошло и името ѝ — лоцман; акулата пък от своя страна се отплаща, като ѝ предоставя остатъците от храната си. Затова именно Фернандо бързаше до изнемога, но когато за миг хвърли поглед назад, той разбра, че вече е късно: само на няколко десетки метра зад него тръбната перка на една акула цепеше вълните.

Не познавам мъж, сърцето на когото би останало спокойно в момент, когато към него се приближава акула! Има нещо смразяващо кръвта в самия вид на този хищник, огромната сила и бързина на който се съчетават с отвратителна лакомия. Никой не би могъл да нарече Фернандо страхливец. Въпреки това, когато забеляза акулата, той за миг се почувствува страшно самотен, изпълни го отчаяние и чувство за обреченост. Но в същия момент в него се събуди волята за живот, инстинктът за самосъхранение, а това е най-първичното, най-силното чувство, заложено във всяко живо същество. Фернандо заплува на едно място, обърна се с лице към врага и измъкна от пояса си ножа.

Акулата приближи заедно с цял рояк риби-лоцмани, разпръснати като ветрило пред самата ѝ глава. Плуваше решително — дори и на няколко метра пред неподвижно застаналия на повърхността човек скоростта ѝ не намаля. Като че още миг и щеше да се нахвърли върху жертвата си. Обаче Фернандо знаеше: акулата атакува винаги отдолу, като самата тя се обръща с корем нагоре. Това не е случайно, а се налага от устройството и пропорциите на нейното тяло, от факта, че огромната уста на акулата, снабдена с няколко реда остри триъгълни зъби, е от долната страна на силно издадената напред глава. При това извърщане акулата неизбежно разкрива, макар и за миг, единственото незащитено място на своето мускулесто тяло: петте отворени цепки на хрилете си отстрани на главата. Единственото уязвимо място, защото както гърбът, така и коремът на акулата са защитени от необикновено твърда и жилава кожа, покрита с остри зъбчета като гласпапир; толкова твърда и жилава, че трудно може да се пробие с нож, освен ако замахнеш с все сила.

Както казах, времето през което акулата разкрива своето единствено уязвимо място е необикновено кратко — един миг! — обаче то идва винаги в точно определена фаза на атаката, която всъщност не е разумно действие, а процес автоматизиран от хилядолетен инстинкт. И Фернандо знаеше това, очакваше го. Щом акулата се извърна за атака и белият ѝ корем се мерна на повърхността на водата, той се спусна напред ѝ с все сила, с цялата ярост и злоба, събрани в гърдите му, заби острието на ножа в хрилете на чудовището. Ударът беше добре пресметнат, точен и безжалостен — мекият хрущял се разцепи със странен трясък под напора на изостреното като бръснач стоманено острие и Фернандо долови тръпката, която премина през тялото на акулата. Предугаждайки действията на раненото животно, той отскочи встрани, но в бързината не успя да издърпа ножа.

Оглушена от неочакваната болка, акулата за момент замря, в следния миг се изви като пружина, нанесе ужасен удар с опашката си върху водата, при което засегна — за щастие съвсем слабо! — Фернандо по бедрото и изчезна като вихър в дълбините на морето. Всичко това стана толкова неочаквано и бързо, че част от рибите лоцмани не успяха да проследят веднага своя стопанин и се замятаха развълнувано наоколо, но след миг като по команда се втурнаха след него.

Цялата битка трая пет или шест секунди. Обаче тези секунди бяха изискали толкова нечовешко напрежение, че Фернандо едва не се удави от изтощение, когато остана сам. За момент потъна, но щом водата се склопи над главата му, той инстинктивно размаха ръце, изплува на повърхността и вдъхна дълбоко глътка въздух. Едва тогава Фернандо осъзна напълно, че е победил, че се е спасил, и това го изпълни с неизказана, парлива радост. Почувствувал прилив на сили, той се огледа, определи посоката и отново заплува към брега.

Желанието на Фернандо да се махне по-бързо от мястото на битката не беше случайно. Трябваше час по-скоро, независимо от умората, да се отдалечи, защото ранената акула оставяше след себе си широка диря от кръв. А тази диря неминуемо щеше да привлече нови хищници.

В разгара на битката, а и след нея, Фернандо не обърна внимание на удара, който получи от акулата. Ако нещо го вълнуваше в този момент, това беше само загубата на ножа. Но щом възбудата от боя спадна, той почувствува остра болка в бедрото. Погледна и изтръпна: мястото, до което се беше докоснала само за миг бодливата кожа на животното, сега беше жива рана! Макар и повърхностна, поради солената вода, в която се плакнеше, раната му причиняваше силни страдания. Но не това изплаши Фернандо: болката все пак можеше да бъде заглушена със силата на волята. Страшното идваше оттам, че сега и самият той, подобно на ранената акула, оставяше след себе си кървава диря...

Струва ми се, за силния и смел човек няма нищо по-лошо от чувството за безпомощност пред опасността. А опасността не беше далеч — Фернандо все по-ясно и по-остро я долавяше, той просто физически чувствуваше близостта на акулата зад гърба си. „По-бързо! По-бързо! По-бързо!“ Забравил умората и с енергия, която като че никога нямаше да има край, Фернандо цепеше вълните с жилавите си ръце. За него, лишен дори и от моряшкия нож, само в бягството оставаше някаква надежда за спасение!

Колко трая това надбягване със смъртта, Фернандо не би могъл да каже. В разгорещения му от напрежението мозък остана само една мисъл: брегът — все така недостижимо далечен! — и акулата — зад самия му гръб!

Фернандо плуваше и плуваше. Това все пак беше борба за живот, нещо по-добро, отколкото малодушното изчакване на опасността! А тя идваше, приближаваше, почти докосваше гърба му! Като че нищо вече не можеше да го спаси, но ето: пред замъглените му от умора очи изплува бялото триъгълно платно на рибарска ладия, едно брадато лице, надвесено през борда и две здрави ръце, протегнати към него. Без да разсъждава отде идва тази неочаквана помощ, с едно последно усилие той се хвърля към тези ръце и увисна на тях, усети силата, с която го изтеглиха нагоре, почувствува как ладията се разлюля под тежестта му. Почти безчувствен от изтощение, Фернандо се строполи ничком на дъното на лодката и не видя отчаяния скок над водата на акулата, която го беше преследвала. Белезникавият ѝ корем блесна над повърхността, мярна се раззинатата многозъба уста и чудовището плесна тежко в океана. Бризнаха пръски вода. Лодката силно се разклати, но това вече беше спасение, означаваше връщане към живота!

Какво неземно блаженство беше това — да лежи на нагретите от слънцето дъски и в полузабравата да долавя лекия плисък на вълните, поскърцването на мачтата под напора на вятъра и острата миризма на риба, която се излъчваше от всичко наоколо. Какво щастие беше това — чувството на безопасност и спокойствие! Някой хвърли на гърба му грубо платнище и Фернандо въздъхна, трогнат от мъничкото човешко внимание, но все още не намираше сили да вдигне глава и да благодари.

Колко време остана така, в забравата, Фернандо не знаеше. Ако някой му кажеше, че са изминали много часове, откакто скочи от „Мистрал“ в морето, би повярвал. Но когато най-после отвори очи, порази го това, че слънцето все още беше доста високо над хоризонта. Едва ли беше изминал час, откакто напусна каютата на Алессандро, а през това кратко време на два пъти беше оставал на косъм от смъртта и на два пъти беше изживял радостта от победата и спасението!

Фернандо въздъхна, отметна платнището и седна. Лодката беше малка, с едно платно. Двама души имаше в нея. Единият, в когото Фернандо разпозна своя спасител, беше възрастен вече човек. Лицето му, мургаво от слънчевия загар и от ветровете, приличаше на мрежа от хиляди малки и големи бръчици и рязко контрастираше с широката, силно прошарена брада и с мустаците, които закриваха дори и устата

му. Въпреки възрастта, той действуваше бързо и енергично с кърмилното весло. Другият беше млад, гол до кръста, облечен само в закърпени дочени панталони. Тялото му беше сухо и изпечено, но въпреки това правеше впечатление за голяма сила, защото при всяко движение под еластичната му кожа трепкаха добре изразени и оформени мускули. С ловкост, която издаваше професионален опит, той нагласи въдиците, после обърна приветливо лице към Фернандо и го поздрави.

— Имал си късмет! — каза той, после изведнаж подсвирна и посочи кървящата рана на бедрото му. — Охо, някоя от тях вече те е „помилвала“! Как се отърва?

— Мисля, че я убих. Тя ме нападна.

— Убил си я?...

Рибарите прекъснаха работата си, спогледаха се и го измериха недоверчиво с очи.

— Успях да забия ножа си в хрилете ѝ. Той остана там! — побърза да поясни Фернандо, почувствувал неловкост под погледите на двамата мъже. Едва сега той си помисли, колко странна трябваше да изглежда за тях необикновената им среща с плувец в открито море, гъмжащо от акули. Кой е той, от къде се е взел, как е попаднал в морето? — Фернандо трябваше да отговори, положението му го изискваше. Но... как? Какво мислеха тези хора и дали биха се съгласили да улеснят един беглец в опита му да се изплъзне от бреговата полицейска охрана?

Доловили колебанието му, рибарите многозначително замълчаха, но изведнаж младежът се наведе и го погледна изпитателно в лицето.

— Фернандо! — извика той радостно. — Капитан Фернандо!

Това бяха думи на приятел и Фернандо веднага го разбра. Той също се взря в лицето на младежа и разрови спомните си, но напразно.

— Нима сме се срещали някъде? — предпазливо попита той.

— Миналата година. В разгара на сафра^[1]. Тогава ти дойде и през нощта ни събра в Дос-риос^[2].

Фернандо отново го разгледа внимателно, но бронзовото от загара лице на рибаря и този път не му напомни нищо.

— Не съм те видял! — поклати със съжаление глава той.

— Разбира се, че не си ме видял! Ние бяхме над петстотин души мачетерос^[3]. И вуйчо Хуан беше там.

Старият рибар важно кимна.

— Вярно е, бях! Мигуел е прав: сега и аз те познах! — после замислено поклати глава. — Тогава ти добре го каза: „Всичкото зло идва от янките и тяхната Юнайтед фрут^[4]! Те ограбват нашия тютюн, нашата захар и нашето щастие. На всеки техен долар има капка наша кръв!“ — тъй каза ти тогава и добре го каза! — потвърди отново старият рибар. — Сега вярвам, че си убил акулата!

Без да разпитва повече, рибарят измъкна отнякъде едно одеяло и внимателно го подложи под главата на Фернандо, после намаза раната му със зехтин и въпреки протестите, го зави с дрехата си. След като огледа с критичен поглед резултатите от работата си, старият рибар отново се настани при кърмилното весло, а Мигуел се залови с въдиците си.

— Мигуел — каза тихо Фернандо, — колкото по-малко хора узнаят, че съм слязъл на брега, толкова по-добре!

— Така е! — потвърди рибарят и допълни: — Нощта ще бъде тъмна. Ще лежиш завит в лодката и няма да излизаш от нея, докато дойда да ти донеса дрехи.

— Разбрах! Но... има още нещо: тази нощ, колкото може по-бързо, аз трябва да бъда в пристанището на града, който диктаторът Перейра нарече на своето име: Още тази нощ, Мигуел!

Младият рибар помисли за момент, усмихна се и кимна.

— Всяка вечер, след като рибарите предадат своя улов, Джерардо откарва рибата на тържището. А Джерардо е син на моята леля Кончита.

Всичко стана така, както предказа Мигуел. Веднага след залез слънце, когато мракът се спусна над Сиера диаблес, лодката се плъзна към брега. Прибраха се и другите рибари. Те бяха много, тези бедни стопани на морето, и никой не забеляза нещо необикновено в малката флотилия, която уморено се приближи към ниския пясъчен бряг, не откри, че тази вечер рибарите бяха с един повече, отколкото при изгрев слънце, когато спускаха своите лодки в морето. А един час по-късно мрачният на вид Джерардо, без да иска каквито и да е обяснения, направи място до себе си в кабинката и старата разхлопана тритонка ги понесе по широкото асфалтирано шосе към града.

През целия път Джерардо не продума нито веднаж и Фернандо му беше благодарен за това, защото самият той, изпълнен с все по-

нарастваща тревога, нямаше никакво желание за разговор.

Шосето се виеше успоредно на брега, понякога слизаше до самия океан, а сетне се издигаше високо, пресичаше палмови и портокалови горички, провираше се между великолепни вили и частни имения. Тук електричеството се лееше щедро, съвсем не както жалките пет-шест мъждукащи крушки в рибарското селище на Мигуел.

Градът, който диктаторът Перейра нарече на своето име, също е блестящ, с добре асфалтирани широки булеварди, край които се издигат небостъргачи от стомана, бетон и стъкло, град за лек и охолан живот за... малцина! Защото освен този „истински“ град има и един друг, разположен като пръстен около него. Това е градът на нищетата и отчаянието, градът на загубените надежди — както го наричат тези, които живеят в него. Тук няма блестящи булеварди и величествени сгради, а само едно покъртително струпване на бордеи, грубо сковани от дъски и строителни отпадъци или пък най-често от огромни тенекиени цистерни, пригодени за жилища, които тук наричат „фавели“. Смрад и мръсотия съпътствуват живота на неговите обитатели, за които глътката бистра вода е благодат, а полуобедната задуха (когато слънцето нагрее до разкаляване тенекиените покриви на „фавелите“) — проклятие! А може би и целият им живот е едно безкрайно и безнадеждно проклятие?

Щом приказният бряг на вилите остана зад гърба им и пред тях се замяркаха бордеите, мълчаливият Джерардо за пръв път през цялото пътуване отвори уста:

— Къде?

— При „Кастилска среща“.

Джерардо сбърчи чело.

— Отивам чак до рибното тържище! — изрече той на един дъх и млъкна, видимо смаян от необикновено дългата фраза, която се беше изплъзнала между зъбите му.

— Имам среща с едного! — поясни Фернандо, неусетно завладян от немногословието на своя любезен домакин.

Без повече въпроси Джерардо спря колата на следния кръстопът. Щом Фернандо слезе, той веднага даде газ, без да отговори нито с дума, нито с жест на благодарностите му.

Фернандо изчака докато колата изчезне зад първия завой, огледа се незабелязано и свърна встрани — не твърде бързо, но не и съвсем

бавно. На следната пресечка, пред една каменна сграда с мрачен и старинен изглед той спря и отново се огледа. Някъде изпод земята долиташе глухо бръмчене — неясен говор на човешко множество и мек звън от китари, преплетен с трясък на кастанети — сигурен знак, че в „Кастилска среща“ животът е потекъл по своето ежедневно русло.

Подсвирквайки си с уста, колкото може по-безгрижно, Фернандо се спусна по тясното, зле осветено каменно стълбище, гранитните стъпала на което бяха силно изтъркани от съприкосновението с безброй човешки нозе в продължение на векове. След две извивки стълбата го отведе в истинско средновековно подземие, силно удължено, с ниши по стените и сводест таван, иззидан изцяло от камък. По нишите бяха поставени железни ризници и алебарди с изгнили дъбови дръжки — следи от минало величие! — покрити с вековен прах. Няколко факли, забучени в специални железни халки, изпълваха помещението с трептящата си светлина и му придаваха необикновена колоритност. Мнозина твърдят, че „Кастилска среща“ не се е променила от времето, когато тук са си давали среща разбойниците по морските пътища — корсарите. Разбира се, всичко това отдавна е минало — в наши дни посетителите на „Кастилска среща“ не носят ризници и шпаги. Сега тя е типично моряшко заведение. И както навсякъде из пристанищните градове, разположени на морските кръстопътища, публиката му е необикновено пъстра смесица от мъже, говорещи на най-различни езици, но най-често английски, облечени непретенциозно, понякога странно, и украсени с бради, мустаци, лули и татуировки. Обаче въпреки цялото това външно разнообразие у всички тях има нещо неуловимо на пръв поглед, но твърде характерно, което ги прави странно еднообразни — неизтриваемият загар по лицето, високият говор на хора, свикнали да надвикват бурята, силните плещи и разклатената походка. С една дума всичко онова, което сме свикнали да наричаме печат на морето. Сега обаче, когато блокадата на пристанището спираше достъпа на чуждестранната публика „Кастилска среща“ беше загубила твърде много от блясъка си, но все пак повечето от масите бяха заети от многолика тълпа, която пиеше, ядеше, пушеше и оживено разговаряше. Десетина тъмнокоси келнерки, издигнали високо над главите си табли с наредени върху тях бутилки и чаши, ловко се промъкваха между масите и столовете, а на малък подиум в единия ъгъл неколцина

музиканти напразно се мъчеха да надвият шума и говора с песните и китарите си.

Още по стълбището Фернандо почувствува вълната от спарен въздух, тютюнев дим и изпарения от алкохол, която го плисна в лицето откъм подземието. Преходът от свежия въздух към душната атмосфера беше така рязък, че той неволно се стъписа, но си наложи и тръгна бавно между масите, оглеждайки незабелязано насядалите мъже. Тук, между моряците, грубото му силно износено облекло не се хвърляше в очи и никой не му обърна внимание. Така Фернандо обиколи цялата зала, докато достигна най-отдалечения ъгъл. Там, зад малка масичка, седеше върху бъчвичка един висок мъж. Толкова висок, че дори и така, седнал, с кръстосани крака, стърчеше цяла глава над останалите. Беше мулат. Тъмното му, прорязано от необикновено дълбоки бръчки лице, изглеждаше грозно и състарено. Седеше неподвижен, без дори да мигне, подобно на каменен идол, застинал веднаж завинаги в една и съща поза. Там, сред развълнуваното човешко множество, той приличаше на скала, в която се разбиват вълните на океана. Дори и чашата му уиски стоеше недокосната на масата пред него. Обаче щом Фернандо застана пред него, мулатът вдигна очи. Лицето му в миг просия, чертите му се изгладиха и смекчиха. Оказа се, че това е още млад човек, сигурно не много по-възрастен от самия Фернандо.

— Седни! — покани го мулатът, после погледна към келнерката и ѝ направи знак с очи.

Фернандо се огледа незабелязано и пошепна:

— Плати ѝ. Трябва веднага да излезем!

Мулатът се усмихна.

— Постой, поemi дъх. Щом веднаж си тук, няма защо да бързаш!

— Не, Педро — настоя Фернандо. — Плати ѝ! Трябва веднага да излезем!

Усмивката отлетя от лицето на мулата и чертите му отново се втвърдиха.

— Да не би по следите ти да има *плъх*?... Не?... Тогава... *то* не е у тебе! — бавно каза той.

Фернандо го погледна и кимна.

— Не е у мене. Наложил се да скоча от парахода на десетина километра от брега. Само по една случайност останах жив — морето гъмжи от акули!

Знаеше, че е прав и че всичко, което говори, е истина, и все пак чувството за вина не го оставяше, потискаше го, караше го с жадни очи да търси по лицето на събеседника си разбиране и одобрение. Но чертите на Педровото лице останаха каменни.

— А къде е *то*? — попита той най-последно.

— Тази нощ ел капитан Алессандро ще слезе на брега. Най-късно утре в полунощ той ще бъде в Каза дел венто!

Педро бавно поклати глава. В очите му блесна мрачна искра.

— Ти си го дал на един гринго^[5]! — изрече той с необикновено презрение.

— Не! — рязко възрази Фернандо. — Глупаво е в лицето на всеки бял да виждаш враг! Дал съм го в ръцете на един мъж! На един честен човек! Най-последно, в ръцете на един другар, ако искаш да знаеш!

— В ръцете на един другар? — все така презрително прецеди през зъби Педро. — Кой е той? Откога го познаваш? Откъде е?... Ти мълчиш?

Фернандо наистина замълча, поразен от простотата на въпросите, на които той можеше да противопостави само своята вяра в човека и нищо друго. Цяла минута те стояха така, вперили враждебно един в друг очи.

— Този човек не ще успее да слезе на брега! — наруши най-последно мълчанието мулатът. — Нито днес, нито утре, нито други ден, дори и да има най-голямото желание! Пристанището е завардено, а и не само пристанището — целият бряг е под наблюдение. Полицията и войската са на крак. Обявена е огромна награда за залавянето му! Между нас има предател: плъхът е предупреден и е усетил какво се готви!

Отново между тях легна тежко мълчание.

— Никога не съм мислил, че може някога да съжалявам, задето съм се измъкнал жив от устата на акулата! — каза засегнат Фернандо. — А аз нямах, наистина нямах друг изход!

— Всеки и всякога намира извинения за постъпките си! — отсече Педро и думите му прозвучаха като присъда. — Не бих желал да съм на твое място, когато застанеш пред старейшините!

— Не обичам някой да ми пее реквием приживе! — рязко отговори Фернандо. — Аз вярвам в този човек, вярвам в капитан Алессандро! Тази нощ трябва да бъде около пристанището!

Без да чака отговор, той стана и тръгна към изхода. Педро се поколеба за момент, после хвърли на масата няколко монети и го последва. Въпреки дългите си крака, той с мъка застигна разгневения Фернандо едва на стотина метра от входа на „Кастилска среща“. Фернандо крачеше, без да се обръща. Дори и когато Педро го настигна, той пак не го погледна, само отстъпи встрани и му освободи място до себе си. Настигна ги закъснял автобус. Двамата се метнаха в него и раздрънканата кола ги понесе към центъра. Когато свърши районът на „фавелите“ и автобусът навлезе в осветените улици на „истинския град“, те се спогледаха и скочиха на първата спирка. Оттук започваше булевардът за към пристанището, но по мълчаливо съгласие Фернандо и Педро свърнаха встрани и скоро потънаха в лабиринта от тесни и криви улички на „испанския“ или още стария град. Това беше най-древната част на столицата, спомен от някогашното господство на испанците. Пътят през него беше несравнено по-дълъг и заобиколен, отколкото през булеварда, но затова пък колко пролуки имаше там, колко потайни места и скрити ъгълчета, в които човек би могъл да се притаи в случай на полицейска хайка, ако познава добре тези места. А Фернандо и Педро се бяха родили там!

Старият град беше заспал. Стъпките на двамата отекваха надалеч из пустите улици и смущаваха съня на бездомниците, налягали направо върху каменния калдъръм и плочниците. Скоро приближиха — замириса на море и риба. Сега Фернандо и Педро станаха още по-предпазливи, стъпките им затихнаха и те започнаха да се прокрадват от сграда до сграда и от ъгъл до ъгъл.

Изведнаж някъде пред тях изтрещя картечница. Фернандо и Педро инстинктивно се притиснаха до цокъла на най-близката сграда и като че се разтопиха в гъстата нощна сянка. В тишината изстрелите проехтяха необикновено отчетливо и това създаваше илюзията, че се стреля съвсем наблизко. Последва втори откос... трети... Като че в отговор някъде по-отдалече излая друга картечница. В тъмното небе се замятаха блестящите мечове на прожекторите, заръмжаха мотори, дочуха се кратки команди.

Фернандо, напрегнат като опъната струна, се заслушваше.

— Това са стражевите катери в пристанището! — реши най-после той. — Стрелят ниско над водата, затова ечи така силно.

— Вярно! — потвърди Педро, после дръпна приятеля си за ръката. — Ела, от кулата ще видим най-добре!

Наблизо се издигаше стара стражева кула, част от някогашните испански укрепления. Макар изоставена и на места засегната от разрушения, тя все още се издигаше високо над останалите сгради. Педро бутна желязната врата в основата на кулата. Ръждясалите панти заскърцаха, но все пак вратата поддаде и двамата се вмъкнаха в крепостта. Обгърна ги непроницаем мрак. Въпреки това, не посмяха да светнат — достатъчно добре познаваха всеки камък тук от детските си години, за да рискуват да привлекат нечие внимание. Полазиха пипнешком по тясното каменно стълбище и след няколко минути се озоваха на самия връх на кулата. Оттук пристанището се виждаше като на длан.

Пред очите на Фернандо и Педро се разкри странна картина. Сега вече цялото пристанище беше силно осветено от прожекторите и от стражевите кораби. Самите катери като че се гонеха един друг и се въртяха настървено около една точка. Предните прожектори на корабчетата бяха насочени надолу във водата. От време на време картечниците, поставени на носа, затрепяваха и водата под тях като че закипяваше от ударите на струята нажежено олово. Така, настърхнали и настървени, катерите удивително много напомняха ловни кучета, загубили внезапно дирята на преследвания дивеч, но подканвани от стопанина, все още обикалят около последната диря и полайват от нетърпение и гняв.

Притаили дъх, двамата наблюдаваха мълчаливо странната гонитба из пристанището. Най-после Фернандо, без да обръща глава, каза развълнувано:

— Това е той! Те преследват ел капитан Алессандро!

Педро поклати скептично глава.

— Кой знае! Може би са контрабандисти? Случвало се е!

— Не! — настоя Фернандо. — Той е опитен и разумен човек и е разбрал, че пътят през пристанището е отрязан. Сигурен съм, че катерите преследват водолаз. И този водолаз е ел капитан Алессандро!

Педро отново сви рамене.

— Дори и така да е, те са го убили!

— Не! — упорито настоя Фернандо. — Ако беше убит, катерите щяха да прекратят преследването. А те продължават! Виж, насочват се

към изхода на пристанището!

— Когато човек усети, че почвата под краката му се рони и пропада, готов е на всичко, само и само да се задържи, да не пропадне в пропастта. Не правиш ли и ти същото?

Фернандо рязко се обърна и погледна мулата. Очите му блеснаха в тъмнината.

— Не! — каза той с едва сдържан гняв. — Този човек е моряк, естествено е да подири път към сушата през морето! Един водолаз все пак има някакъв шанс да се промъкне незабелязано на брега! Още тази нощ трябва да вдигнем нашите хора по цялото крайбрежие!

— Добре! — кимна Педро, като помисли малко. — Твое право е да действуваш, щом мислиш, че има някакъв смисъл.

— Да вървим: предстои ни много работа!...

Тези думи ел капитан Алессандро произнесе едва доловимо и аз разбрах, че отново съм злоупотребил със силите му. Позвъних на сестрата и си тръгнах.

Навън вече беше нощ, щурците църкаха и свежият въздух опияняваше като младо вино. Вдъхнах дълбоко няколко пъти и колкото повече ароматите на лятната нощ ме изпълваха с живот, толкова повече сърцето ми се свиваше от мъка за човека, за приятеля от стая номер три!

[1] Сафра — период за жътва и преработка на захарна тръстика.

↑

[2] Дос-риос — двете реки (исп.). ↑

[3] Мачетерос — секачи на тръстика. Служат си с широк и дълъг нож — мачете, отдето идва и названието мачетерос (исп.). ↑

[4] Юнайтед фрут къмпани — Североамериканска компания за експлоатиране растителните богатства на латиноамериканските страни. ↑

[5] Гринго — презрително обръщение към североамериканец. ↑

ВОДОЛАЗЪТ

Отново изминаха няколко дни, но сега, научен от опита, аз търпеливо чаках. И ето, един ден телефонът отново звънна. Така аз пак влязох в стая номер три и срещнах погледа на моя приятел, който сякаш ми каза: „Аз все още съм тук, все още имам какво да дам на хората!“ Седнах на стола до желязното легло и зачаках.

— Последните думи, които чух от Фернандо на кораба — започна Алессандро, — бяха: „Нямаш право да загиваш, капитан Алессандро!“ И това не беше пожелание, а заповед. Отначало тревогата за Фернандо изтласка някъде встрани от съзнанието ми тази заповед, но скоро погромът, устроен от полицията на палубата, ме върна към действителността. Предстоеше ми да сляза незабелязано на сушата и да стигна невредим до Каза дел венто. Но как? Как?!...

Пристигнахме в Перейра с полицаите на борда. Още от входа на пристанището ни посрещнаха с неприязън. Тя личеше от откритите дула на оръдията на североамериканския самолетоносач, пуснал котва срещу самия град; лъхаше от настръхналите картечници на стражевите катери, застинали в привидна безучастност сред водите на пристанището; светеше в щиковете на полицейските патрули, заели позиция на всеки кръстопът в притихналия град. А това беше столицата на винаги жизнерадостните, влюбени в своите песни и танци санталучианци!

Смълчани, пътниците заслизаха по трапа към каменния кей, където ги чакаха цяла глутница настървени полицаи, зад които зееха широко отворените врати на полицейски камионетки. Отново беше направена проверка — поразително груба и цинична. Трябваше скоро да постъпя на вахта, но няхах сили да откъсна очи от пристанището. До мен Луи, облегнат на фалшборда, мрачно пушеше цигарата си. Изведнаж той хвърли угарката и шумно се изплю.

— Как е възможно — изпъшка той, — как е възможно да търпят всичко това? Нали най-после те са хора?

Нещо в начина, по който Луи каза това, ме жегна.

— Вярно, търпелив е човешкият род, не споря! — възразих му.
— Но не мисли, че не разбират така добре, както и ние, неправдата!

— Кой, тия ли! — с подигравателна усмивка Луи посочи към изплашеното човешко стадо на кея.

— Тия също! — настоях аз, после го бутнах по рамото и му пришепнах: — Луи, трябва да се промъкна на брега!

— На брега?! — Луи се извърна и ме изгледа с надежда, че ще открие лукава искрица в очите ми. — Ти се шегуваш, нали?

— Не, Луи, ни най-малко. Трябва да слеза на брега!

Поразен, Луи ядосано изруга.

— Ти си луд! Виждаш сам: и птичка не може да прехвъркне без разрешение на брега!

— Зная, но трябва да слеза. *Трябва!* Разбираш ли?

Луи замълча, но изведнаж се усмихна заговорнически.

— Как се казва тя, Александър? Неволно се разсмях.

— Ти си поразително досетлив, Луи, само че този път съвсем не е това, което мислиш. Казах ти, има нещо много важно, заради което трябва да слеза. Помогни, моля те! Измисли нещо!

Този път Луи се разтревожи не на шега.

— Александър — каза рязко той, — ти си решил да се забъркаш в тази каша тук?

— Този път си близко до истината.

— И го заявяваш така спокойно? — Луи просто зяпна от учудване. — Виж, погледни: цялото пристанище е завардено! Още щом си покажеш носа, ще те заловят!

— Зная. Затова именно се обръщам към тебе.

Луи ме погледна изпод вежди, но замълча. После се облегна на фалшборда и запали нова цигара.

— Е добре — каза малко колебливо той, — да предположим, че успееш да слезеш. А ще можеш ли да се върнеш навреме? „Мистрал“ ще потегли след четиридесет и осем часа оттук, а ти имаш да получаваш заплата за цели три месеца. Това не е дреболия.

— Мислиш ли, че съм забравил всичко това? — попитах го малко уморено. — Всичко е така, както казваш. — Длъжен съм обаче да замина! Може да е глупаво, но... държа на думата си!

— Да — кимна Луи, — зная, че държиш на това! — После за дълго се загледа в брега, но когато отново се обърна към мен, в очите

му нямаше упрек. — Старецът нареди утре да прегледаме подводната част на кораба. Затова в малкия склад, под задната палуба, съм приготвил акваланги, пълен комплект, с гумиран костюм...

— Гумиран костюм? Защо ми е в това топло море?

— А нима искаш да се натикаш в устата на акулите? — разсърди се изведнаж Луи. — Никога ли не си чувал, че акулите, не нападат водолази в гумирано облекло? Да пукна, ако греша, но си е така!

— Прав си, разбира се! А после?

Все така сърдит, Луи промърмори нещо, но все пак продължи:

— Ще се спуснеш направо през илюминатора във водата. В балоните има достатъчно кислород, за да успееш да се измъкнеш от пристанището и да изплуваш някъде по-далече на брега.

Идеята ми се стори изпълнима и аз мислено си представих подробностите на такова едно пътуване.

— Е, да кажем, че успея да преплувам до брега. А после? По бански костюм ли ще тръгна из острова?

— Ще поставиш дрехите си в непромокаем чувал. Аз имам един. Щом излезеш на брега, скрий апарата, облечи се и карай! — поясни той, после изведнаж запрати цигарата си в морето и въздъхна. — Да пукна, ако греша: глупак, глупак си ти, а аз съм три пъти глупак, задето ти помагам да вършиш лудории! Мъчно ми е за тебе, Александър!

— Зная!... Трябва да се подготвя — казах му, — тази нощ може би имам някакъв шанс да се промъкна на брега и да се върна обратно навреме, а утре ще бъде късно!

След тия думи Алессандро въздъхна и поклати глава.

— Толкова години изминаха оттогава — каза тихо той, — а всичко все още е пред очите ми, като че беше вчера! Беше вече нощ, а на кораба и на осветените кейове работата не стихваше нито за миг. Крановете бръмчаха, размахваха насам-нататък своите дълги стоманени хоботи и измъкваха от трюма на „Мистрал“ все нови и нови чували с царевица, издигаха ги високо и ги спускаха в ненаситното гърло на елеватора. Бях наблюдавал всичко това стотици, а дори и хиляди пъти през дългия си моряшки живот — нали това беше моето ежедневие! Неведнаж, облян в пот в нагорещените като пещ от екваториалното слънце трюмове, съм проклинал тази тежка работа. Но

сега, докато подреждах знамето и най-необходимите ми вещи в непромокаемия чувал на Луи, бученето на крановете и дружните подвижвания на докерите, които долитаха до мен през илюминатора на каютата, ми причиняваха мъка. Нали тази малка, прекалено шумна каюта беше моят единствен дом, а корабът — моят град, наистина целият от стомана, подвижен и разклатен от вълните, но все пак истински град, със своите улици, площади и места за почивка след работа. Бях свикнал с него, познавах всяка извивка, всяко ъгълче на тесните му улички и сега не можех да свикна с мисълта, че трябва завинаги да се разделя с всичко това!

Щом стегнах чувала, оставих го на леглото и погледнах през илюминатора. Каква нощ беше навън! Въздухът — напоен с дъха на непознати цветя, а градът — потънал в неонова светлина, красив и примамлив! Там, пред отворения илюминатор, ме завари Луи. Изглеждаше мрачен и затворен.

— Всичко е готово, Александър!

Взех чувала и тръгнах след него. Палубата ехтеше от работата на докерската бригада и никой не ни обърна внимание. Дори и полицаят, застанал на пост до стълбището, се прозина сладко и ни обърна гръб, когато минавахме край него. Щом влязохме в склада, Луи заключи вратата след нас, отвори илюминатора към морето и внимателно огледа навън.

— Александър — каза той, когато се отдръпна назад, — все още ли си сигурен, че трябва да се намесваш в работи, които не те засягат?

— Ти грешиш, Луи! Те ме засягат. Засягат и теб, и изобщо всички хора по света!

— Мен?! Едва ли!

— Да, Луи, да! Именно тебе! Повече от всеки друг! Никога няма да забравя онова малко алжирско момче, заради което ти влезе в бой, защото искаха да го ограбят! А и не само него. Луи, ти се вълнуваш, когато пред очите ти обиждат някой нещастник. А защо мислиш, че можеш да останеш безучастен, когато пред теб потъпкват, разстрелват и изтезават цял един народ?

Тази мисъл завари Луи неподготвен. Той разсеяно разтърка челото си с пръсти и изруга.

— По дяволите!... Може би си прав, но... мъчно ми е за тебе, Александър!

— Трябва, Луи!

Без да ме разубеждава повече, Луи ми помогна да облека костюма, после надяна плавниците на краката ми, закрепил кислородните балони на гърба ми и завърза чувала с дрехите и знамето на пояса, до ножа, без който никой водолаз не се спуска в морето. Все така мълчаливо угаси лампата (нейната светлина можеше да ни издаде!), погледна отново през илюминатора и спусна през него дебело корабно въже.

Едва ли има нещо по-неудобно от движението с акваланги на сушата. Половинметровите гумени плавници на краката изменят до неузнаваемост пропорциите на тялото — и най-пъргавият става тромав и непохватен. Дори и обширно помещение изглежда тясно, буди боязън, че нещо ще се закачи, повреди или събори. А там, сред тъмнината и теснотията на корабния склад, претрупан с вещи, аз се почувствувах като слон в стъкларски магазин. Докато измина няколкото крачки до илюминатора, плунах в пот от притеснение. На всичко отгоре, въпреки помощта на Луи, металните кислородни балони на гърба ми се блъснаха в рамката на илюминатора — стори ми се, че трясъкът проехтя като гръм над цялото пристанище. Все пак, успях да се измъкна навън и почти конвулсивно се впих с ръце и крака във въжето. Минута или две останах така — увиснал неподвижно между морето и кораба, готов всеки миг да се върна обратно, ако разбере, че съм открит. Обаче нищо не наруши спокойствието на пристанището. Долових само възбуденото, прекъслено дишане на Луи над главата ми и напрегнатото бучене на пристанищния кран, с който работеха докерите. Дори и на двата стражеви катера, мирно задрямали наред тъмните води на пристанището, не се забелязваше никакъв живот — само сигналните им светлини блещукаха в мрака. Това ме поуспокои и аз се спуснах надолу по въжето. Спомням си, дори и през гумирания костюм при първия допир с водата по тялото ми преминаха неприятни тръпки — тя беше застояла, мазна на повърхността и воняща, защото в пристанището, защитено от откритото море с вълнолом, няма почти никакъв отток. Обаче за мен друг път нямаше! Надвих отвращението си, махнах за последен път с ръка на Луи, наместих маската на лицето си, взех с поглед посока към изхода на пристанището и се спуснах в морето.

Още щом потънах във водата, тромавостта ми изведнаж изчезна, обзе ме познатото чувство за лекота и сила. Без повече колебания се отблъснах с ръка от стоманения корпус на „Мистрал“ и заплувах към откритото море. С това просто движение скъсах и последната връзка с целия си предишен живот. Всеки тласък на гумените плавници ме отдалечаваше от него, отнасяше ме към един нов, непознат за мене свят!

— Трябва да ти кажа — продължи Алессандро, като помисли за момент, — че аз имах известен опит в подводното плаване и затова така лесно приех плана на Луи. Обаче още щом се отделих от „Мистрал“, разбрах, че съм се нагърбил с много трудна за мен задача. Защото целият ми опит в миналото се изчерпваше с няколко спускания в океана, при това денем, на малка дълбочина. Водата там беше бистра и лъчите на слънцето я пронизваха като планински кристал. Това беше пътуване в един приказен, невероятно красив и примамливо тайнствен свят, за който си спомнях винаги с възхищение и възторг. Този път обаче нищо подобно не се случи: щом се потопих във водата, обгърна ме пълен, непрогледен мрак, като че плувах в катран, а не във вода! Мъждивата светлина на пристанищните фенери не можеше да прониже дебелия слой мазнина и мръсотия по повърхността на застоялите води. Липсваше и ритмичното движение на вълните, което би ми подсказало къде е откритото море. Това беше неочаквано за мен, непривично и потискащо. Въпреки изправността на апаратурата, почувствувах пристъп на погнуса и задушаване, обзе ме чувството, че съм потънал в дълбок кладенец, и почти веднага загубих ориентация. Инстинктивно посегнах към фенера, който предвидливият Луи беше закачил на пояса ми, но веднага отдръпнах ръката си — съвсем наблизо заработи мотор. Това трая минута или дори по-кратко, но все пак достатъчно, за да ми напомни, че във водите на пристанището дебнат двата стражеви катера и светлината на фенера би ме издала.

Като че всичко беше против мен! Признавам: в оня момент, сред мрака на мръсните пристанищни води, изпитах непреодолимо желание да махна с ръка на цялата тази авантюра, която ме беше връхлетяла като лятна буря, и да се върна обратно. Знаех, че въжето все още виси през илюминатора на склада. Уверен бях, че Луи стои там и се взира с уморени очи в тъмнината, готов всеки момент да ме изтегли горе, да намери сухи дрехи и да приготви чаша горещо кафе. Знаех го... и все

пак не се върнах! Спря ме срамът. Срамът и... може би гордостта: един капитан не може толкова лесно да се върне назад!

И така, напред! Надвивайки колебанията си, аз се впуснах нататък, където предполагах, че е изходът на пристанището. Но чувството, че съм се заблудил, още повече се усили. А така, да се измъкна напосоки от пристанището преди разсъмване, беше изключено.

Оставаха ми две възможности: да запаля фенера, или да изплувам поне за миг на повърхността. Предпочетох второто — помислих си, че при слабото осветление на пристанището вероятността да бъда забелязан е нищожна.

Успокоих тялото си, после с лек тласък на краката изплувах на повърхността, погледнах наоколо и веднага се гмурнах — всичко това едва ли ми отне повече време, отколкото е необходимо, за да се разкаже. Но все пак през тези броени секунди успях да се ориентирам и дори да хвърля поглед към по-близкия стражеви катер. Мъничкото корабче спеше, само дулото на тежката му картечница, монтирана на носа, проблясваше застрашително.

Този макар и мигновен поглед към открития свят ми подействува като глътка пресен въздух за задушаващия се. Поуспокоен, макар и с все още разлудувано сърце, аз отново се устремих към откритото море. Обаче и този път не продължих дълго време: липсата на ориентири и тъмнината отново ме изпълниха с мъчителното чувство, че плувам бог знае къде! Знаех какво рискувам и все пак отново се реших. Действувах бързо и отсечено: поглед навън и отново под водата!

За втори път въздъхнах с облекчение — бях се отклонил сравнително малко, а и катерът беше безмълвен, както преди.

Както преди? Не зная защо — за един мигновен поглед човек твърде малко може да види! — обаче нещо в катера разбуди в подсъзнанието ми неопределена тревога. Там се беше случило нещо, беше се изменило между първото и второто ми поглеждане! Но... какво именно? Може би... картечницата? Защо ми се стори, че нейното дуло сега е насочено не към небето, а някъде към мен?

Не съм виждал и не мога да си представя човек, който остава спокоен пред дулото на оръжието, насочено към гърдите му. Наистина, случвало ми се е да наблюдавам хора да тръгват съзнателно срещу смъртна опасност, но те не бяха спокойни, нито пък равнодушни.

Напротив: пламъкът на живота ярко пламтеше в очите им и това беше очевидно за всички. А аз? Мисълта, че дулото на картечницата е насочено към мен и дебне моето появяване на повърхността, ми се стори толкова ужасна, че я отхвърлих. Най-последно, невероятно беше някой да ме е забелязал при слабото осветление на пристанището! — така се опитах да се успокоя и точно тук се криеше грешката ми.

Тишината на стражевия катер беше измамна!

Ако всичко това ставаше в открито море, повърхността на което винаги е разлюляна, едва ли някой би забелязал главата на водолаз, надникнал само за миг от гълбините на морето. Съвсем друго е обаче в пристанището, защитено от вълнолома. Неговата повърхност е спокойна и гладка, като водите на малко езеро. Затова там, където водолазът подаде глава, по повърхността на водата се появяват концентрични кръгове — все едно, че някой е хвърлил камък в нея. Тези кръгове се разбягват надалеч и съвсем ясно определят центъра на кръга, маркират мишената. Този път мишената бях аз!

Сега зная как е станало всичко:

Тази нощ Хуан, селският момък, беше, неспокоен. Той беше усетил зова на своята нива, беше доловил ромона на широките листа на захарната тръстика, беше дочул страстния зов на китарите и това го правеше самотен и зъл. Не, той не изпитваше омраза към този който знае откъде появил се водолаз, но не го и познаваше, и не изпитваше съжаление към него: заповедта си е заповед, а и най-послед един негодник-контрабандист по-малко на този свят! Затова още при първото трепване на водата Хуан насочи картечницата и притисна приклада към рамото си. Все пак, той неправилно беше преценил разстоянието и второто излизане на водолаза го завари неподготвен. Но третия път... третия път Хуан нямаше да допусне това!... Момъкът тихо изруга, прецени мислено разстоянието между първото и второто изплуване на тайнствения водолаз и отново премести прицела напред, около третото му, предполагаемо излизане. Притаил дъх, цял изпълнен с ловна страст, Хуан застина като изваян от камък, с пръст върху спуська на оръжието.

Изведнаж нещо трепна около предполагаемия прицел — сякаш някой докосна с пръст повърхността отдолу. Лека кръгла вълна се зароди и се плъзна встрани от тази точка. Предугаждайки изплуването на водолаза, Хуан мигновено се прицели и натисна спуська. Рязък картечен откос раздра среднощната тишина на пристанището. Картечницата заигра в ръцете на стрелеца, а там, където само за миг се беше показала главата на водолаза, водата закипя, шибана от свирепия оловен дъжд. Щом отпусна спуська, Хуан се взря в мястото на попаденията и махна с ръка към моториста. Моторът заработи и катерът леко се плъзна напред. Хуан отново намести приклада на картечницата на рамото си, а други двама до него насочиха прожектора

към водата, мъчейки се да разсекат със силния му лъч тъмните води и да открият трупа на водолаза.

Не зная кое ме спаси: може би Хуан все пак мъничко избърза, а може би и самият аз бях стегнат като пружина, подготвен за нападение. Добре помня само едно: още преди съзнанието ми да възприеме и осмисли значението на кипналата пред самия мен вода, аз инстинктивно се преметнах назад и с все сили се отдалечих от опасното място. В следния момент долових бученето на мотора на катера — той бързо се приближаваше към мен. Все така, без да разсъждавам, се отпуснах на самото дъно и замрях. Около мен се вдигна малко облаче от тиня. Обвиха ме гъвкавите лепкави стъбла на водораслите. Беше неприятно и все пак сред това нищожно укритие почувствувах известно успокоение.

Докато лежах така на тинестото пристанищно дъно, горе, на повърхността, започна бясно дирене. Приблужи и вторият катер. Двете малки корабчета, зли като оси, се въртяха в кръг около мястото на последното ми изплуване, опипваха със силните си прожектори повърхността на водата и почти непрекъснато стреляха право във водата.

Ако някога съм бил твърде близо до отчаянието, това безспорно са минутите, преживени на пристанищното дъно на Перейра. Сам, преждевременно разкрит, загубил напълно ориентация сред едно чуждо пристанище, с твърде ограничен запас от кислород — това беше достатъчно, за да сломи волята ми. Почувствувах се уловен в капан, при това по моя вина — нима не бях изплувал съвсем лекомислено три пъти на повърхността? Сега, след като бях предизвикал тревогата, бях си отрязал пътя и към „Мистрал“ — дори и да се върнех, изключено беше да се прибера незабелязано на борда му. Щяха да ме открият и разстрелят още при катеренето ми по въжетото. Скривалището сред водораслите също не ми обещаваше нищо хубаво. Наистина, десетината метра вода над мен бяха съвсем сигурна защита срещу картечната стрелба, но колко още часа можех да остана там — три, или четири? А после?...

Трябваше да се направи нещо!

Докато размишлявах така, един от катерите бавно премина точно над мен. Воден от някакво вдъхновение, аз се отблъснах от дъното, издигнах се нагоре и заплувах точно под кила на корабчето. Наблизо

до мен се плъзгаше светлият лъч на прожектора, само на няколко метра встрани водата кипеше от картечните откоси и все пак това беше най-безопасното място, там никой не можеше да ме открие. И най-важното — катерът се движеше, движех се и аз, а движението беше все пак нещо по-добро, отколкото безпомощното блуждаене по дъното.

Колко продължи непредвиденото ми пътешествие из пристанището, не мога да кажа. За мое щастие, катерът не увеличи скоростта си и аз нито веднаж не изостанах. Обаче той непрекъснато менеше курса си, а това изискваше голямо напрежение и неотстъпно внимание — всяко излизане изпод кила означаваше смърт! Постепенно умората взе връх, но изведнаж почувствувах, че плувам срещу прохладна, чиста вода. В първия момент не съобразих какво се е случило, но след това разбрах, че катерът се е насочил към изхода на пристанището. Пред мен беше откритият океан!

Това беше щастлив момент! Почувствувах нов прилив на сили и без да обръщам повече внимание на опасността, гмурнах се право срещу хладната вода. Катерът остана някъде встрани, а над мен — свободният бяг на вълните. Това поражда съвсем друго чувство у плувеца, защото между водите на пристанището и водите на океана има същата разлика, каквато е например между декоративното стайно кученце и дивия степен вълк!

Плувах дълго. Когато най-после изплувах на повърхността, бях вече извън пристанището. Наоколо се плискаха разпенените вълни на океана. Снех маската и вдъхнах дълбоко — свежият и влажен въздух нахлу в гърдите ми, изпълни ме със сили. Бях отново бодър и уверен.

А сега, накъде?

Срещу мен на брега блестяха светлините на огромния град. „На изток, на половин ден пеша“ — тогава... това е някъде там, надясно... За последен път вдъхнах дълбоко, наместих маската на лицето си и отново се гмурнах под вълните. Плувах на около два метра дълбочина — достатъчно, за да избягвам съпротивлението на вълните! — като от време на време се показвах на повърхността, за да взема вярна посока. Държах курс успоредно на брега. Планът ми беше съвсем прост: да се отдалеча, колкото може повече от града и тогава да изплувам на сушата, най-добре на някое скалисто, диво и безлюдно място.

Постепенно градът остана зад мен, светлините му помръкнаха и като че започнаха бавно да потъват в морето. Тогава приближих към

брега и затърсих с очи място, където бих могъл да се промъкна незабелязано на сушата. Напразно: навред, от хоризонт до хоризонт, светлееше широка пясъчна ивица, един безкраен гладък плаж, по който вълните се плъзгаха леко.

Пясъчната ивица беше широка не повече от петдесет-шейсет метра. Непосредствено зад нея се тъмнееха храсталаци, палми и други някакви непознати за мен дървета. Изкушението беше голямо: дори и за човек, облечен във водолазен костюм, с гумени плавници на краката, тези петдесет метра са въпрос на минута!

Приближих до самия бряг и подадох глава над вълните. Направих го внимателно — все още беше съвсем жив у мен споменът за картечницата на стражевия катер! Тук обаче всичко беше спокойно. Пригответх се за скок и... изведнаж право пред мен два лъча ярка светлина прорязаха мрака. Това беше толкова неочаквано, че дори не успях да се потопя във водата. За щастие, двата лъча извиха встрани и затрепкаха по пясъка. Беше всъдеходна кола — джип. Щом джипът спря, от него наскочаха няколко души. За миг пробляснаха каски и стоманени цеви, после светлинките на ръчните фенерчета заопипваха пясъка.

Цял изпотен под гумираното си облекло, аз се гмурнах отново под водата и се отдалечих от опасното място. Продължих нататък. Но сега вече често подавах глава — трябваше час по-скоро да намеря удобно място, за да се измъкна на сушата. Напразно! Ако бях откъм наветрената страна на острова, която е изложена денонощно на поривите на вятъра и вълните на течението непрекъснато се блъскат в брега и го разяждат, аз отдавна бих намерил удобно място, за да се промъкна незабелязано на сушата. Обаче за мое нещастие, бях откъм подветрената страна, където морето винаги е почти тихо и пясъчната ивица е непрекъсната. При това беше под внимателно наблюдение: на няколко пъти забелязах да преминават по плажа полицейски коли, ръчните фенерчета опипваха всяка следа, всяка неравност по плажа. А зората беше вече близо — нощта си отиваше и заедно с нея се изчерпваха и моите запаси от кислород...

Всяко физическо усилие има свой предел. Аз отдавна вече бях преминал тази граница — задъхвах се от недостатък на кислород и губех сили. И ако все още плувах и плувах край брега, това вече не беше израз на воля или надежда за спасение, а някакъв фанатичен

стремеж да се движа напред. И все пак чувствувах, че крайт е близо, когато неочаквано долових нещо ново на брега: пясъчната ивица се прекъсваше. Бях достигнал до устието на голяма и пълноводна река.

Без да губя нито миг, аз се устремих към реката и почти веднага, дори и през гумирания костюм ме прониза хладината на водните струи и напъна им към морето. Дори и сега за мен е загадка отде намерих сили за това последно пътуване. Факт е обаче, че все пак успях да се изкача доста нагоре по течението. Дойде моментът, когато запасът ми от кислород в балоните се изчерпа напълно. Дори и кратките вдишвания на повърхността вече не помагаха. Сърцето ми бясно биеше, ръцете и краката ми се движеха едва ли не конвулсивно. Почувствувах, че ако не спра и не махна веднага маската от лицето си, ще загина от задушаване. Забравил всяка предпазливост, с последни сили доплувах до плитчината, дръпнах маската и клатейки се като пиян, се домъкнах до брега. Не седнах, а се строполих на тревата. Колко съм лежал така, не зная, но сигурно е минало доста време, докато събера сили и се промъкна към близкия храст. Едва тогава, успокоен, се отпуснах и заспах.

— Знаеш ли, Николай — усмихна ми се ласкаво ел капитан Алессандро от леглото си, — животът е странна работа. Когато там, край брега на Санта Лучия, едва се движех от изтощение, задъхвах се от умора и от липса на кислород като риба на сухо, имаше моменти, когато проклинах всичко на света. Всъщност още когато ме погнаха катерите из пристанището и ме задебнаха полицейските джипове по плажа, опасността изтика от главата ми всички мисли, освен една: да оживея! На всяка цена да оживея! А накрая, щом заплувах нагоре по реката, бях толкова измъчен, че дори и самата смърт започна да ми се струва желана — тя поне обещаваше отмора. Но сега... сега... вярвай ми! — виждам, че щастлив, *истински* щастлив, съм бил именно тогава!

Ел капитан Алессандро замълча, замълчах и аз. Какво бих могъл да му кажа? Да го успокоя, да го излъжа, че болестта му ще мине и че той отново ще тръгне по моретата и океаните? Нямах сили да направя това. А и той не би го приел, не би повярвал!

РОЗИТА

— И така — продължи Алессандро след малко, — най-последно бях на сушата. При това, съвсем инстинктивно (в оня момент съм загубил способността да съобразявам каквото и да било!) — бях изплувал на източния бряг, от който трябваше да продължа за Каза дел венто.

Спомням си, събуди ме тишината. Да, именно тишината — липсваше ми постоянното бумтене на стоманената стълба над каютата ми в „Мистрал“. Защото в съня си отново бях там, през отворения илюминатор на каютата долиташе до мен говорът и смехът на приятелите ми, примесени с бръмченето на моторите. „Закъснях!“ — бодна ме тревожна мисъл. Скочих и още в просъница затърсих с ръка моряшкото си облекло. Следния миг обаче видях, че се намирам сред храст дива магнолия, а само на няколко метра от мен спокойно тече голяма, пълноводна река. Бях легнал възник, облечен все още в гумирания костюм, целият потънал в засъхнала ръждивочервена кал. И най-важното: това, което в съня си бях приел за бръмчене на мотори, всъщност беше равномерно бумтене на мощен мотоциклет. И този мотоциклет бързо приближаваше! Това продължи няколко страшни секунди — като че всеки момент мотоциклетът щеше да връхлети върху мен, но след това бързо отмина и се отдалечи в противоположна посока. Едва тогава се поуспокоих, разгърнах храстите и погледнах.

Съвсем наблизо, на не повече от двадесет-двадесет и пет метра от мен се издигаха стоманените подпори на голям шосеен мост. Горе, между перилата му, равномерно проблясваше каската на войник, а вдясно, върху черната асфалтова настилка на шосето, бързо се отдалечаваше мотоциклетът, който толкова много ме изплаши.

Обзе ме неудържимо желание да скоча и да избягам с все сили, колкото може по-далече от това място! Разумът обаче надделя: след като прикрих в храстите ненужната ми вече водолазна апаратура и непромокаемия чувал, аз се преоблякох, увих знамето около кръста си и тръгнах през крайречния гъстак надолу край реката. Едва след първи завой, когато мостът се изгуби от погледа ми, аз се обърнах с гръб към

реката и тръгнах натам, където предполагах, че е замъкът на стария конквистадор.

След тия думи ел капитан Алессандро замълча за момент и се усмихна.

— Може би ще ти се стори невероятно — каза той, — но аз се впуснах в тази последна част от пътя без глътка вода и троха хляб! Фернандо беше казал: „Половин ден пеша!“ — и добре бях запомнил това, а какво е половин ден път за един силен и здрав човек, за един моряк? Сигурен бях, че веднаж слязъл на сушата, останалото ще бъде лесно. Но още от първите стотина метра по непознатата земя разбрах, че съм се излъгал: оказах се съвършено неподготвен за това, което ме очакваше!

Трудно ми е сега да си спомня всичко, което преживях през ония първи часове на сушата, към която се бях стремил така настойчиво. Има нещо страшно в тропическия лес за хората, родени под ласкавото слънце на средните географски ширини. Там човек не може да върви — той е принуден да се провира между оплетените с лиани стъбла, да лази под съборените от бурите горски великани, да се бори с буйно израслата растителност...

Когато оставих зад гърба си реката, слънцето вече се беше издигнало високо и от сутрешната прохлада не остана нито следа. Горещината стана ужасна и заедно с излишъка от влага в атмосферата създаваше чувството, че съм в гореща парна баня. Буквално от всички пори на тялото ми течаха ручейчета пот. Замъчи ме жажда. И всичко това сред облак от насекоми, които напиреха да проникнат в ушите, очите и носа ми, сред зловонните изпарения на блатистата почва. Всяка крачка ме дебнеше с капана на тресавищата и само по себе си това беше по-изморително от всичко. Скоро ме налегна и нетърпим глад, но постепенно жаждата изтика от съзнанието ми всичко останало, освен едно: да вървя, на всяка цена да вървя напред! Сигурно съм приличал на сомнамбул: кален до ушите, с горящи трескави очи и с несигурната походка на изтощен до крайност човек, аз си пробивах път през джунглата на Санта Лучия. Помагах си с ножа, но скоро ръцете ми потънаха в кръв от бодливите дървовидни папрати, до които бях имал непредпазливостта да се хвана в моята неопитност.

Сега мога да кажа, че ако тогава, през оная нещастна утрин, останах жив, това се дължи може би само на щастливото за мен обстоятелство, че из островите на Карибско море няма отровни змии и едри хищници^[1]. Иначе моето пътешествие из дебрите на острова би свършило твърде бързо, още през ранните часове на деня! Но... нека не избързваме.

Бродих с часове. И когато се бях съвсем заблудил, напред пред мен гората просветля, провидяха се обработени полета и покривът на една хижа. И нещо, което ме зарадва най-много: там, на границата между гората и нивите, беше разперило клони едно дърво — круша, както ми се стори, — с едри хубави плодове. Те се жълтееха примамливо между листата и нежният им аромат се носеше надалеч. Всъщност ароматът идваше от няколко плода, паднали и разпукали се на земята. За мен, измъчван от жажда и глад, това беше наистина дивна гледка. Спуснах се, нагребих няколко от нападалите плодове и...

Някой изпищя: беше вик, изпълнен с ужас писък на млада жена. Скочих, все още държейки в ръка крушата, която току-що се канех да ухапя.

На няколко крачки от мен стоеше красива мургава девойка. Тя беше спряла, притиснала едната си ръка към гърдите, а другата простряла напред, сякаш за да ме предпази от нещо. Големите ѝ тъмни очи бяха пълни с уплаха.

— Балабукури! — изкрещя отново тя. — Балабукури!

— Извинете, не разбирам!

Девойката се сепна.

— Не се допирайте до тях! — обясни тя, този път по-спокойно.

— Това е манцинела, дървото на смъртта^[2]!

„Манцинела — дървото на смъртта!“ — хвърлих като попарен ароматния плод. Бях чувал за това ужасно растение, сокът на което индианците-кариби са използвали, за да правят смъртоносни стрелите си. Разказвали ми бяха, че този, който заспи под неговата сянка, заспива завинаги! Дали това наистина е така, не мога да кажа, но сигурно има нещо вярно в тези разкази, защото там, където сокът на плодовете, които бях събрал, беше полепнал по пръстите ми, се образуваха рани.

Алессандро замълча за момент, после бавно поклати глава.

— Да, тази девойка ме спаси от сигурна смърт! — каза той и в гласа му прозвуча развълнувана нотка. — Когато хвърлих плода, аз неволно отскочих назад и едва не паднах на земята, защото кракът ми се заплете в някакво коренище. Сигурно в държането ми е имало нещо твърде безпомощно, защото девойката, която си беше тръгнала, спря и ме изгледа въпросително.

— Американец? — попита колебливо тя. — Янки?

— Не, българин! — а тъй като това видимо не ѝ говореше нищо, допълних: — Европейец, славянин.

Девойката се замисли, но изведнаж лицето ѝ просветна в радостна усмивка.

— Бюлгария! Хорхе Димитров! — уверено и малко тържествено изрече тя. — Зная, татко ми е разказвал!

„Бюлгария. Георги Димитров“ — много пъти, от най-различни хора и на най-различни езици бях чувал тези думи и това винаги ме е вълнувало. Но този път, в устата на хубавата мургава девойка, те ми прозвучаха като истинска музика.

— Вашият баща трябва да е добър човек! — кимнах с благодарност, но думите замръзнаха, на устните ми. Съвсем наблизко изтрещя мотоциклет. Хвърлих се на земята и се вмъкнах под най-близкия храст. Девойката за момент се смути, но бързо се съвзе и се отдалечи без нито дума повече.

Моторът спря. Дочух гласове, но въпреки че целият се бях превърнал на слух, не успях да различа нито дума, освен едно мръсно проклятие накрая, изречено от груб пресипнал глас, след което моторът отново изтрещя и бързо се отдалечи.

С разтуптяно сърце лежах под храста и не смеех да изляза дори и когато видях, че момичето идва към манцинелата само. Приблужи, спря, потърси ме с поглед, но не можа да ме открие и нерешително подвижна: „Бюлгария! Бюлгария!“ Едва тогава се измъкнах изпод храста и неловко заизтърсвах праха от дрехата си. Момичето ме гледаше внимателно и сериозно.

— Вас ли търсеха ония?

— Не зная! — измънках. — Отде бих могъл да зная, кои са били и кого са търсили?

— Аха, сега разбрах защо така спокойно изчакахте, докато се върна! — усмихна се дяволито девойката, после допълни: — Бяха полицаи. Търсят някакъв моряк.

— Моряци много! — опитах се отново да отклоня вниманието ѝ от мен, но девойката упорито поклати глава:

— Не и тук, в Санта Лучия! — уверено каза тя. — Отдавна, вече цял месец, никого не пускат отвъд пристанището! — Тя ме изгледа изпитателно, но тъй като аз благоразумно замълчах, продължи: — Мога ли с нещо да ви бъда полезна?

— Не бих отказал чаша вода.

Девойката кимна с разбиране.

— Елате! — с енергичен жест тя ме покани и тръгна към хижата, чийто тръстиков покрив бях забелязал.

За момент се поколебах, но девойката, доловила това, ми се усмихна така дружелюбно, че забравих страховете си и тръгнах след нея.

Хижата, както личеше беше жилище на многобройно семейство. Всичко в нея — и покъщнината, и мебелировката — правеше впечатление направо казано жалко, но няколко вкусни царевични питки, които тук наричат тортилии, и чаша горещо кафе за един изгладнял моряк се намериха. Всеки случай, подозирам, че унищожих храната на девойката за цял ден, но когато се сетих за това, беше вече късно: чинийката беше съвсем празна!

— Струва ми се, че злоупотребих с вашата покана! — промърморих виновно.

— Тортилиите ги пекох аз! — кимна девойката. — Радвам се, че толкова много ги харесахте!

— Но ги бяхте опекли за вас!

— Това не е важно! — каза девойката. — Щом полицията гони някого, който не е разбойник, той винаги може да разчита на помощ в дома на Педро Гонзалес!

— А отде знаете, че този, когото гонят, не е разбойник?

— Зная!

— Педро Гонзалес — казах след малко, — това сигурно е вашият мъж?

— Не, баща.

— А как се казвате вие, хубава девойко?

Гъста руменина изби изпод мургавината на девойката.

— Розита. Но вие не трябваше да казвате това!

— Добре, Розита. А от колко време обикаля полицията?

— Вече цял месец. Но от снощи съвсем побеснях.

Замълчахме. Знаех, че сега вече трябва да стана и да си отида, ала нямах сили да направя това. Мисълта, че отново ще тръгна напосоки из джунглата ми се стори непоносима.

— Розита — казах колкото се може по-спокойно, — къде е замъкът Каза дел венто?

Девойката, която в този момент оправяше нещо из хижата, изведнаж се изправи и ме изгледа изпитателно. В очите ѝ се мярна страх и недоверие.

— Не... не зная! — каза най-после и допълни: — Никога не съм ходила там!

— Розита — настоях, — това трябва да е някъде наблизо. Вие сигурно знаете! Покажете ми пътя!

Лицето на девойката ставаше все по-затворено и недоверчиво.

— Не зная! — упорствуваше тя, но все пак махна неопределено с ръка. — Може би някъде там. Само че... аз никога не съм ходила там и нищо не зная!

— Е, благодаря и за това, Розита! Изобщо благодаря за всичко! — казах с въздишка и си тръгнах, но воден от някаква неясна интуиция, от входа се обърнах и добавих: — Ако някога срещнете ел капитан Фернандо Гомес Феличия, кажете му, че морякът Алессандро е минал оттук и вие сте го нахранили с най-вкусните тортилии, които някога е ял в живота си!

— Ел капитан Фернандо?! — девойката изведнаж се спусна към мен и ме хвана здраво за ръката. — Почакайте! — каза тя задъхано. — Какво знаете за Фернандо? Къде е той? Жив ли е? На свобода?

— Вие го познавате, Розита?

Девойката кимна енергично и още по-здраво стисна ръката ми.

— Кажете какво знаете за него?

— Зная това, че едва вчера, преди по-малко от двадесет и четири часа, ел капитан Фернандо беше жив и здрав в моята каюта на парахода „Мистрал“...

— А после? Слезе ли на брега?

— Когато наближихме Перейра, ел капитан Фернандо скочи в морето, за да доплува до брега.

Девойката пребледня и отскочи настрана.

— И вие... вие... — каза задъхано тя, — го оставихте да тръгне така?

— Ел капитан Фернандо трябваше да избере между полицаите и акулите. Каза, че предпочита акулите! Взе нож и скочи в морето. Това е всичко, което знам за него. Но... аз вярвам, че ще го намеря здрав и читав в Каза дел vento, ако... успея да стигна там!

Цяла минута девойката ме гледа в очите.

— Ножът ваш ли беше? — попита най-послед.

— Да!

— Добре! — тя пусна ръката ми, измъкна отнякъде един добре изострен мачете^[3] и ми го подаде: — Вземете! — После все така пъргаво постави в платнена чанта печени картофи и манерка с вода. Когато всичко това беше готово, Розита преметна чантата през рамо, каза: — Да вървим! — И бързо тръгна напред.

Повече от час вървахме през истинска джунгла. Всъщност пътят едва ли беше по-лек от този, който изминах сутринта, но сега, когато до мен имаше човек, който знае къде отива и какво търси, и разполагам с острия мачете, за да просичам лианите, всичко беше значително по-лесно. Все пак, почувствувах истинско облекчение, когато най-послед джунглата свърши и ние излязохме на открито поле.

— Трябва да ти кажа — започна Алесандро, като помисли за момент, — че това, което видях в оня момент, ме изненада силно. Винаги си бях представял островите на Карибско море такива, каквито ги е описал още Христофор Колумб: земи, покрити с пищна растителност. И поне отначало намерих това, което очаквах. Но когато най-послед излязохме от джунглата, пред очите ми се разкри картина, каквато никога не бях допускал: пред нас се простираше истинска полупустинна област със суха и каменлива почва, почти лишена от растителност. Само тук-там из овразите се издигаха ниски дръвчета, които Розита нарече диви-диви. Те бяха криви, с обезобразена от вятъра корона и никак не оживяваха пейзажа.

Това беше безжизнена и пуста земя — жива душа не се виждаше наоколо. На места личаха полусрутени сгради, около които все още стояха оградите и това ме порази: странно беше, че слабата дървена

ограда е надживяла постройката. Обаче щом приближихме, разбрах, че това е жив плет от кактуси, засадени в прави редове. Всичко това придаваше още по-див и неприветлив вид на полето. Отначало помислих, че този неплодороден участък е нещо случайно. Но измина час, втори, трети — а около нас оставаше все същата неприветлива, изгорена от слънцето полупустинна земя, все същите порутени сгради с жив плет от кактуси около тях, все същите самотни дръвчета дивидиви... Кой беше унищожил красотата и богатството на тази земя? Къде беше изчезнал нейният зелен тропически покров? Накрая не се съдържах и споделих учудването си с Розита.

— Сеньорът за пръв път идва тук? — малко неочаквано попита тя.

— Да.

— Тогава знайте, че половината от земята на моята родина е такава, каквато я виждате тук! Някога — поясни тя и в гласа ѝ трепна болка, — по тия места са расли неизбродни лесове. Секли са ги, горили са ги, унищожавали са ги, за да ги превърнат в плантации за захарна тръстика. Когато са изтощавали един участък, разчиствали са нов и така векове наред до днес! Тези развалини — това са останките от някогашните ферми. Всеки е унищожавал леса и никой не се е грижил за бъдещето. Тъй плодородието на моята родина е било отнесено от дъждовете в океана!

— И нищо не може да се направи, за да се върне това плодородие?

— Казват, че може, но... — девойката ме погледна.

— Какво е нужно за това, Розита?

— Нужно е — поясни малко остро тя, — земята да се върне на нейните истински стопани!

— Сигурно е така, Розита!

По-нататък нашият път продължи почти без да разговаряме и без почивка. Само веднаж поспряхме под сянката на едно диви-диви, за да похапнем и веднага продължихме напред. Денят вече преваляше, а пътят като че никога нямаше да има край!

— Розита — попитах най-после аз, — мислех, че пътят е не повече от половин ден. Така поне ми каза Фернандо.

Девойката ме погледна изпод вежди, както беше обичаят ѝ.

— Фернандо е казал истината! — тръсна глава тя. — Само че... той замина преди повече от месец и не е могъл да знае какво става тук! Затова — сеньор Алессандро сигурно се е досетил! — ние трябваше да потърсим по-друг път, по-далече от любопитни очи! — тя замълча и изведнаж рязко посочи с ръка напред. — Ето, там е Каза дел венто!

„Каза дел венто!“ — девойката сочеше един хълм, прорязан от ровини и обрасъл с ниски дръвчета и храсти. Сега, когато се възрях, забелязах под лъчите на залязващото слънце зъберите на каменни стени със стражеви кули по ъглите.

Неволно ускорих крачката си. Колкото повече приближавахме, толкова по-заплашително се издигаха настръхналите стени на замъка. Кацнал на малкия хълм сред просторната равнина, той имаше странната прилика със звяр, приклепнал за скок. Забравил умората, сега така бързо крачех по криволичетата каменлива пътека, че девойката едва ме догонваше. Извивка, още една и още една — на един дъх изкачих стръмнината и спрях пред самия замък. Задъхана, до мен застана и девойката.

Огрян от последните слънчеви лъчи, замъкът се издигаше мрачен и непристъпен пред нас. Зиданите му стени бяха потъмнели от времето, тук-там между каменните блокове се зеленееха кичури трева и дори малки храсти, някои от зъберите на стените бяха разрушени, но замъкът се издигаше все така непоклатим, незасегнат от вековете, мълчалив и мрачно надменен. Такъв, види се, трябва да е бил и оня, който е замислил и осъществил този удивителен строеж.

В същия миг и последният слънчев лъч загасна зад далечните планински върхове. Над нас се спусна гъст здрач.

— Розита — казах тихо, — сега остава само едно: да намеря гроба на Себастиан Гарсиа Еспера. Там трябва да бъде сам!

— Елате!

Девойката отново тръгна напред. Промъкнахме се през полуотворената желязна врата и се озовахме във вътрешния двор на крепостта. Там се издигаше самият замък, а вдясно от него се тъмнееше силуетът на черква. Девойката се упъти нататък, стъпвайки леко по застлания с каменни плочи двор. Но докато изминем няколко десетки метра, мракът ни обгърна съвсем. Остана да блещука само една слаба светлинка — беше кандило, запалено в ниша в каменната стена. Под него имаше тежка мраморна плоча, взида на в каменния под.

Там Розита спря, загледана в слабото пламъче, което като че плуваше в тъмнината, и каза:

— Тук. Сбогом, сеньор Алессандро!

— Компанеро Алессандро!

— Сбогом, компанеро Алессандро!

— Сбогом, Розита! А когато срещнете ел капитан Фернандо, не забравяйте, какво ви казах!

— Няма никога да го забравя!

— Вземете мачете, Розита!

Девојката се поколеба за момент, но все пак го взе.

— Розита!...

Младото момиче не ми отговори, рязко се извърна и тръгна обратно към входа на замъка. След минута стъпките ѝ се стопиха в мрака.

След тия думи ел капитан Алессандро затвори очи и дълго мълча.

— Лека ноц, Алессандро! — казах му и го оставих сам.

[1] Тук ел капитан Алессандро не е съвсем точен: В Карибско море, на островите Сент Луис и Мартиника, се среща силно отровната копиеглава змия. ↑

[2] Манцинела — най-голямото дървенисто растение от семейството на млечките. Сокът му е подобен на този на нашите млечки. В стъблото, листата и плодовете на това дърво се крие смъртоносна отрова. Още английският лекар и естественик Еразмус Дарвин (дядо на Чарлз Дарвин) е отбелязал: „Капчиците, падащи от него, са така отровни, че изгарят кожата; ето защо мнозина са намерили смъртта си, попадайки в неговата сянка.“ Среща се само по крайбрежните райони на тропиците на Новия свят. Листата му са подобни на нашата круша. Има необикновено красива дървесина. ↑

[3] Мачете — голям нож, предназначен специално за сечене на захарна тръстика. ↑

НОЩ В КАЗА ДЕЛ ВЕНТО

— И така — с тия думи започна следната вечер разказа си ел капитан Алессандро, — най-после бях в Каза дел венто, при гроба на стария конквистадор Себастиан Гарсиа Еспера. Това беше една безлунна и тъмна нощ. А там, в каменния двор на замъка, мракът беше непрогледен. Само високо над главата ми, между зъберите на стените, се провиждаше късче звездно небе, но така то изглеждаше неизмеримо високо и пораждаше у мен чувството, че съм на дъното на кладенец. Наистина пламъчето на кандилото хвърляше все така равно своята искрица, но от това мракът ставаше още по-непроницаем, а тишината — още по-потискаща. За мен, морякът, преживял почти целия си съзнателен живот сред необгледните простори на океана, тези няколко часа при гроба на стария конквистадор бяха истинско изпитание. Сигурно подобно чувство са изпитвали затворниците, хвърлени в каменния кладенец на средновековната тъмница. Като че цялата неизмерима тежест на каменния зид лежеше върху плещите ми, сякаш бях жив заробен. Изпитвах желание да крещя с всички сили, да скоча и да търча из тесния двор до пълна изнемога, но казвах си: „Не трябва! Не трябва! Не трябва!“, хапех пръстите си до болка и притисках пламнало чело към студената каменна плоча на вековния зид.

Внезапно някъде там, съвсем наблизко, като че изпод земята, се разнесоха звуци. „Боже мой, нима полудявам?...“ — помъчих се да се уверя, че всичко е плод на разгорещеното ми въображение, че това, което чувам, е свистенето на вятъра из зъберите на крепостните стени. Но не — звуците ставаха все по-ясни и по-мощни, сега вече те изпълваха със своята мрачна тържественост простора. Техните могъщи акорди отекваха сред каменните стени, разказваха за нещо, което не можех да разбера, издигаха се все по-високо и по-високо. Понякога ми се струваше, че някакъв гигант зида огромна сграда и реди блок върху блок, а ехото от неговия титаничен труд разтърсва стените на замъка.

Изведнаж, като прерязана с нож, музиката заглъхна и последният акорд отекна сред каменните стени на моя гроб. Настъпи тишина —

тревожна и напрегната. С трясък се отвори врата и на черковната стена се проряза светла ивица. Все още заплепен от мрачното очарование на музиката, аз стоях неподвижен, със замряло сърце. Тъмна сянка закри светлината и през вратата бавно излезе човек със запалена свещ в ръка. Беше слаб и невероятно висок — истински исполин. Той сякаш плуваше безшумно сред мрака, а трепкащата светлина на свещта му придаваше призрачен, нереален вид.

Никога не съм бил суеверен и винаги съм се надсмивал над измислиците за привидения. Но в тази мрачна фигура, която бавно приближаваше към мен, имаше нещо, което накара косите ми да настръхнат. Притиснал гръб към стената, аз не смеех да мръдна и само с поглед следях всяко нейно движение. А тя идваше, светлият кръг от свещта по каменния двор се изместваше, настъпваше, приближаваше към мен, още миг и аз щях да попадна в него... В този момент пламъкът на свещта освети лицето и магията свърши: срещу мен идваше човек, наистина необикновено висок, при това наметнат с черно наметало с изострен нагоре капюшон, който му придаваше исполински вид, но все пак човек! От плът и кръв, вероятно монах. И нищо свърхестествено нямаше във всичко това — вероятно той беше свирил на орган в черквицата и неговата вдъхновена музика бях чул преди малко.

Моята въздишка беше тиха, съвсем тиха и все пак монахът я долови. Той спря, каменно неподвижен, обърна лице към мен и само трепкащото пламъче на свещта оживяваше образа му. Очите му бяха широко отворени, но мъртви и аз разбрах: монахът беше сляп и напрягаше слух, за да се увери, че пред него стои друг човек.

— Кой е там? — запита най-после той с глух глас.

— Странник — отговорих. — Потърсих подслон между тези стени, които мислех за необитаеми. Прощавай, ако съм нарушил покоя ти, отче!

— Мир вам! — без повече да запита каквото и да е, монахът приближи, постави пипнешком свещта в нишата под кандилото и все така бавно се прибра обратно. Вратата се захлопна зад него и отново тъмнината се спусна над мен. Но странно: мисълта, че близо до мен, макар и зад каменната стена, има живо човешко същество, ме успокои и възвърна самочувствието ми. Легнах на дрехата си върху каменните

плочи, поставих ръка под главата си и се загледах в небето — поне в него имаше нещо близко, познато и родно на моето моряшко сърце.

Сигурен съм, че бях буден и все пак не долових ничии стъпки, затова неволно трепнах, когато видях право срещу мен човешка фигура. Някой стоеше от другата страна на нишата, изправил целия си огромен ръст, и в първия момент това ме заблуди — помислих, че монахът неусетно се е върнал и се моли над гроба. Но почти веднага видях, че от продълговатото сурово лице на непознатия втренчено ме гледат две блестящи строги очи.

— Сеньор — бавно изрече непознатият, отделяйки думите една от друга, — вие ли запалихте тази свещ над гроба на дон Еспера?

„Най-после, най-после.“ Изпълнен с ликуване, аз се изправих и му отговорих също така членоразделно:

— Не, аз винаги запалвам по две свещи. Тази не е моя!

Втренчените очи на непознатия продължиха да се взират изпитателно в моето лице.

— Изпратен съм да посрещна ел капитан Алессандро! — бавно и внушително изрече той.

— Да, това съм аз! — казах с вълнение и гордост: сега вече имах това право! — А с кого говоря? — попитах.

— Педро. Мулатът Педро! — последното той каза натъртено, бих казал предизвикателно, после извади от джоба си свещ, запали я от свещта над гроба на дон Еспера и кимна: — Следвай ме!

Странно беше това шествие из мъртвия замък. Ние — моят водач, вдигнал високо в ръка свещта, и аз — вървахме бавно и все пак стъпките ни кънтяха из дългите коридори, из залите, в които някога е кипял живот, и из стълбите, изтъркани от нозете на хора, отдавна вече потънали в праха на историята. Те, строителите и стопаните на замъка, бяха изчезнали, но суровият им войнишки дух все още появяваше от строгата линия на каменните корнизи, от тесните врати и от още потесните прозорци-бойници. Дори и тук, във вътрешния замък, строителят беше мислил най-напред за опасността отвън и съвсем малко за красотата и изяществото отвътре. И ако имаше някаква красота, тя беше строга, войнишка красота.

Докато вървахме из замъка, изведнаж през ума ми мина: пропуснах да запитам за съдбата на Фернандо, което всъщност ме беше вълнувало през цялото време, докато стигна до Каза дел vento.

Засрамен в себе си, забързах да се изравня с Педро, но почти веднага се досетих, че моят водач ме нарече капитан Алесандро! Отде би могъл той да знае името ми, ако не от Фернандо? Това откритие ме изпълни с радост и аз престанах да усещам земята под краката си: „Фернандо е жив!...“

Най-после Педро спря пред една врата и с известна тържественост почука три пъти по нея. Вратата рязко се отвори и още преди очите ми да привикнат към силната светлина, която нахлу през нея, намерих се в обятията на Фернандо!

Тук Алесандро замълча, като че заслушан в чуруликането на птичките, които се боричкаха из клоните на близкия дъб отсреща.

— Няма, а и да искам не бих могъл да ти разкажа по-подробно за нашата среща с Фернандо! — поклати глава той. — Едно мога да кажа: това беше щастлив час за нас! И ние забравихме, че все още сме в коридора и че Педро ни чака до вратата с димящата угарка от свещ в ръка. Когато най-после се успокоихме, Фернандо ме прегърна през рамо и ме поведе напред. Така, заедно, преминахме през вратата.

Озовахме се в доста просторна зала, осветена от яркoblестяща петромаксова лампа, закачена на желязна халка точно в средата на извития като свод каменен таван. Залата беше почти гола, само в единия ъгъл бяха натрупани в живописен безпорядък пътни чанти, раници и одеяла, а в другия се издигаше грижливо подредена пирамида от бойни пушки. Прозорците — по-скоро прорезите в стените — бяха внимателно затъмнени с дъсчени капаци, но така че в помещението не се чувствуваше задуха или спарен въздух. Сред залата в почти пълен кръг стояха десетина мъже и мълчаливо ни наблюдаваха. Бяха най-различни по възраст — от младежи с едва наболи мустачки, до зрели мъже — и по раса — от бялата, черната и червената — но общо взето преобладаваха тези с тъмна кожа. Разнообразно беше и облеклото им. И все пак имаше нещо общо у всички: това беше печатът на слънцето и на физическия труд, това беше малко твърдият, но открит и пряк поглед, това бяха най-после техните силни, мускулести ръце. Фернандо ги изгледа един след друг и с глас, на който напразно се стараеше да придаде безстрастност, обяви:

— Ел капитан Алессандро е между нас! Заповедта на старейшините е изпълнена! — веднага след това той ми даде знак да снема ризата, внимателно отви от кръста ми знамето и го издигна високо с две ръце над главата си, за да го видят всички. — Капитан Алессандро — обърна се той към мен, — на теб се пада честта да предадеш светинята на нашия народ в ръцете на старейшините!

Този жест на Фернандо ме трогна, но аз нямах право да го приема.

— Аз съм един от мнозината — казах, — които помогнаха, за да достигне този свещен трицвет до Каза дел венто. Но честта да го предаде в ръцете на старейшините се пада преди всичко на ел капитан Фернандо, когото с гордост ще смятам за свой най-добър приятел до края на живота си!

Никой от мъжете не възрази. Тогава Фернандо се усмихна и отново ме прегърна с една ръка през рамо. Така, един до друг, със знамето в ръце, ние отново тръгнахме напред.

Точно пред нас стоеше един от старейшините, който още отначало ме порази с мъжествената си осанка. Макар и не много висок на ръст и не в първата си младост, той беше стъпил здраво на яките си нозе и правеше впечатление на несъкрусима сила. Умното му волево лице излъчваше интелигентност, увереност и самообладание. Когато спряхме пред него, той бавно пое знамето и го целуна.

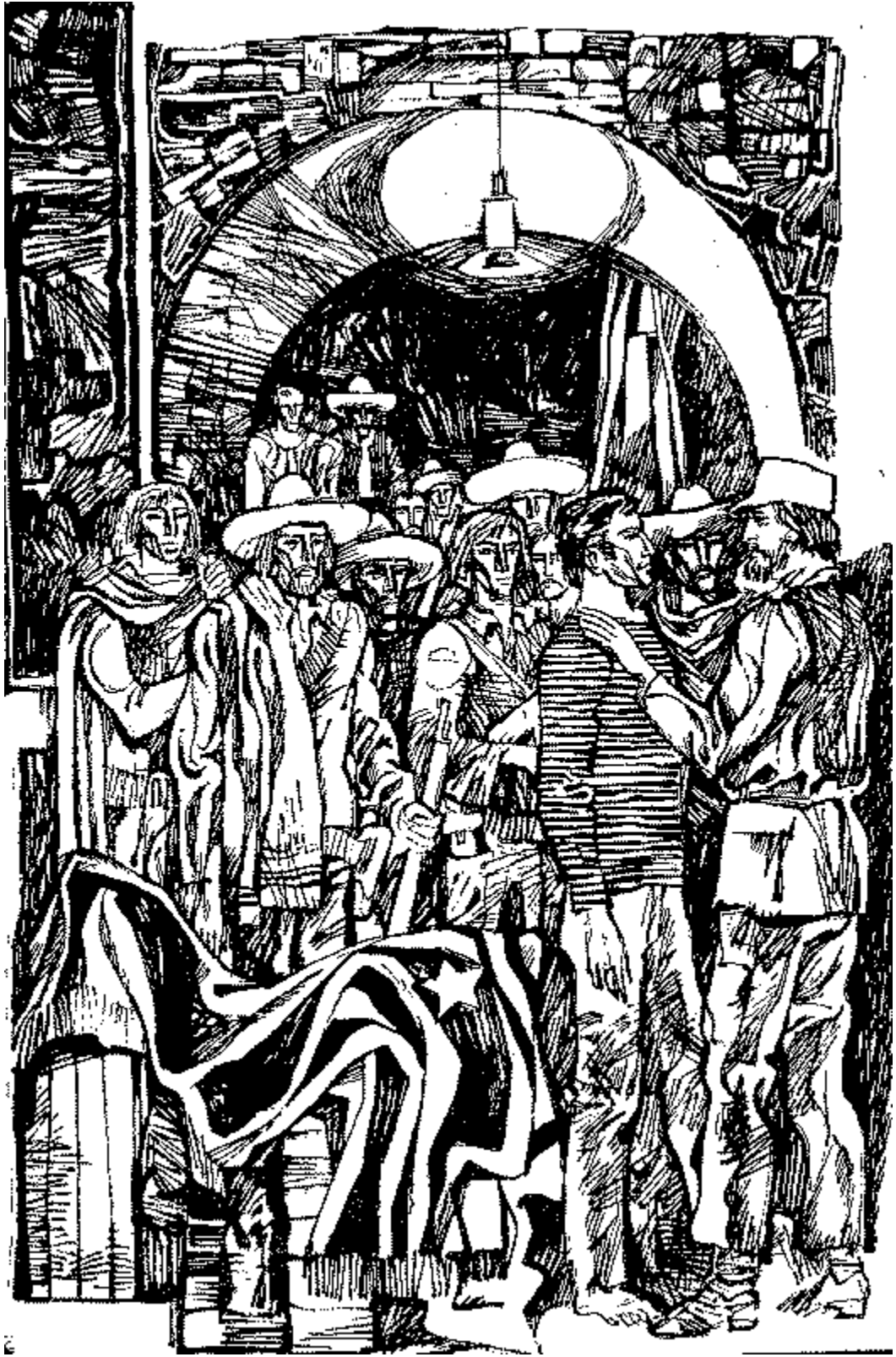
— Слава на всички, които помогнаха да се върне този свещен трицвет при своя народ! — каза развълнувано той, поклони се и излезе през един страничен вход, който едва сега забелязах.

Веднага след това в залата избухна весела глъчка. Всички се струпяха около мене и ме накараха да им разкажа моите изпитания. Слушаха ме внимателно, с участие, нахраниха ме и тогава започна едно чудно веселие, неподготвено и непредвидено от никого, но затова пък толкова по-естествено и живо. — Каква сила е това народът, Николай! — възкликна Алессандро. — Това бяха хора груби, дошли направо от морето или плантациите за захарна тръстика, но от песните и танците им лъхаше завладяваща сила и от китарните им акорди бликаше затрогваща нежност...

... Любов моя, не ме завеждай

*толкова рано в полето...
Студено е, гърми и вали,
а хижата е тъй далечна.*

Запя Педро своята хота^[1] с неочаквано чист бас и цялата суровост на лицето му изчезна, разтопи се в нежността на песента, избликнала от сърцето на незнайния народен певец. Педро пееше под страстния акомпанимент на китарите, а танцьорите с готовност наскочаха и подеха ритъма на древния испански танец.

Но щом хотата свърши, Фернандо стана. Всички се струпяха около него смълчани. И тогава под каменния свод зазвучаха пламенните слова на Хосе Марти^[2].

*Сбъдна се мечтата ми... Изправи снага моя народ.
Народът на моята страна, народът на любима
Куба!*

*Три века той страда, до болка стиснал зъби,
три века той търпя насилие и черен гнет.
От ескамбрийските скали до буйните води
на беловласия Кауто — гърмът на бурята
звучи в едно с гърма на нашите оръдия...
И днес, строшил веригите, народът мой
крачи величаво към свободата и победата.
Сбъдна се мечтата ми —
най-прекрасна от прекрасните мечти!*

Ел капитан Алессандро замълча за момент и бавно поклати глава.

— Какви хора, какви хора само бяха това, Николай — каза той тихо. — Те декламираха стихове — нищо, че са били писани за Куба: кой и кога е успял да окове песента? — пееха и танцуваха, и се кълнях да дадат и последната си капка кръв в битката за свободата на своя народ, за която — сега вече те не криеха това! — се готвеха. Защото скоро — сега вече скоро! — знамето на техните деди щеше да се развее над кулата на Каза дел vento, сигнал за целия народ, за да се вдигне срещу диктатора Перейра.

Това беше нощта на големите мечти и на големите надежди за тези мъже. До изгрев слънце те пяха и танцуваха, декламираха и мечтаха за бъдещето. А тя, тази кратка нощ, се оказа последна за мнозина, които не можаха да дочакат залеза. Защото, когато развиделя, вратата с трясък се отвори и в залата се втурна един юноша, бледен от възлнение и умора.

— Еухенио! — възкликна някой.

В миг веселието стихна.

— Жандарми! — изкрещя Еухенио. — Настъпват откъм запад!

— На оръжие! — викна Фернандо. Гласът му прозвуча неочаквано ясно и властно.

Всички се спуснаха към пирамидата, сграбиха оръжието си и се строиха в една редица, проверявайки в ход затворите на пушките си. Почти веднага страничната врата се отвори, влезе възрастният мъж.

— Какво става тук? — попита той тихо, но гласът му изпълни притихналото помещение.

— Мигуел — развълнувано докладва Фернандо, — дойде Еухенио. Откъм запад настъпват жандарми! Часът дойде!

— Часът дойде! Часът дойде! — подкрепиха го и останалите.

Без да отговори нито дума, Мигуел измъкна от раницата си голям морски далекоглед, дръпна един от капациите на прозорците и внимателно се взря навън.

— Ще се изтеглим! — все така тихо, но властно нареди той.

— Мигуел! — възкликна Фернандо.

Мигуел се обърна и го изгледа.

— Ще се изтеглим! — повтори той, без да повиши тон. — Никой стопанин не започва сафрата, преди тръстиката да е узряла! Сега започната битка — когато врагът иска това! — за нас е загубена битка! А ние трябва да победим! Затова ще дадем сражение тогава, когато това е удобно за нас!... Ще се изтеглим, докато все още не е късно!

— Късно е, Мигуел! — каза изведнаж някой.

В залата отново стана тихо. До вратата стоеше един мъж на средна възраст, едър и енергичен на вид, когото виждах за пръв път. Целият в кал и прах, той буквално се олюляваше от умора.

— Хосе! — сепна се Мигуел. — Ти тук?

— Да... тук! — кимна Хосе. — Тази нощ бе обявено обсадно положение в града. Арестувани са всички! — той изведнаж посърна и бавно огледа смълчаните мъже. — Аз съм последният, който успя да премине кордона. Замъкът е обсаден!

— Предателство? — устреми се към него Мигуел.

— Предателство!

Гневни викове и яростни закани изпълниха помещението, но Мигуел вдигна ръка.

— Алфонсо да Силва! — каза той, отделяйки сричките една от друга. — Алфонсо да Силва! Само той липсва между нас!

— Да — потвърди Хосе, — Алфонсо да Силва!

Отново избухнаха гневни закани, но Мигуел и този път вдигна ръка.

— Ще се бием! — извика решително той. — На оръжие!

— На оръжие! — всички се струпаха около него, вдигнали оръжието в ръка, и го гледаха с пламнали от вълнение очи.

— Санчо! — властно каза Мигуел.

Един нисък, набит мъж, който ме беше поразил през изминалата нощ с буйната си игра по време на танците, се изправи пред него.

— Разпредели хората на четири групи, по кулите. Никой да не стреля, докато не дадеш заповед! Пестете патроните! Пазете се!

— Разбрано, другарю председател!

— Вървете!... Фернандо, Педро и Хосе — при мен. И ти, Алессандро! — допълни Мигуел.

Щом Санчо изведе бойците, Мигуел се обърна към нас.

— Ние ще се бием! — повтори той, после ме погледна и в очите му просия добра усмивка. — Но... преди да заговорят оръжията, трябва да се погрижим за нашия приятел и другар — ел капитан Алессандро. Ние нямаме право да разполагаме с неговия живот!

Кръвта заблъска в слепите ми очи. Нима трябваше да се разделя с тези хора, да ги изоставя пред самата битка?

— Не, другарю Мигуел, не мога!

Мигуел бавно се приближи и сложи ръка на рамото ми.

— Алессандро — каза той с неочаквано ласкав глас, — ти направи за нашия народ повече, отколкото имахме право да искаме и да се надяваме. А сега... иди! Фернандо ще те заведе при отец Мариано. Той е предупреден и ще се погрижи да достигнеш невредим до града и до кораба.

На кораба! „Мистрал“ беше единственото място в света, където аз имах дом и приятели, където в този момент ме очакваха с тревога. Изпълни ме лудо желание да се озова отново на палубата на кораба и да видя радостното пламъче в очите на Луи, да се прибера в малката си каюта там, под самото стълбище, по което денем и нощем бумтят стъпките на моите приятели. Нека бумтят — това е моят дом!... Дом!... Някакъв глас ми нашепваше: „Иди, приятелю, ти наистина направи за тях повече, отколкото те имаха право да искат и да се надяват! Ти даде своето! А сега... иди при отец Мариано, върни се на кораба!“ — той беше примамлив и ласкав, този глас, но около мен

стояха мъжете, които бях обикнал тази нощ и очакваха моят отговор със сурови и строги лица. И аз разбрах, че този глас е подличък и че в него се спотайва моят страх пред неизвестното, пред писъка на куршумите, пред трясъка на битката, която предстоеше...

— Не, другарю Мигуел — повторих, — не мога! *Сега* вече не мога!

В далечината проечеха първите пушечни изстрели и няколко нервни картечни откоси. Мигуел неволно се послуша, взря се в очите ми и отсече:

— Да бъде! Фернандо, дай на Алессандро оръжие! — после махна с ръка към Педро и Хосе да го последват и бързо излезе навън от залата.

[1] Хота — вид испанска народна песен и танец. ↑

[2] Хосе Марти — поет-революционер, национален герой на Куба и на цяла Латинска Америка. ↑

БИТКАТА

Тук Алессандро се замисли и се усмихна.

— И така — каза той, — ние останахме сами с Фернандо в залата. Признавам, бързината с която Мигуел взе решение, ме смути. А и как иначе? Аз току-що се бях отказал от живота, за да взема участие в една битка, изходът от която беше предрешен. Бях дал най-голямото, което човек изобщо може да даде — живота! — и някъде дълбоко в подсъзнанието си бях очаквал, че хората, с които оставах в тази битка, ще се развълнуват и ще кажат няколко силни и възвишени слова, подходящи за момента, но... освен решителното „Да бъде!“ нищо друго не последва и това ме смути.

— Фернандо, дай ми оръжие!

Фернандо ме погледна и поклати глава.

— Неразумно е! — каза той. — Неразумно! Но... на твое място сигурно и аз бих постъпил точно така, Алессандро!

„Бих постъпил точно така“ — това беше истина и аз го разбрах веднага. Тези мъже се чувствуваха бойци на всички онеправдани по света. Това съзнание им даваше необикновена вътрешна сила и всеки един от тях, ако трябваше, без колебание би се отрекъл от живота, за да се впусне в една справедлива битка, която не обещаваше нищо друго, освен гибел. Друга възможност за тях нямаше. Ето защо те бяха сигурни и в моя отговор. И когато аз казах не на предложението за спасение, за тях това беше само още едно потвърждение за правотата на собствената им представа за вярност и чест. А спокойствието, с което посрещнаха решението на Мигуел, беше признание, че ме приемат за свой. За себе си те не очакваха рози и възторжени прегръдки, защо тогава трябваше да ги дадат на мен? Защо наистина?

— Да, Фернандо — кимнах, — зная, че на мое място и ти би постъпил точно така! А сега, дай ми оръжие!

Складът се намираше в малката странична зала, в която Мигуел беше внесъл знамето. Сега, внимателно заковано на дълга гъвкава върлина, то стоеше изправено в единия ъгъл. До него бяха опрени на

стената няколко пушки и една картечница, а встрани, в най-строг ред, бяха подредени сандъчета с патрони, ръчни бомби и ленти за картечница. Със същата педантичност в другия ъгъл бяха подредени кутии с продоволствие и превързочни материали. До тях блестеше с белотата на чаршафите си едно походно легло, закрито с войнишко одеяло — види се, леглото на Мигуел. Малка масичка с бойни карти по нея допълваше обстановката.

— Алессандро — попита Фернандо след кратко колебание, — знаеш ли да действуваш с картечница?

— Не, Фернандо, никога не ми се е случвало. Бих предпочел пушка.

Обаче въпреки молбата ми Фернандо взе картечницата и я монтира на поставката.

— Ще се научиш! — убедено каза той. — Един капитан трябва да знае това! — после допълни усмихнат: — Ще бъдеш мой подавач.

Докато Фернандо ме обучаваше в картечарското дело, навън битката беше пламнала с пълна сила. Сега вече пушечните изстрели и резките картечни откоси се сливаха в един-единствен трясък, на който отговаряха нестройните изстрели на защитниците на крепостта. На няколко пъти куршуми, проникнали през прозорците, избръмчаваха над главите ни и се сплескваха шумно в каменния свод, но Фернандо не ги удостояваше дори с поглед. Само един път той вдигна глава и се послуша със зло изражение на лицето — навън с глух трясък избухнаха мини и след всеки взрив подът под нас потреперваше.

— Този път рано започнаха с минохвъргачките! — злобно пошушна той. — Значи, има и войска! — после отново се наведе над картечницата и невъзмутимо продължи обясненията си.

Двама души се спуснаха тичешком при нас и грабнаха едно сандъче с патрони. Искаше ми се да разбера какво става навън, но Фернандо не ги попита нищо и те изтичаха обратно. Неизвестността ме гнетеше и ми пречеше правилно да съобразявам. Ако учителят ми не беше така търпелив, сигурно би ме изругал, но Фернандо нито веднаж не повиши тон и ме накара да разглобявам и сглобявам оръжието дотогава, докато свикнах да го правя автоматично, без да мисля, тъй както морякът завързва въжетата на възел.

Вероятно бяха изминали два часа, докато най-после Фернандо реши, че обучението ми е завършено. За последен път разглобявах и

сглобявах картечницата, когато вратата бавно се отвори. Двама души внесоха една носилка с човек върху нея. Човекът беше покрит с одеяло и не даваше признаци на живот, но това, което ме порази най-силно беше, че е необикновено къс. Носачите несръчно го снеха и го проснаха на пода до сандъчетата с патрони, понаместиха одеялото и бързо изтичаха обратно. Пребледнял Фернандо се спусна и отгърна одеялото. Показа се бледото и застинало в смъртна маска лице.

— Санчо! — пошепна той. — Санчо! Но... — Фернандо измери с поглед трупа и рязко дръпна одеялото встрани. — Боже мой, какво са направили с тебе!...

Застанали един до друг, ние не можехме да откъснем очи от ужасната гледка, от това, което само преди малко беше пъргавият и буен запевач и хороводец Санчо! Така ни завари Мигуел. Щом ни видя надвесени над трупа, той дойде, издърпа одеялото от вдървените ръце на Фернандо и отново го загърна. Направи го сръчно и дори подравни гънките с чисто войнишка акуратност.

— Мина! — кратко поясни той. — Някаква невероятна случайност: пряко попадение! — после приседна на една от сандъчетата и изтри потта от челото си с кърпа. — Вие готови ли сте?

— Да.

— Тогава... вървете! Сменяйте често позицията! Не забравяйте, че сме петнадесет... не, сега вече четиринадесет души, срещу хиляда и петстотин! Пазете се! — добави той с чисто бащинска загриженост, после стана и грабна знамето. — Да вървим!

Фернандо вдигна вежди.

— Ще го изнесеш?

— Да!

Фернандо се поколеба за момент, после отново попита:

— Ще го изнесеш сега?... Когато няма откъде помощ да дойде, когато вече няма кой да се вдигне?

— Да, сега! — тръсна упорито глава Мигуел. — Ние не сме банда заговорници, ние сме армия! Трябва всички да разберат: кой е тук и срещу кого се бият!

— Добре!

Фернандо направи път и Мигуел мина напред, понесъл с две ръце знамето. Вървеше бавно, прекоси залата и пое нагоре по каменните стъпала към кулата. Двамата с Фернандо го следвахме.

Колкото по-нагоре се изкачвахме, толкова по-рязък ставаше трясъкът на битката. Когато стъпих на последната площадка, за момент примижах от силната слънчева светлина. Лъхна ме горещината на деня и силен мирис на барут и нещо изгоряло. Но помня, най-силно впечатление ми направи тишината, която настъпи, щом знамето се издигна над кулата. Като по даден знак битката затихна. Вдъхновен и решителен, Мигуел се изправи с целия си ръст и закрепил гъвкавия прът в желязната халка на каменната стена. Знамето се изви под напора на вятъра, заплююща и затрептя като живо. От четирите кули се разнесоха приветствени викове — сякаш викаха не четиринадесет, а стотина души! Виках и аз, докато прегракнах. Долу някой изрева в рупор команда и изстрелите отново затрещяха. Битката пламна с нова сила.

Стоях и виках, докато Фернандо ми даде знак да го следвам. Превит на две, с картечницата на рамо, той тръгна по стената. Натоварен със сандъчетата, последвах го и аз. Някъде между двете кули Фернандо спря, огледа внимателно мястото и с бързи, опитни движения прикрепи картечницата в амбразурата на стената. Докато зареждахме, куршумите пищяха над главите ни или се разбиваха в стените до самата амбразура. Не зная как бих се оправил сам — трудно е да бъдеш съсредоточен, когато някой стреля срещу теб! — обаче Фернандо работеше както преди малко: нито по-бързо, нито по-бавно и това ми помогна да си възвърна самообладанието. И когато най-после Фернандо се прицели и натисна спусъка, когато изтрещя сухият металически откос на картечницата и лентата заигра като жива в ръцете ми, всичко друго потъна някъде встрани от съзнанието ми. Останахме само ние с Фернандо, картечницата, която гълташе ненаситно лента след лента и радостта от победата, когато малките човешки фигурки в защитно облекло там долу се разбягваха под нашия огън.

Тук Алессандро отпусна глава на възглавницата и затвори уморено очи. Изчаках търпеливо, докато той отново ме погледна.

— Ти знаеш, Николай — каза най-после той, — аз винаги съм бил само моряк и нищо друго. Дори и през войната си останах моряк, макар че повече от две години, се числях към въоръжените сили на Съюзниците. Повече от две години корабът, на който служех, пренася въоръжение и хора от Щатите до Англия. Плувахме винаги в голям керван, ескортирани от разрушители, за да ни защитават от немските подводници. Мръсно чувство на обреченост и безсилие поражда това: да плуваш по море с мисълта, че някой дебне кораба ти и всеки момент може да го прати на дъното с торпила или мина. Всъщност преживях и това: торпилираха ни. За щастие, беше пред самия американски бряг, когато вече се поздравявахме с успешния рейс. Корабът потъна, но на плитчина — горната му палуба остана над водата. Там изчакахме, докато ни приберат и измъкнат на брега. Така че боен опит на сушата изобщо нямам и ми е трудно да преценя кое беше правилно и кое не в тази битка в замъка. Но аз участвах в нея и ще се опитам да ти разкажа всичко така, както го видях и преживях.

Всички ние, четиринадесетте бойци, се бяхме разположили по външните стени, които Фернандо наричаше външен замък или предзамък. Това са четири стени, образуващи голям правоъгълник, приблизително осемдесет на сто метра, със стражеви кули по ъглите. Стените бяха високи двадесетина метра, с каменна амбразура по цялата дължина. Зад амбразурата по върха на стените имаше пространство, достатъчно широко, за да се разминат двама души без опасност да паднат. Кулите се издигаха значително по-високо и това им придаваше господстващо положение: цялата околност на замъка се виждаше като на длан. Ето защо, въпреки нищожните сили, ние успяхме да държим в респект врага.

Вътре в този правоъгълник се издигаха по дължината му две успоредни постройките: църквата и истинският замък, но докато църквата представляваше самостоятелна сграда, замъкът се опираше в източната стена и фактически представляваше едно цяло с нея. За пълнота ще отбележа, че входът на крепостта беше откъм западната стена (точно срещу замъка), а гробът на стария конквистадор — в дъното, между двете вътрешни сгради. Откъде вземаха вода, не можах да разбера, но види се някъде имаше кладенец, защото през цялото време на обсадата не изпитвахме жажда — вода имаше достатъчно.

Както вече знаеш, крепостта се издигаше на естествено възвишение. Непосредствено около стените местността беше съвсем обезлесена и това правеше невъзможно за когото и да било да се промъкне незабелязано във входната врата — вече неколцина глупци бяха заплатили с живота си за подобен опит и неподвижните им фигури се тъмнееха върху жълтеникавата почва. Обаче склоновете на възвишението бяха покрити с дървета и ниски храсти. Оттам, почти невидими в прикритията си, ни обстрелваха неприятелските стрелци.

Във всяка кула се бяха разположили по трима бойци. Ако трябваше да се донесат боеприпаси или да се отиде за храна, винаги оставаше някой да поддържа огъня. Ние пък с Фернандо представлявахме, ако е позволено да се изразя така, самостоятелна бойна единица. Както беше наредил Мигуел, местехме се постоянно и това поне два пъти ни спаси живота: минута след като сменяхме позицията си, на старото място, върху все още димящите гилзи, изстреляни от картечницата, се изсипваше серия от мини.

Колко пъти прибягахме от позиция на позиция и колко ленти изстреляхме, не зная — за мен времето беше изгубило обичайния си ход. Помня само, че силно се учудих, когато Мигуел допълзя при нас и нареди да слезем за храна. Едва тогава усетих непоносим глад и разбрах, че са изминали часове.

Спуснахме се в залата. След шума и разгорещеността на боя тя ми се стори невероятно тиха, прохладна и уютна. И някак трудно ми беше да си спомня, че само преди броени часове под същия този каменен свод са ечали нашите песни, стихове и танци...

Но... завтекох се към оръжейната и блъснах вратата — трупът на нещастния Санчо лежеше самотен, както го бяхме оставили сутринта. Фернандо, както винаги запазил самообладание, остана на мястото си, но и в неговите очи прочетох тревога и ням въпрос.

— Никой друг не е загинал! — казах. — Никой друг!

И изведнаж се разсмяхме. Най-напред аз, а след това Фернандо. Разсмяхме се гръмогласно, до пресилване. Като че цялото напрежение на боя изтичаше заедно с този наглед безпричинен и лудешки, нервен смях. Така ни завариха другите. Те слязоха — опушени и оглушени от дима и трясъка на битката, с още трескави от напрежението очи, и спряха, една малка купчина брадясали и окървавени мъже на последните стъпала на каменната стълба, и ни загледаха.

— Никой друг не е загинал! — извикахме им.

Тогава и те се разсмяха и се спуснаха към нас. Тупаха ни по раменете и се смееха. Така ни свари Мигуел. Дочул отдалече смеха ни, той бързо се спусна и разтревожено ни изгледа. Но щом разбра причината, успокои се и веднага нареди да извадим за всекиго по една консерва и резен хляб. Насядахме в кръг на самия каменен под. Вадехме от кутиите парчета риба и ядахме бързо и припряно. Все още под впечатление на битката, всички говореха високо, едва ли не крещяха. Всеки ръкомахаше и обясняваше нещо на другия. И все пак една и съща мисъл беше в разговорите на всички ни: измина половин ден и само Санчо загина, при това от случайно минно попадение!

Само един остана мълчалив: Педро. Подвил дълги крака под себе си, без да помръдне нито една черта на каменното си лице, мулатът се хранеше мълчаливо. Едва накрая, издебнал момент на относителна тишина, той спокойно заяви:

— Късмет!

Това беше неочаквано и за миг всички замълчаха, но изведнаж след това се изсипаха горещи възражения.

— Късмет?! — размахваше ножа един от младите бойци. — Никакъв късмет! Причината за лошата стрелба е само една: отсреща не им се иска много да улучват! Това е!

Отговорът се хареса и получи бурни одобрения. Обаче Педро поклати недоволно глава.

— Мигуел — попита той все така равно, — ние улучваме ли?

— Без съмнение! — кимна Мигуел. — Над двадесет души сигурно са убити!

— Повече са! — възразиха неколцина.

— Тогава... трудно е да не желаеш да улучваш, когато по тебе стрелят и улучват!

Този път думите на Педро прозвучаха убедително. За момент всички спряха да дъвчат и го погледнаха загрижено.

— Е добре — подвикна младежът, — а лошата стрелба?

Педро изяде с апетит последното парче риба, хвърли с размах празната кутия през прозореца навън и деловито прибра сгъваемия нож.

— Опитвал ли е някой да стреля отдолу нагоре към кулите? Не? Аз пък съм опитвал. Неудобно е, особено пък когато по тебе стрелят

хора, които си разбират от работата. Какво ще кажеш, Мигуел?

Мигуел се усмихна под мустак и внимателно обра мазнината по дъното на кутията с хапка хляб.

— Мисля, че и двамата сте прави — реши накрая той. — При тая наситеност на огъня, дори и при умишлено лоша стрелба на част от войниците — в което аз съм сигурен! — иска се късмет, за да останеш невредим няколко часа. А за мините да не говорим: дяволски трудно е да улучиш стената отгоре. Но... все пак, случи се. И трябваше точно тогава там да е Санчо!

Всички млъкнаха и обърнаха очи към вратата, зад която лежеше трупът на загиналия.

— Но — допълни Мигуел — да рискува, никой няма право! Ако Фернандо продължава така, както сутринта, ще му отнема картечницата!

Фернандо бързо вдигна очи, но срещна уверения поглед на Мигуел, в който нямаше нито искрица шега, замълча.

— Пазете се! Други бойци тук ние нямаме! — с тия думи Мигуел отново ни изпрати в боя.

И ето, отново сме горе, под яростното слънце. Двамата с Фернандо, прегънати на две, се придвижваме предпазливо по крепостната стена. Треската на боя ни обзема, в ушите ни ечат пушечни изстрели и картечни откоси, а гърдите ни със свистене се изпълват с горещ въздух и с барутен дим. Виждам как потта избива на големи тъмни петна по блузата на Фернандо, а стоманата на картечницата се впива в жилавото му рамо, но той не я премества на другото и с недостижима ловкост пропълзва напред, поглежда за миг през амбразурата, за да избере позиция. В острия му малко суров профил долавям странна прилика с орел, устремен към плячката си. Чувствувам, че и моята моряшка фланелка лепне на гърба ми, задъхвам се под тежестта на натъпканите с патрони сандъчета, но сега вече това няма значение: вече сме в битката!

Откос — картечницата трещи в ръцете на Фернандо и лентата подскача в ръцете ми. Пауза и отново откос. „На ви, на ви, на!“ — ръмжи Фернандо през стиснати зъби, после изведнаж се дръпва назад: една пушка с трясък пада до нас и се търкулва в пропастта надолу.

Това е от кулата!

С няколко скока се вмъкваме в тесния вход, оттам — горе, на квадратната площадка. Двама бойци, все още с пушки в ръце, са се надвесили над третия, който лежи ничком. Едно младо лице, всъщност лице на момче, вече заострено в предчувствието за смъртта и една рана на темето. Част от черепа е отнесена и чудото на живота — мозъкът — пулсира трескаво пред нас.

— Еухенио, Еухенио! — Фернандо се спусна към него, повдигна го, после откачи манерката от колана си и намокри устните му. За един кратък, съвсем кратък миг лицето на Еухенио се оцвети, тъмните му клепки трепнаха. Момчето ни погледна, но не ни позна. Засмя се тихичко и каза:

— Истина ти казвам, Неро! Ако хората имаха опашки като маймуните, щяха да бъдат много горди с тях... Щяха да си ги вчесват с гребенче, да им завързват панделки, по модата!... Неро!... — после изведнаж се стресна и се опита да стане. В широко отворените му очи се мярна ужас.

— Еухенио! — повика го отново Фернандо.

— Мигуел, чичо Мигуел!... Чичо Мигуел!... — заплака без дори да направи опит да изтрие сълзите си. — Чичо Мигуел, защо не победихме, чичо Мигуел! Аз толкова се молих, толкова много се молих... — Замълча и се отпусна. Ужасната рана на темето му спря да пулсира.

Все още с безжизненото тяло на младежа в ръце, Фернандо се обърна към нас с невиждащи очи.

— Защо — каза той изведнаж, — защо те са винаги така много, а ние — така малко?... Защо те винаги са въоръжени до зъби, а ние трябва да треперим над всеки жалък куршум?... Защо?... Къде е тук божията... не, човешката справедливост? Къде е тук най-последващата правда?...

Никой не му отговори. Двамата бойци мълчаливо се спогледаха, заредиха пушките и заеха позиция от двете страни на кулата. Изстрелите им остро прозвучаха и се сляха с гърма на битката, която разтърсваше както преди крепостта. Фернандо внимателно отпусна Еухенио на каменния под, спусна се в крепостта и след минута се върна с носилка и одеяло. Носилката беше груба и широка — Еухенио зае съвсем малко място в нея и никак не тежеше. Отнесохме го до Санчо, но този път те твърде малко време останаха сами: след около

час до тях лежеше и Фелипе — негър, който ме беше поразил с необикновената си жизненост при танците миналата вечер.

Санчо, Еухенио, Фелипе... — сега вече това беше една редица. Съвсем къса наистина, но в нея се долавяше неумолима последователност и това навяваше страшни мисли. Пък и... както каза Мигуел, други бойци освен нас тук нямаше! Тя, тази къса редица, даваше отговор и на въпроса, който ни беше развълнувал на обяд: сега вече знаехме, че отсреща има хора, които желаят да улучват!

Глътка вода... мигновено избиране на позиция... откос... още един откос... и отново прибежки по стената, под писъка на куршумите, под жестокото тропическо слънце — отново загубих представа за времето, а всъщност това беше все същият ден, все същите часове, все същото полудневно слънце. И все пак най-после сенките по земята видимо се удължиха, откъм океана полъхна лек бриз и знамето отново затрепка на своя гъвкав прът. Едва доловима хладина, но тя обещаваше близка нощ, отдих, може би сън! И точно тогава, когато предчувствието за близката нощ ме беше изпълнило, над крепостта премина сянка — като че огромна птица прелетя над нас. Фернандо вдигна рязко глава, изруга гневно и обърна картечницата нататък. Един дълъг откос раздра простора.

Хеликоптер! Той се спусна надолу като хищна птица и за миг закри слънцето. Стрелецът иззад плексигласовата си кабинка хладнокръвно разстреля с картечницата си тези, които се бяха укрепили в кулата със знамето. Но и Фернандо, бесен от гняв, изстреля буквално в упор цялата лента в търбуха на нападателя. Моторът на хеликоптера запуши, закиха. Металната птица загуби инерция и рухна на земята в пламъци. Някой изкрещя, някой се опита да избяга от огнената влада, докато експлозията превърна всичко в куп димящи развалини — избухнаха амунициите.

В тишината след експлозията прозвучаха нашите победни викове, но малко радост ни донесе тази победа: кулата със знамето остана безмълвна.

— Хосе! — изкрещя Фернандо. — Хосе! — И скочи, но един вик го накара отново да легне зад прикритието.

Беше Мигуел.

— Виж! Виж! — сочеше той с ръка към запад. А там, в синевата, ясно се очертаваха силуетите на още три хеликоптера. Те бързаха

насам.

— Слезте долу! — извика Мигуел. — Заемете позицията откъм двора, срещу входа! Бързо!

Мигуел изтича към кулата със знамето, а ние с Фернандо побързахме да се спуснем в крепостта. Фернандо, който се ориентираше великолепно сред безбройните коридори и зали на древната постройка, тичешком ме поведе напред. Прекосихме целия етаж и спряхме до малко прозорче. Тук Фернандо огледа навън и намести картечница. Входът беше на двадесетина метра под нас. Позицията беше чудесна.

След дългите часове, прекарани сред гърма на битката и под жаркото слънце, тишината и хладният здрач на помещението ни се видяха истински рай. Седнахме направо на каменния под и се облегнахме на стената. Без да откъсва очи от входа на крепостта, Фернандо бавно извади от джоба на блузата си две тънки кафяви пури, подаде ми едната и запуши.

— Хосе, Хесус и Енрико! — каза тихо той. — Те бяха там, на кулата!

За мен, новия човек, тези три имена говореха твърде малко, но откритото, енергично лице на Хосе, който пръв съобщи, че крепостта е обсадена, се беше врязало в паметта ми. Не можех да си представя това лице безжизнено и застинало.

— Какъв орел, какъв орел само беше той, Алессандро!

— Хосе?

— Хосе! И загина от ръката на янките!

„Янките“ — разбира се, Фернандо беше прав: същият миг, в който Фернандо насочи картечницата към хеликоптера, съвсем ясно видях на корпуса му бялата петолъчна звезда и буквите USA^[1]. Бях се нагледал на тези инициали по време на войната, когато ни ескортираха североамериканските разрушители. Невъзможно беше да греша!

— Навсякъде янките! — продължи гневно Фернандо. — Навсякъде оръжието и доларите им!

Твърде малко време ни остана за размишления и почивка. Още преди да изпушим до половината от пурите, навън изтрещя мотор и през входа на крепостта се пропъхна блиндирана кола. Фернандо, който при първия звук беше скочил, се прицели хладнокръвно и

натисна спусъка. Разстоянието беше нищожно и ние биехме едва ли не в упор. Попаденията бяха безжалостно точни и още при първия откос нещо задимя, моторът избухна и колата спря там, на самия вход. Все пак, под прикритието на каменния корниз над входа екипажът успя да се измъкне навън.

Това беше още една победа. Малка наистина, но все пак победа. Фернандо ме погледна усмихнат и изтри потта от челото си. Но още преди да проговори, той отново се ослуша и насочи картечницата. Навън боботеше мощен мотор и само след минута един танк, избутвайки със стоманения си корпус блиндираната кола, пропълзя в двора на крепостта.

Сега вече нашата картечница беше безсилна. Фернандо в гнева си даде два дълги откоса срещу стоманения колос, но това беше все едно да излезеш с чадър срещу разярен див бивол! Танкът спря насред двора и кулата му се завъртя, дирейки неприятеля по прозорците и бойниците. Един, два, три изстрела. Неволно се дръпнах назад, но в този момент се случи нещо, което ме накара да забравя опасността: един боец изскочи иззад колонката при гроба на конквистадора, затича се направо срещу танка, хвърли стъклена бутилка върху него и отново се прикри. Бутилката се строши. Течността потече по бронята на танка, запали се и след миг той пламна като факел.

— Мигуел! — извика радостно Фернандо, после насочи картечницата и изпразни лентата направо в люка, който екипажът на поразения танк беше отворил в последен опит да се измъкне навън. Напразно: никой не се спаси!

Малка беше радостта ни и от тази победа — силите на противника растяха, той успя да ни смъкне от кулите във вътрешността на крепостта, а скоро щеше да ни измъкне и оттам. Ние можехме да унищожим още десетина или дори няколко десетки вражески войници и все пак щяха да победят те — това беше въпрос само навреме. Знаех го аз, знаеха го, разбира се, и всички останали. И все пак ние се биехме: ту тук, ту там проечаваха изстрелите на защитниците на крепостта и никой повече не направи опит да проникне в двора.

Така ни завари нощта.

[1] USA — Североамерикански въоръжени сили. ↑

ДЯВОЛСКАТА СТЬЛБА

Заедно с деня свърши и битката. Над замъка се спусна тишина, но тя не ни донесе успокоение — това беше напрегнато виране и ослушване в мрака.

Един след друг при нас се събраха защитниците на крепостта. Идваха безшумно — нямаше и следа от радостната възбуда през обяда, — сядаха край стените и мълчаливо запушваха. Взирахме се с тревога във всеки един, а и всеки новодошъл бързаше да преброи с очи хората в помещението. Когато най-после дойде Мигуел, станахме осем души.

— Малкият Фелипе? — тихо попита Фернандо.

— Изпратих го вън. Охранява входа! — поясни Мигуел и също изброи с поглед хората. Без да седне, той нареди да затъмним бойниците, запали голяма свещ и раздаде на всички по една консерва и парче хляб от сандъка, който двама бойци бяха донесли преди това.

Вечерята мина в пълно мълчание. Ако някой се обърнеше към друг за нещо, правеше го едва ли не шепнешком. А само преди няколко часа същите тези мъже, изпълнени с възторг и надежди, бяха пели, танцували и декламирали! Сега обаче над всички тегнеше мисълта за редицата от шестима мъртъвци — наши другари! Все така мълчаливо един от бойците взе оръжието си и отиде да смени на поста малкия Фелипе. Когато и той се нахрани, Мигуел се изправи и бавно ни изгледа един след друг.

— Пред нас има две възможности — започна той без никакво предисловие, — да се отбраняваме до последния куршум... (гласове: „Така трябва! Скъпо ще продадем живота си!...“)... или пък да пробием обсадата и да продължим борбата другаде, там, където ние решим, където ще имама шансове за победа! — той замълча, но скоро отново вдигна глава. — Има и още една, трета възможност.

Заинтересувани, всички впериха очи в него.

— Да сложим оръжието и да се предадем!

След тия думи стана тихо, толкова тихо, че се долавяше диханието на събраните мъже, но изведнаж Фернандо скочи.

— Не! — изкрещя той. — Това не! По-добре смърт!
— По-добре смърт! — този път всички бяха единодушни.
— По-добре смърт, Мигуел! — повтори Фернандо.

Мигуел кимна.

— Тогава... остават двете предложения: битка до последния куршум или пробив. Аз съм за пробива!

Никой не му възрази. Като почака, Мигуел продължи.

— Отбраната никога не е носила победа. Тя не ще донесе и на нас нищо друго, освен смърт. А родината се нуждае от живи бойци, не от мъртви храбреци. Дори и само един от нас да разкъса обръча, това вече ще бъде победа! Защото този един ще пренесе в бъдещето искрата на борбата за свобода, ще пренесе нашето свещено знаме!

Отново настъпи тишина. Най-после Педро, който през цялото време беше слушал с каменно лице, вдигна очи.

— Кордонът около крепостта е плътен — каза той, — три прожектора ни осветяват. Още щом се покажем на входа или по крепостните стени, ще ни пречукат!

— Това е така! — кимна Мигуел. — Но ние ще направим нещо друго. В полунощ ще открием стрелба по прожекторите, докато ги унищожим. Тогава един от нас ще остане в крепостта да поддържа огъня, а останалите ще се спуснат по дяволската стълба. Там ще направят опит да се промъкнат незабелязано през линията на врага. Ако успеят, добре. Ако пък бъдат разкрити, разделят се на две: едната група се изтегля в обход, а другата — остава да прикрива оттеглянето ѝ.

Знамето ще бъде поставено в тази чанта — Мигуел вдигна от земята една кожена чанта с презрамка, — тя ще се предава от ръка в ръка. Може да паднат всички други, но един трябва да остане жив! И тази чанта ще бъде у него!

И този път дълго време никой не наруши мълчанието. Най-после Фернандо попита:

— А този, който остане в крепостта?

— Два часа след другите той също ще направи опит да се изтегли. Но... преди това, той ще залее труповете на нашите другари с петрол и ще ги запали. Те не трябва да попаднат в ръцете на врага! — тук Мигуел замълча, после добави: — Позволете ми този човек да бъда аз!

Още преди Мигуел да завърши, всички скочиха развълнувани.

— Мигуел — викна Фернандо, — ти си нужен на революцията!
Нека остана аз!

— Всички са нужни за революцията!

— Не, Фернандо — възпротиви се Педро, — ти си твърде уморен от пътуването. Ще остана аз!

Ел капитан Алессандро замълча, после поклати глава.

— Там бяхме осем души. Всички знаеха, че този последният е обречен на почти сигурна смърт. И всеки без колебание предложи себе си! Когато и последният свърши, Фернандо стана.

— Сега сме равни! — каза той. — Всеки сочи себе си, а никой не предлага друг! Затова... нека реши случаят!

— Нека реши случаят! — осем ръце се вдигнаха с готовност.

Фернандо отиде до бойницата и събра девет гилзи. В едната постави листче с надпис „да“, а останалите остави празни, изсипа ги в сомбрерото си и силно ги разклати.

— Първият, който изтегли празна гилза, ще отиде да смени поста. Нямаме право да го лишаваме от право на избор! — поясни той и вдигна високо сомбрерото. — Кой ще бъде пръв, другари?

Всички се струпахме около него, но пръв достигна с ръка дългият Педро. Както винаги, нито един мускул не трепна по лицето на мулата, но ръцете издаваха вълнението му. Той грабна гилзата, изтърси я със сила на дланта си и я хвърли.

— Отивам! — просто каза той, взе пушката си и излезе навън.

Втори към сомбрерото посегна Мигуел, а след него аз: празно, празно! След нас още две гилзи издрънчаха на пода, но ето: „Да“! — каза развълнувано следващият и издигна в ръка бялото листче. Беше висок слаб момък, метис. Неизтриваемият загар по лицето издаваше професията му: рибар. Казваше се Коста.

Никой не пророни повече нито дума. Фернандо изхвърли ненужните гилзи и седна до картечницата. Разпръснаха се и останалите. Мигуел погледна часовника си и каза:

— Разполагаме с два часа за почивка. Спете!

Бях твърде много развълнуван от преживяното през последните дни и ми се струваше, че е невъзможно да заспя. Но щом легнах, почти

момента̀лно съм се унесъл в дълбок, тежък сън.

Събуди ме силно раздрусване.

— Алессандро! — с висок шепот ме повика Фернандо. — Алессандро, време е!

Скочих, още замаян от съня. Всички вече бяха готови. Фернандо нарами картечницата, а аз вдигнах сандъчетата с патрони. Разделихме се на три групи: ние двамата с Фернандо и Коста, друга група начело с Мигуел, и трета — с Педро. В този ред поехме през залите и коридорите на замъка. Вървах след Фернандо и почти веднага забелязах, че чантата със знамето е праметната през рамото му.

Щом се изкачихме на крепостната стена, всички легнахме и продължихме пътя си пълзешком — само така можахме да останем незабелязани при светлината на трите прожектора, за които беше споменал Педро. В действията на Мигуел, Педро и Фернандо проличаваше обмислен план. Скоро трите групи заеха позиция — всяка срещу някой от прожекторите. Все така в пълна тишина Фернандо насочи картечницата, а Коста — пушката си. Изчакахме минута или две. Изведнаж в тишината на тропическата нощ проехтя залп — стреляше групата на Мигуел. Веднага се обади́ха хората на Педро, а и Фернандо натисна спусъка.

Нашата неочаквана стрелба, изглежда, завари противника неподготвен. Изминаха няколко минути, преди да започнат да ни отговарят с отделни изстрели, но постепенно стрелбата отсреща се усили и над главите ни засвистяха рояк куршуми. Скоро на стената стана горещо — ние не виждахме нищо и стреляхме само срещу заслепяващите ни прожектори, а неприятелят съвсем ясно различаваше отблясъците от дулата на нашите оръжия при изстрелите. За щастие, това не продължи много: изведнаж „нашият“ прожектор изгасна. „Улучих!“ — изкрещя Фернандо, но без да губи повече време, грабна картечницата и хукна приведен към групата на Педро. Ние с Коста го последвахме. Сега вече, под прицела на картечницата и на няколко пушки, и този прожектор скоро загасна, а почти едновременно дочухме радостните възгласи и на хората на Мигуел: и последният прожектор беше повреден!

Преходът от светлината към почти пълен мрак беше поразителен. Дори и аз, морякът, трудно различавах контурите на крепостните стени и фигурите на останалите бойци. А трябваше да се бърза! Коста ми предаде пушката и паласките си, а взе от мен сандъчетата с ленти. С помощта на Фернандо той премести картечницата на нова позиция и струпа амуниции. В това време хората на Мигуел и Педро тичешком домъкнаха и разпръснаха на няколко места по стените купчини ръчни гранати. Едва тогава всички се събрахме при Мигуел. Ние не стреляхме, но огънят отсреща беше просто ураганен: всичко се сливаше в един непрекъснат тътен.

Мигуел ни изгледа мълчаливо, после грабна две ръчни гранати, удари възпламенителите им в каменния парапет и е все сила ги запрати долу.

— Ето, така трябва! Прощавай, Коста! — каза той. — Помни: след два часа ще се оттеглиш и ти! А всички ние трябва след два дни най-късно да се съберем в долината Матансас^[1].

„Долината Матансас...“ — в мрака на нощта и сред бурята на изстрелите това мрачно название прозвуча злокобно.

— Разбрах! — кимна Коста. — След два часа! А дотогава... — той сграбчи няколко гранати и една след друга, с пълен размах, ги хвърли долу — крепостта ще живее и ще се бори!

Без да каже и дума повече, Мигуел махна с ръка да го следваме и тръгна напред. Сега вече не се криехме — мракът ни закриваше достатъчно добре! — само внимавахме с все сили: една погрешна стъпка в тъмнината и непредпазливецът щеше да полети долу в пропастта. Така стигнахме до югозападната кула. Там Мигуел изчака, докато се съберат всички, и още веднаж се обърна към нас:

— Помнете: всичко зависи от самообладанието и ловкостта ни! Никой да не започва спускането, преди другият преди него да разклати въжето — знак, че е стъпил вече на земята!

Без да чака потвърждение от нас, той застана с гръб към зейналата в краката му пропасть, улови се с две ръце за каменния ръб и бавно заслиза надолу.

Щом Мигуел изчезна, ние подадохме глави и го заследихме с поглед, докато той се изгуби в мрака. Не напразно това място е било наречено „дяволска стълба“! Това бяха едва забележими вдлъбнатинки от двете страни на ръба между стената и една от кулите. Тъй като

кулата се издаваше около метър и половина напред, образуваше се нещо като улей. Ръбът хвърляше дълбока сянка. Затова „стълбата“ оставаше свършено невидима. Това беше добре, но трудно — ох, колко трудно! — беше да се спускаш пипнешком надолу!

Стори ми се, че измина страшно много време, докато Мигуел даде знак, че е стъпил на земята. През цялото това време Коста хвърляше гранати и даваше по някой откос с картечницата. Не вярвам тази стрелба да е имала по-друг ефект, освен шума и трясъка от експлозиите, но все пак тя поддържаше напрежението на нощната битка: към крепостта непрекъснато се носеше дъжд от куршуми.

Втори се спусна Фернандо, отново мъчително изчакване, а след това редът беше мой. Признавам, с тежко сърце започнах това страшно спускане, но щом Фернандо подръпна сигналното въже, аз преметнах пушката през рамо, застанах с гръб към пропастта и спуснах крака надолу. Най-страшно беше началото: имах чувството, че пропадам и че след миг разтрепераните ми пръсти ще се откачат от каменния ръб и аз ще полетя в бездната!... Но ето: напипах с единия си крак малката ямка, после с другия — втората. Почти веднага почувствувах, че стената не е отвесна, а слабо наклонена навън. Прилепих се към нея, поуспокоих дъха си и отново протегнах крак надолу. Спускането започна.

Двадесет метра по „дяволската стълба“ — това са повече от сто едва забележими ямки, които трябва да откриеш пипнешком, в пълна тъмнина, прилепен към хладната каменна стена, която едва-едва ти дава опора. И все пак това беше единственият път към живота! Протягах крак, напипвах следващата ямка, премествах едната ръка надолу, после другата, а след това и другия крак, после всичко започва отново и отново — като че никога нямаше да свърши! Като че никога нямаше да има край! И това сред писъка на куршумите, които като че всички са насочени срещу теб!... Бях на края на силите си, когато неочаквано две приятелски ръце ме прихванаха, а Фернандо ми пришепна: „Залегни и пълзи след мен!“

Отпуснах се с облекчение на земята, но още преди да си поема дъх, Фернандо пропълзя напред и аз трябваше да го последвам. Не зная как Фернандо се ориентираше в тъмнината, но ние бързо изминахме ивицата открито пространство около замъка и се озовахме

сред храстите по стръмния склон. Там се притаихме, за да изчакаме останалите. Това беше мъчителен половин час.

През цялото това време Коста хвърляше гранати, стреляше с картечницата и поддържаше боя. На няколко пъти някой откриваше стрелба срещу крепостта съвсем близо до нас — толкова близо, че при отблясъците от изстрелите можех да доловя профила на стрелеца. Струваше ми се невероятно, че все още не са ни забелязали и с все сила се притисках към земята. Фернандо също лежеше неподвижен, но изведнаж ме побутна по рамото, вдигна пушката, с която междувременно се беше снабдил, и даде няколко изстрели напосоки към крепостта. Идеята ми хареса: най-последно, колкото повече шум и суматоха имаше в този момент наоколо, толкова по-голям беше шансът да се измъкнем незабелязано! Така, щом се почувствувахме отслабване на огъня, ние давахме по пет-шест изстрела. Винаги се намираха желаещи да ни последват и трясъкът отново ставаше непоносим. Така се бях увлякъл, че не забелязах кога Мигуел е допъзлял до нас. Той ни побутна и даде знак да го следваме.

Движихме се пълзешком, един след друг. Начело на колоната беше Мигуел, след него Фернандо, аз, четиримата останали бойци и накрая Педро. Промъквахме се по дъното на една от ровините. Тя беше плитка, но каменлива, изпълнена с тръни и бодливи храсти. Дори и денем минаването по нея би било трудно и опасно. А нощем, когато и най-слабият шум или непредпазливо изохкване можеше да означава гибел за всички ни, това беше истинско мъчение. Скоро дрехите ми се превърнаха на парцали, а гърбът и хълбоците ми потънаха в кръв от шиповете. И все пак това беше нищо в сравнение със страха, който изпитвах за очите си, или пък когато се търкулнеше камъче. Дъхът ми спираше, неволно замирах с чувството, че ей сега, следващия миг, срещу нас ще полетят ръчни гранати, ще загърмят пушки и автомати.

Придвижвахме се бавно, сантиметър по сантиметър. Започнах да изпитвам мъчителното чувство, че закъсняваме и че зората ще ни завари все още там, край замъка! Бяхме вече към края на суходолицата, когато изведнаж небето зад нас се изпълни със сияние на пожар. Стрелбата затихна. Неволно спряхме и се притиснахме към земята.

Цялата източна част на крепостта гореше като огромна клада! Пламъците се издигаха буйно над едната кула, сякаш се мъчеха да се

откъснат и да литнат нагоре и това придаваше на древната сграда още по-мрачен и зловещ изглед.

„Сега е ред на Коста!... Сега е ред на Коста!...“ — тази мисъл се въртеше натрапчиво в ума ми. Мъчех се да си представя как той сам, съвсем сам прекрачва страшния каменен корниз и търси с разтреперан крак ямките по дяволската стълба, как слиза надолу и се притиска с разтуптяно сърце към хладния камък...

Но отново в тъмнината проехтяха няколко експлозии и взривовете разтърсиха земята!

Коста!

Ето, затрака и картечницата! Отдолу отговаряха отначало като че неохотно, но постепенно стрелбата се усили и скоро битката пламна с нова сила.

Винаги съм се мъчил и никога не съм успявал да си представя ясно образа на този човек — толкова тих и незабележим беше той сред другарите си! — но дори и днес, толкова, години вече оттогава, не мога да си спомня без вълнение за самотния боец сред горящата крепост!

Тогава Мигуел отново тръгна напред и цялата колона го последва. За щастие, склонът скоро свърши и ние достигнахме равнината. Продължихме да пълзим. Не беше лесно и все пак нямаше ги мъките на спускането по трънливата равнина!

Предполагам, че бяхме изминали около километър, когато Мигуел най-после даде знак и ние тръгнахме прави. Бяхме една къса, съвсем къса верига измъчени, изпокъсани и с изподрани гърбове хора. Но това беше верига от бойци, затова когато един глас, изпълнен със заплахата, изкрещя: „Стой! Предайте се!“ — никой не избяга, никой не се разколеба. Стана тихо и в далечината ясно се зачуха взривовете от боя около крепостта.

— Мръсници! — викна Мигуел. — Смърт за вас! — И запрати ръчна граната. Мигом се хвърлихме на земята и щом взривът проехтя, започнахме да се оттегляме, като стреляхме непрекъснато.

Отново бяхме в бой. А зората вече беше близо!

Тези думи Алессандро произнесе съвсем отпаднало. Станах и се опитах да изляза незабелязано, но той ме усети и ме повика:

— Утре ела пак!

— Утре? Добре, Алессандро!

[1] Матансас (исп.) — означава буквално клане, място, в което е станала някаква кървава битка. ↑

ПРЕСЛЕДВАНЕТО

И ето, аз отново съм в стая номер три на изолационното отделение. Не е нужно човек да е лекар, за да разбере, че Алессандро из ден в ден гасне. Искам да си отида и да го оставя на спокойствие, но той ме спира: „Остани, днес съм по-добре!“

Алессандро не е по-добре, но е непреклонен и аз сядам до леглото.

— И така — започна Алессандро, — ние попаднахме в засада. Това беше яростна схватка. И двете страни бяха изненадани от срещата, никой не знаеше нито броя, нито разположението на противника, не разполагаше с предварително подготвени прикрития. Представи си: нощ, в далечината горящата крепост и ехтежът на битката около нея; две групи мъже, изпълнените яростна омраза един към друг, се дебнат из бодливите храсти. И всички стрелят напосоки. Но все пак куршумите понякога улучват: вече двама отсреща крещят и викат за помощ, а и от нашите някой пъшка високо, но гласът му бързо затихва. Обаче положението бързо се влошава за нас: ние стреляме с пушки, а отсреща ни засипват с куршуми от автомати! Разгорещен, слагам пачка след пачка в магазина на пушката, прицелвам се в пламъка на автоматите отсреща. Дали улучвам, не зная, не мога да кажа със сигурност. Важното е, че сега врагът е близо, не ни дели пропастта на крепостните стени, ние сме буквално един срещу други...

По едно време някой ме хваща за крака. Сърдито се отдръпвам, но оня не ме оставя.

— Алессандро! Алессандро! — чувам най-последно гласът на Фернандо. — Следвай ме, Алессандро! Трябва да се оттегляме!

Отново пълзим. Сега сме трима: Фернандо, аз и Педро. Правим голяма дъга, избикаляме засадата и продължаваме напред. Изминава дълго време, преди да се решим да станем и да продължим изправени. Далеч след нас битката все още продължава, но стрелбата е разпокъсана, вяла. Сигурно и другите са се оттеглили — поне тези, които са останали живи!

Вървим колкото може по-безшумно, промъкваме се през бодливите храсти, пазим с ръце очите си. Трудно е да се върви нощем из непознати места!

Зората дойде неусетно. Най-напред из мрака пред мен изплува гърбът на Фернандо. Дрехата му, цялата изпокъсана, висеше на парцали и през тях прозираха плещите му, жестоко изподрани, със струпей от съсирена кръв по тях. Неволно попипах собствения си гръб — не беше по-добре, а и Педро приличаше на бостанско плашило. Така, с тридневна четина по лицата, изподрани, ние сигурно бихме изглеждали невъобразимо комични фигури, ако не бяха очите ни — страшни и трескави от възбудата на боя! — и оръжието. Най-спокоен изглеждаше Педро. Обаче сега, когато останахме трима, аз се уверих, че той избягва да среща погледа ми и да ми говори. Тлеещата искрица враждебност, която бях почувствувал още отначало, сега беше ясно доловима и това ме смущаваше. С какво бях засегнал този човек.

Вървахме сред леко хълмиста местност, обрасла с все същите дървета диви-диви и бодливи храсти. Вървахме право на изток, към планинската верига, върховете на която се синееха в далечината. Вдясно от нас, по мъглицата на хоризонта долавях океана, макар че никъде не можех да забележа синевата му. А зад нас, вече на километри разстояние, се тъмнееха стените на замъка с облаче черен дим над тях. Вървахме бързо. С чудната увереност и леката непринудена походка на човек, свикнал да живее на открито, Фернандо избираше пътя. Понякога той поспираше за момент, за да огледа земята пред себе си или да се послуша и ние изчаквахме, докато ни даде знак с очи и отново тръгне напред — лек и бърз като истински индианец.

Така измина повече от час. Успокоихме се и решихме да спрем за момент, за да поемем дъх и да похапнем. Разположихме се под една ниска палма. Педро, без да ускори нито за момент движенията си, отрязва един широк лист от палмата, постла го на земята и изсипа на него варени картофи. Преди да посегне към храната, мулатът се огледа, измъкна от пояса си огромен пистолет „колт“ и го постави внимателно пред себе си. Не зная защо, но зареденият пистолет до храната ми се стори малко театрален — като че пушките не бяха в скута ни! — и неволно се усмигнах. Педро долови това и отново ме стрелна

враждебно с очи, но премълча. Фернандо също не каза нищо и закуската премина в пълно мълчание.

Щом свършихме храната, ние се отпуснахме за момент на тревата — умората от изминалата нощ тежеше на раменете ни! — но изведнаж из шубраците изскочиха четири огромни паса. Не лаеха, а само задавено ръмжаха и се хвърлиха върху нас. Още преди да съобразя каквото и да е, един от песовете вече ме душеше! Не зная как би свършила тази схватка, ако не беше Педро: бърз като мисъл, мулатът успя да сграбчи пистолета си и с изстрели в упор простря на земята две от кучетата, а с ножа си прониза и останалите две, които бяха нападнали мен и Фернандо.

— Бързо! — прохриптя Фернандо.

Макар и още задъхани и замаяни от мъртвата хватка на кучешките челюсти, ние сграбчихме оръжието си и хукнахме напред. Но вече беше късно: екнаха няколко изстрели и отново, за кой ли път вече, куршумите засвистяха около нас!

Трудно ми е сега да си спомня подробностите на тази битка. Търчахме като луди, залягахме, стреляхме и отново побягнахме — напразно: нито за момент не можахме да се откъснем от преследвачите си. Бяха двадесетина души и ни засипваха с куршуми от пушките и автоматите си. Разбрах, че това вече е краят!

В един от редките мигове на отдих — бяхме залегнали зад голяма туфа храсти, — когато дишахме прекъслечно и едва си поемахме дъх от умора, Фернандо сне чантата със знамето от рамото си и я подаде на Педро.

— Вие вървете напред! — рязко каза той. — Аз ще остана и ще се опитам да ги отклоня!

Педро го погледна и поклати глава.

— Вървете вие!

— Не! — настоя Фернандо. — Ти знаеш, аз съм по-бърз от тебе! Вървете! Ще ви настигна довечера!

Педро все още се колебаеше, но Фернандо тикна чантата в ръцете му, пропълзя зад туфата и откри огън. Без нито дума повече Педро праметна чантата през рамо и ме погледна както винаги малко смръщено и неприязнено.

— Да вървим!

Скочих и го последвах. Още след първите петдесетина метра се почувствува, че никой не ни гони. Фернандо беше приковал със стрелбата си преследвачите. Но сега вече на всеки негов изстрел отговаряше, едва ли не залп! Просто невероятно беше, че Фернандо все още е жив! Вървах, след всяка крачка битката оставаше все подалече от нас и все повече ме изпълваше чувството, че съм извършил предателство спрямо Фернандо.

— Стига! — изкрещях най-последно. — Не можем да го оставим така! Аз се връщам!

Педро спря, извърна се бавно към мен и ме стрелна гневно с очи, но се сдържа.

— Нямаме право да рискуваме! — търпеливо поясни той. — Дължни сме да вървим! Поне двамата! Знамето *трябва* да достигне до Матансас! — После добави тихо: — Аз също нямам по-добър приятел от Фернандо!

Отново тръгнахме напред, но това беше мъчително пътуване: с цялото си сърце останах там, при Фернандо! Когато стрелбата затихваше, изтръпвах: нима това е краят?... А щом отново екваше пушката на Фернандо — бих познал звука ѝ между хиляди! — отново се изпълвах с надежда: той е жив, сменил е позицията... Скоро обаче се отдалечихме твърде много и въпреки че се ослушвах до болка, не долавях изстрелите. И тогава дойде нещастieto.

Педро крачеше пред мен с дългите си крака и аз едва успявах да го застигам. Но изведнаж нещо избръмча край ухото ми, а Педро се строполи на земята и изохка.

— Кракът ми! Кракът ми!

Аз за момент се смутих и се наведох над Педро, без да съобразя какво да предприема.

— Ножът! — изпъшка той през зъби. — Бързо! Разрежи панталона ми!

Това ме извади от вцепенение. Извадих ножа и бързо разцепих крачола на десния му крак. Коляното беше цялото в кръв — заблуден куршум беше застигнал изотзад Педро, точно в прегъвката на коляното. Като моряк имах представа за повредите на ставите, но в случая и най-неопитният би разбрал, че трябва да изминат месеци, за да може Педро отново да върви с този крак!

Превързах раната с парче бинт. Щом свърших, Педро, без да слуша увещанията ми, се опита да стане, но веднага изохка и отново се строполи на земята.

— Не! Не! Не! — изкрещя той и пак се надигна, но и сега напразно. Мъчително беше да гледаш този силен човек в нещастията, с което не можеше да се примири. Без да обръщам внимание на протестите му, аз го вдигнах през рамо и тръгнах. Но той беше огромен, този мулат! Дори и така, прегънат на две, краката му опираха в земята. Трябваше да внимавам на всяка крачка — и при най-малкото докосване на ранения крак до храст, Педро не можеше да сподави мъчителните си стонове.

Колко вървахме така, не зная. Слънцето отдавна вече се беше издигнало, горещината беше ужасна и аз целият бях мокър от пот. Изпитвах нетърпима жажда, но не смеех да пия: раненият скоро щеше да поиска вода, а неговата манерка беше вече празна. През цялото това време Педро мълча, но най-после ме потупа по рамото.

— Спри! Трябва да починем!

Спрях, оставих го на земята, а самият аз буквално се строполих до него. Педро ме гледаше втренчено и, както ми се стори, мрачно, но щом се посъвзех, той извади от пазвата си хартия, прегъната на четири, и ми я подаде.

— Вземи! — каза той. — Това е карта. Адресите са на гърба.

— Защо ми е тя?

— Пригответе я Мигуел — за в случай, че последен останеш ти!

— Ние сме двама, Педро! И ще останем двама докрай!

Педро ме гледаше с все същото съсредоточено внимание.

— Долината Матансас е далеч, твърде далеч, капитан Алессандро!

— Това няма значение!

— Има! — поклати глава Педро. — Скоро ще ни настигнат. Тогава ще загинем и двамата!

— Това едва ли ще стане така лесно!

— Зная, но... ще стане! — Педро изведнаж се засмя, за пръв път, откакто го знаех, ми се усмихна ласкаво. — Глупчо — каза той дружелюбно, — макар и да си бял, обикнах те! Но... трябва да ме оставиш!

— Не!

— Аз само ще ти преча, капитан Алессандро! А Мигуел каза: „Поне един трябва да стигне долината Матансас. Поне един, със знамето!“ Забрави ли това?

Педро замълча, поизправи се, огледа наоколо с жаден поглед и с решителен жест измъкна „колта“. Преди да съобразя каквото и да е, той опря дулото до гърдите си, там, където е сърцето, и натисна спусъка. Изстрелът прозвуча глухо и отсечено. Педро се изви в мъчителна спазма и се отпусна на земята.

Така този силен мъж разреши нашия спор: аз останах сам, съвсем сам, със знамето!

Повече нямаше какво да правя там. Прибрах картата и чантата със знамето, изпразних паласките на Педро и накрая пъхнах в джоба си злополучния „колт“. И това беше тъкмо навреме: дочух шумолене — няколко войници се промъкваха през храстите, бяха ми пресекли пътя напред! Без да губя повече време, аз дадох пет-шест изстрела по нападателите, и хукнах. Сега вече нямах друг изход: бягах направо към океана!

Дали улучих някого от войниците или пък те останаха около Педро, не мога да кажа със сигурност. Всеки случай нападателите останаха там. Въпреки това аз бягах с все сили и скоро се отдалечих достатъчно много, за да мога да поспра и да поема дъх. Изпълзях до върха на едно малко възвишение и се ослушах — надявах се да доловя изстрелите на Фернандо. Напразно: никаква стрелба не се чуваше! Вместо това съвсем наблизо избръмча автомобилен мотор. Погледнах през храстите — на около двадесетина метра под височината извиваше широката лента на асфалтирано шосе. Пътното платно беше пусто, само един пъстър военен джип приближаваше насам.

Трябваше да пресека шосето. Спуснах се надолу и се спотаих в крайпътните храсти, докато мине джипът. Но, за моя досада, той спря съвсем наблизо. Долових гласовете на двама души, но не можах да вникна в смисъла на разговора им, а и не се опитах да сторя това. Неочаквано различих едно име и едва не извиках от изненада:

— Да Силва, ти играеш двойна игра! — изкрещя единият от гласовете. Беше груб глас, на силен и решителен човек, свикнал да заповядва.

„Да Силва“! — добре бях запомнил това име! Всеки един от мъжете, които защитаваха тази нощ замъка, с радост би дал

половината от живота си само за да попадне в ръцете му човекът, който носеше това име! Студена ярост закипя в гърдите ми. Забравил всяка предпазливост, аз се промъкнах напред.

На това място шосето беше в изкоп и теренът се издигаше около два метра над пътното платно. Щом се изравних с мястото, одето идваха гласовете, аз внимателно разтворих клонките. Джипът беше спрял, но моторът работеше на празен ход. Двамата мъже, чиито гласове бях чул, стояха пред него. Единият — едър и груб мъжага, размахваше заплашително в ръката си пистолет, а другият — млад мъж със свирепо изражение на лицето, го гледаше предизвикателно право в очите и си играеше нехайно с верижка, на края на която висеше остра кама с пъстра дръжка. Беше гологлав, с буйна къдрава коса и тънки извити мустачки.

— Да Силва, ти играеш двойна игра! — изрева повторно военният. — Не могат да изчезнат току-тъй! Трябва да има таен изход! Защо не ме предупреди?

— Махни тази играчка! — изръмжа хладнокръвно Да Силва.

— Кажете! — настоя военният, без да прибере оръжието. — Кажете или...

— Ти си глупак, капитане! — все така хладнокръвно отговори Да Силва. — Отде мога да зная аз има ли таен изход или не? Аз те предупредих, че ще бъдат в замъка, и ти наистина ги намери там! Какво искаш повече от мен? Сърди се на себе си, ако си ги изтървал — това е твоя грижа! Плати ми и край!

Сега вече знаех всичко!

Извадих „колта“ — благодаря ти, Педро, ти и след смъртта си ми направи добра услуга! — прицелих се хладнокръвно в сърцето на предателя и натиснах спусъка. Изстрелът проехтя неочаквано силно. Предателят изведнаж се преви, хлъцна задавено и рухна на асфалта. Капитанът подскочи от изненада и погледна пистолета си с изумление. Но само след миг и той грохна до изменника — куршумът ми го улучи право в сляпото око, бях стрелял буквално в упор.

Скочих на шосето и се наведох над двата типа — исках да се уверя, че наистина са получили според заслугите си! В този момент дочух някакво скимтене зад мен. В миг се обърнах с насочен пистолет.

Едно младо войниче стоеше зад колата и ме гледаше с широко отворени от ужас очи. То трепереше цялото и плачеше тихичко — този

именно плач бях дочул. Сигурно съм бил страшен в оня миг: щом се срещнаха очите ни, войничето изпищя и закри с ръка лицето си.

— Мълчи! — казах му колкото можех по-добродушно. — Ти шофьорът ли си?

— Шо-шо-шофьорът! — потвърди войничето.

Изведнаж ми се мярна една мисъл.

— Оръжие имаш ли?

— Д... да! Пистолет! — закима войничето.

— Дай го тук! И ела, съблечи куртката на тоя, капитана! По-бързо! Подай ми и фуражката му! Бързо!

Все още разтреперано, войничето ми предаде пистолета си и се спусна към убития си командир. Без да се бавя, захвърлих моето изпокъсано палто и се премених с дрехите на капитана. Войничето стоеше и ме гледаше вцепенено. И тогава откъм височината дочух гласовете на моите преследвачи.

— Бързо в колата!

С два скока се вмъкнахме в джипа.

— Карай! — побутнах го с „колта“. — И мисли му, ако се опиташ да играеш!

Моторът изрева, набра скорост и джипът се понесе по шосето. Нямах ясна представа за по-нататък. Завладяването на колата беше само израз на инстинктивното ми желание да се махна час по-скоро от това проклето място! Без да откъсвам поглед от шосето пред нас, с крайчеца на окото си непрекъснато наблюдавах „моя“ шофьор и от време на време го побутвах с „колта“: „По-бързо!“ Няколко леки и товарни коли профучаха край нас и сърцето ми тревожно трепна, но благодарение на щастливата идея — да се преоблека с дрехите на капитана — никой не ни обърна внимание.

Няколко завоя, взети при пълна скорост — и пред нас се ширна океанът. На това място шосето минаваше през стръмен скат, но щом го отминахме, озовахме се на открито място, в една доста обширна равнина. Пред очите ми се замъркаха военни съоръжения, танкове, войници... Бях се впуснал в едно безразсъдно пътуване из непозната страна и сега глупостта ми беше наказана: попаднал бях във военна база! По-късно, когато разгледах на спокойствие картата на Мигуел, веднага видях, че базата е нанесена и грижливо оградена с червено

кръгче. В оня момент обаче аз не знаех това и връхлетях направо върху нея!

Когато наближихме поста, шофьорът неусетно натисна спирачката, но в този момент аз направих единствения правилен ход: опрях „колта“ в гърдите на шофьора и изревах: „Карай!“ Момчето погледна страхливо и отново натисна газта. Профучахме край часовия и продължихме край базата. Трудни минути бяха това, но моят маскарад и този път ме спаси.

Най-после постройките на базата останаха зад нас. Поуспокоен, изтрих потта от челото си, но... видях нещо, което ме накара да забравя всякаква опасност: приближавахме към малък дървен пристан, за който бяха привързани два военни катера! Не се виждаше жив човек наоколо, освен един войник, застанал на пост наблизо.

Решението дойде мигновено. „Спри!“ — изкрещях и шофьорът послушно закова колата на десетина метра пред пристана. Разтревожен, войникът ни изгледа подозрително. Махнах му повелително с ръка да приближи. Той се поколеба за момент, но все пак се подчини.

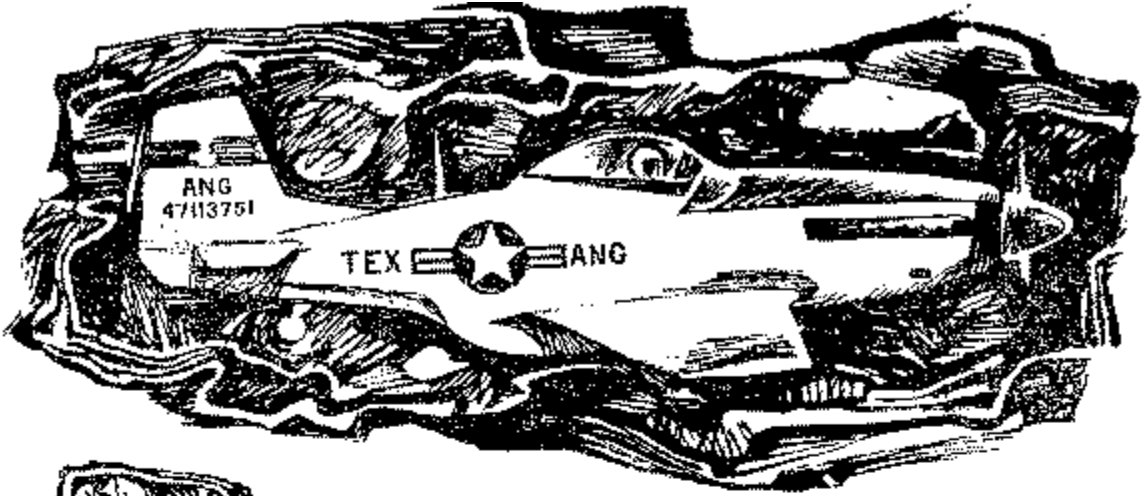
„Пропуск!“ — каза той кратко, но изведнаж очите му станаха кръгли от уплаха: аз блъснах вратата и опрях пистолета до гърдите му. Преди да се съвземе от уплахата, изблъсках пушката от ръцете му и го натиках в джипа. „Карай!“ — изревах. Без повече подканване, шофьорът даде газ и колата се понесе нататък.

Най-после сам! Изпълнен с вътрешно ликуване, аз скочих в катерите. Един поглед беше достатъчен да се уверя, че и двата са заредени, готови всеки момент за път. Повредих веднага мотора на единия и започнах да прехвърлям имуществото му в другия: бидони с бензин, продукти и оръжие. Действах с трескава бързина, но все пак забелязах, че джипът профуча в обратна посока — към базата! Обаче и аз вече бях готов: скочих в другия катер, прерязах въжето, с което беше привързан и включих стартера. „Чих... чих... чих...“ — за момент моторът отказа и аз цял се изпотих от напрежение, но при втория опит заработи равно и водата се резпени зад кърмата. Завъртях руля и катерът се понесе към открито море. Тъкмо навреме: откъм базата се носеше резкият писък на алармените сирени и на брега се изсипаха куп войници. Няколко неприятни изсвирвания на куршуми ме накараха инстинктивно да се сниша колкото мога по-ниско. Но не изпуснах руля

и успях да набера скорост. Сега вече катерът се носеше с бясна бързина навътре в океана, изхвърляйки зад кърмата фонтан от разпенена вода. Когато отново погледнах назад, брегът беше останал далеч зад мен — бях въвн от обсега на пушечната стрелба!

Какво велико нещо е чувството за свобода! Бях сред океана, свободен и волен като птица! Можех да отида накъдето искам — стига да завъртя руля! Пиян от щастие, аз натисках газта и излагах пламналото си лице на насрещния вятър.

Когато най-после се поуспокоих, аз закрепих руля на юг-югоизток — най-прекия път към континента! — и си дадох няколко минути почивка. Имах право на нея — Санта Лучия бързо се губеше зад вълните и опасността оставаше все по-далеч от мен. Само конусовидният връх на Сиера диаблес все още се издигаше високо над линията на хоризонта.

„Сиера диаблес — може би, някъде там е долината Матансас?“ — хвърлих един прощален поглед към върха и... косите ми настръхнаха: право към мен летеше самолет! Той приближаваше стремително, буквално пред очите ми силуетът му растеше и растеше, още миг и щеше да връхлети върху мен! Инстинктивно грабнах руля с две ръце и го завъртях. Моторът изрева и катерът се впусна в невероятно остър завой. И днес за мен е загадка, как не се преобърнах! Но този именно завой ми спаси живота: само миг след това водата закипя от злобния картечен откос на самолета!

И така, отново започна гонитбата на живот и смърт! Скоро долетя още един самолет и двата хищника стръвно се нахвърлиха срещу мен. Ту единият, ту другият, а понякога и двамата едновременно ме вземаха на прицел. Всяка минута вълните около катера кипяха под оловния дъжд. Беше невероятно трудно — трябваше и за миг да не изпускам от очи двамата си противника и непрекъснато да лавирам по най-невероятен начин: правех кръгове, осморки и сложни извивки, понякога се насочвах дори и към Санта Лучия — само и само да се изскубна от смъртта, да се изплъзна от хищниците! Но това, което ми даваше сили да се боря и да изстисквам и последните възможности от мотора, беше надеждата, че горивото им ще се свърши и пилотите щат не щат ще се върнат на острова. Обаче и тази надежда се оказа илюзорна: щом първите два самолета отлетяха към сушата, прилетяха други и гонитбата продължи с още по-голямо остървение. И тогава се случи най-лошото: моторът на катера изпраця „чих... чих... чих...“ и затихна. „Горивото!“ — мина през ума ми като светкавица, но вече беше късно: фонтанът от разпенена вода зад кърмата изчезна, катерът веднага изгуби скорост, спря на едно място и започна да се мята по вълните като треска. Обгърна ме тишина, в която ласкавият плисък на вълните се преплиташе с приближаващия грохот на самолетите и тряска на бордовите им картечници.

Никога през живота си не съм действувал с такава бързина и все пак трябваше да имам невероятно щастие, за да не бъда улучен, докато зареждах резервоара. Веднаж и дважд над главата ми прелиташе бурята на самолета, край ушите ми свистеше оловото, водата врише около катера, но най-после — ура! — моторът забуча. Катерът се плъзна по вълните и бясната гонитба започна отново.

Това беше най-дългият ден в живота ми! Как съм мечтал, как съм жадувал за нощта, за спасителната тъмнина! И щом най-после слънцето се гмурна във вълните и мракът ме закри от очите на моите преследвачи, аз изключих мотора и се строполих върху мокрото от потта ми седалище. Колко съм лежал така, не зная, но щом събрах сили, грабнах бидона с вода и пих, пих, докато почувствувах, че повече не мога да поема нито една глътка. Едва тогава се отпуснах и заспах.

Спомням си, събуди ме гладът. Отворих сандъчето с продуктите. Сам, зареян сред просторите на океана, аз трябваше да пестя, но в оня момент това беше свръх силите ми. Нахраних се до насита. Тогава отново съм заспал.

Събудих се призори — часът за смяната на нощната вахта. Скочих като ужилен. Заредих мотора и го включих. Катерът отново полетя напред, но сега вече аз измених посоката — трябваше да се отдалеча от мястото, където противникът щеше да ме търси. Продължавах, докато изцедих и последната капка бензин в резервоара. Изглежда, успях да се отдалеча достатъчно много от Санта Лучия, защото самолетите не можаха да ме открият.

Цели две денонощия се люшках безцелно по вълните. Започнах със страх да мисля за бидона с вода за пиене — дъното му вече се виждаше! — но за щастие, страховете ми останаха напразни. Още през първите часове на третия ден видях дима от комините на голям параход, който бързо се приближаваше. Скочих и отчаяно размахах ризата си. Забелязаха ме! Така попаднах на гръцкия кораб „Елада“. Там още веднаж ми провървя: имаха нужда от матрос и на следния ден аз вече плавах за Цейлон като член от екипажа.

Първото пристанище, на което спряхме, беше в Южна Африка. Оттам веднага написах няколко писма — на адресите, които Мигуел беше отбелязал на картата — с надежда, че поне едно от писмата ще пристигне там, където трябва. Съобщих им къде се разделихме с Фернандо и как загина Педро и че знамето е спасено, и че е въпрос само на време, докато се върне при тях. Да го изпратя по пощата, не смеех — затова съобщих на другарите, че с първия попътен параход ще се върна в Карибско море и ще предам знамето със собствените си ръце на народа на Санта Лучия. Накрая написах и за разправата с предателя Да Силва и капитана.

— Да, аз мислех да се върна! — въздъхна ел капитан Алессандро. — При това може би завинаги! Случи се обаче нещо, което превъртя целия ми живот: още преди Цейлон корабният лекар откри в мен симптомите на тежка тропическа болест... Единствената възможност да оживея беше веднага да се заселя в умерените географски ширини. Реших да се върна в родината. Но... какво може да направи един моряк без пукнат грош в джоба, освен да чака попътен параход? Месеци наред се прехвърлях от параход на параход и когато най-после достигнах България, беше вече много късно!

Така аз, морякът, който не можех да си представя живота без просторите на океана, попаднах между тези четири стени! Единственото, което можах да направя, беше да изпратя отново писма до Санта Лучия...

Ел капитан Алессандро замълча, после кимна:

— И така — каза той, — сега вече ти, Николай, знаеш за знамето и за всичко останало толкова, колкото и аз!

Той направи опит да се усмихне, но усмивката му излезе толкова тъжна и уморена, че аз не издържах, повиках сестрата и побързах да изляза.

Навън беше чудна августовска нощ. Прекосих парка и се изкачих на малкото хълмче зад болницата. Там изчаках изгрева на луната, но за пръв път, откакто се помня, тази величествена гледка не ми помогна да си възвърна загубеното душевно равновесие.

Но... защо всъщност бях там? Сkochих и тичешком се върнах в изолационното. Позвъних и още щом сестрата отвори, разбрах какво се е случило.

Ел капитан Алессандро лежеше на своя железен болничен креват най-после успокоен и необикновено внушителен. Чертите на лицето му се бяха смекчили и все пак в извивката на устните му като че още се таяха сила и воля за живот.

До мен сестрата тихо плачеше и това бяха единствените сълзи, които се проляха над гроба на този необикновен човек.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.